

2011-2016
Mosonmagyaróvár
Wieselburg-Ungarisch-Altenburg

A
MOSONMAGYARÓVÁRI
MÓRA FERENC ÁLTALÁNOS ISKOLA
ÉVKÖNYVE
1976-2016

MOSONMAGYARÓVÁR

2016

A

MOSONMAGYARÓVÁRI

MÓRA FERENC ÁLTALÁNOS ISKOLA

ÉVKÖNYVE

- készült az intézmény fennállásának 40. évében, 2016-ban -

Jahrbuch

der Móra-Ferenc-Grundschule

in Wieselburg-Ungarisch-Altenburg

- herausgeben anlässlich des 40-jährigen Bestehens dieser

Bildungseinrichtung im Jahre 2016-

Szerkesztette:

Dr. Makk Zoltán

Sallainé Félix Alexandra

Takácsné Horváth Judit

Borítóterv és szövegszerkesztés:

Galgóczi Emma

Horváth Bence

©Móra Ferenc Általános Iskola, Mosonmagyaróvár, 2016

www.moraiskola.hu

info@moraiskola.hu

A könyv szerkesztése 2016. január 3-án zárult le.

Tartalomjegyzék

POLGÁRMESTERI KÖSZÖNTŐ	11
IGAZGATÓI KÖSZÖNTŐ	13
AZ ÚSZÁS, MINT A PREVENCIÓ ÉS A REHABILITÁCIÓ EGYIK ESZKÖZE	15
MŰVÉSZET ÉS PEDAGÓGIA.....	18
MADÁRFIGYELŐ ÖKO-TÚRA A FERTŐZUGBAN.....	20
SEGÍTÜNK, HOGY ÖRÜLHESS!	22
A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ TANULÓK INTEGRÁLT ISKOLAI NEVELÉSE	24
A KISDEGRE VÁRTUNK	26
SZÍNHÁZBÓL AZ ÉLET SZÍNPADÁRA	28
RELAXÁCIÓ A TÁNC NYELVÉN – AZ ISKOLAI TÁNC TANÍTÁS LEHETŐSÉGEI	31
TÚVEL ÉS CÉRNÁVAL.....	33
REGIONÁLIS NÉMET NEMZETISÉGI SZAVALÓVERSENY	35
JÁTÉKOS NÉMETOKTATÁS AZ ELSŐ OSZTÁLYBAN	38
ÚT A NYELVVIZSGÁHOZ	39
ÖRÖKÖS ÖKOISKOLA LETTÜNK	41
NEM „HARAP” A MATEMATIKA!	43
A VIZUÁLIS KULTÚRA HATÁSA A GYERMEKEK ÉRTELMI ÉS ÉRZELMI FEJLŐDÉSÉRE	45
GONDOLATOK A CSALÁDI NAPRÓL.....	47
GONDOLATOK, ÉRZÉSEK	49
ÉRZELMI NEVELÉS AZ ISKOLÁBAN.....	50
HITTANOSOK TIHANYI LEKIGYAKORLATON.....	53
A MESÉK SZEREPE A SZEMÉLYISÉGFEJLŐDÉSBEN.....	57
„AZ ELSŐ LECKE”	59
KÉPESSÉGFEJLESZTÉS KINEZIOLÓGIÁVAL.....	61
DIGITÁLIS BENNSZÜLÖTTEK	63
ISKOLÁNK NÉVADÓJÁRA EMLÉKEZTÜNK	65
ENGEDJ JÁTSZANI!	67
JÓ KEDVET KÍVÁNOK MINDEN EGYES TANULÓNAK, AKI NAPKÖZIS VOLT, VAGY MOST AZ!	69
JEGYZETEK EGY RÉGI ÚJSÁG MARGÓJÁRA	73
A MEGÚJULÓ TÖRTÉNELEMTANÍTÁS GONDOLATA.....	76
A KERESZTÉNY NEVELÉS LEHETŐSÉGEI VILÁGI ISKOLÁBAN.....	77
NÉMET NEMZETISÉGI TANULÓK ZARÁNDOKLATA	79
20 + C + M + B + 15	83
TIROLBAN JÁRTUNK.....	88
ELSŐS LETTEM	90
HARMONIKACSOPORT	93
A NÉMET NEMZETISÉGI NÉPISMERET TANTÁRGY TANÍTÁSA ISKOLÁNKBAN	95

TAVASZI KIRÁNDULÁS A MÓRA SÍTÁBOR HELYSZÍNÉN, PRÄBICHL-BEN	97
A VARÁZSLATOS BÉCSI KARÁCSONYI VÁSÁR	100
AZ ISKOLAI SÍTÁBOR JELENTŐSÉGE ÉS HASZNA.....	102
ÉN KIS KERTET KERTETTEM.....	104
MÓRA SPORTNAP	107
AZ ALSÓ TAGOZATOS GYERMEKEK ZENEI NEVELÉSE	108
MÓRÁSOK AZ ÖVEGES-LABORBAN	111
„A SZÍNHÁZ MINDENEKELOTT AZ ÉLET.”	115
A MOZGÁS ÖRÖM.....	116
NAPKÖZBEN A NAPKÖZIBEN	118
MANCIKA	120
ÉGRE NYÍLO TANTERMENK	122
A DUNASZIGETI NYÁRI TÁBOR,	125
ERDEI ISKOLÁBAN A GYEREKEKKEL	127
Mellékletek.....	129
A MÓRA ISKOLA VÉGZÖS TANULÓI 2011 – 2016 KÖZÖTT	130
A 40 ÉVES INTÉZMÉNY VEZETÖI IDÖRENDI SORRENDEN 1976-2016 KÖZÖTT.....	135
MÓRA ISKOLA NEVELÖTESTÜLETÉNEK TAGJAI A 2015/2016-OS TANÉVBEN.....	136
A MÓRA ISKOLA TECHNIKAI DOLGOZÓI A 2015/2016-OS TANÉVBEN	155
A MÓRA ISKOLA SZÜLOI MUNKAKÖZÖSSÉGE A	156
2015/2016-OS TANÉVBEN	156
A MÓRA ISKOLA TANULÓINAK NÉVSORA A 2015/2016-OS TANÉVBEN	157
1. b osztály.....	158
1. c osztály	159
2. a osztály	160
2. b osztály.....	161
3. a osztály	163
3. b osztály.....	164
3. c osztály	165
3. d osztály.....	166
4. a osztály	167
4. b osztály.....	168

4. c osztály	169
5. a osztály.....	170
5. b osztály.....	171
5. c osztály	172
6. a osztály.....	173
6. b osztály.....	174
6. c osztály	175
7. a osztály.....	176
7. b osztály.....	177
7. c osztály	178
8. a osztály.....	179
8. b osztály.....	180
8. c osztály	181

Tisztelt Olvasók!

Amikor kézbe veszik ezt az évkönyvet és belelapozgatnak, minden bizonnyal az öröm és a meghatottság lesz az az érzés, ami hatalmába keríti Önöket.

Különleges alkalom volt a Mosonmagyaróvári Móra Ferenc Általános Iskola 2015-16. évi, jubileumi tanévnyitó ünnepsége, ahol a múltat felidézve az egykori igazgatóval, Wasztl Annával közösen emlékezett az iskola jelenlegi vezetője, Dr. Makk Zoltán. Nem csak a sokak által várt, vagy kevésbé várt iskolakezdés, hanem egy születésnap ünnep részesei is lehettünk mi meghívottak, jelenlevők. Olyan ünnepé, melyen gyerekek és felnőttek együtt vettek részt örömmel gondolva vissza arra a városunk számára jelentős eseményre, amikor az akkori 11-es iskola, egyik legmodernebb iskolaként emlegetve megnyitotta kapuit. Az eltelt négy évtized alatt sikerült egyéni arculatot teremtenie, adottak lettek azok a „személyiségjegyek”, melyek ma is megállíthatatlanul vonzzák a mórások sorába csatlakozni vágyókat.

Kiváló pedagógusok, tanítók, tanárok kiváló szakmai teljesítménnyel névjegyként állnak az iskola szilárd oszlopait alkotva. Munkájuk kiemelkedő eredményeként jelentős sikereket értek el, és érnek el évről évre tanítványaikkal nem csak városi, hanem megyei, sőt országos versenyeken is. Erre, és az eddig elvezető küzdelmes útra egyaránt büszkék vagyunk.

Szülőként elfogult vagyok az iskolával szemben, hiszen második osztályos kisfiam is ebbe az iskolába jár. És én a választásnak a mai napig örülök. Örülök, mert a visszajelzés, amit tőle kapok, jó. Az értékrend, amit itt kap, egyezik az általunk elfogadottakkal. Elégedett és boldog. Számára nem csak a családi háttér, hanem az iskola is biztos

pontot jelent. Nekem pedig szülőként ez a legfontosabb. Ez az iskola valóban a gyermekek második otthona, s mi érezzük, minden figyelem vagy féltés rájuk irányul, az ő jövőjüket alapozza meg.

Évek óta figyelemmel kísérem a díjazott pedagógusok hosszú sorát, s mindazokat, akik a háttérben dolgozva észrevétlenül teljesítenek. Munkájukat őszinte tisztelettel köszönöm. Az itt tanítók eredményét az igazolja, hogy a 40 év alatt megszámlálhatatlanul sok sikereket ért, becsületes ember nőtt ki a padokból, és nem csak gyermekek, hanem unokák sora is ide jár, az alma materhez visszatér.

Kívánom, gyarapodjon tovább az intézmény és kísérje töretlen elismerés a jövőben is az iskola vezetőit és pedagógusait!

Mosonmagyaróvár, 2016. január 3.

Dr. Árvay István polgármester

elhangzott a 40 éves jubileumi műsor megnyitóján

Hölgyeim és Uraim!

Kedves Szülők!

Tisztelt Vendégeink!

A Mosonmagyaróvári Móra Ferenc Általános Iskola igazgatójaként szeretettel köszöntöm Önöket itt a Flesch Központ színháztermében, ahol iskolánk fennállásának 40. évfordulóját ünnepeljük. Isten hozta önöket, köszönjük, hogy jelenlétükkel megtisztelik rendezvényünket!

40 év...

Egy vagy inkább másfél emberöltő... Mai jelentésében elsősorban az az idő, amely alatt az egy időben született gyerekek felnőnek, és maguk is szülőkorba lépnek, tehát egy új generáció alakul ki. A Móra-iskola esetében többnyire sikerekkel teli 40 esztendőről beszélhetünk.

Szinte lehetetlen felidézni a történeteket! Még kronológiáját is csak nagy ugrásokkal lehetne elkészíteni, hiszen a mindennapi élet eseményei szinte kihullanak az emlékezet rostáján. Pedig igazából ezek hordozzák a kitartó munkát, az őszinte örömeket és bánatokat. Ezek a mindennapi, szürkénék tűnő események az igazi értékteremtő időszakok.

Az ünnepek – mint amilyen ez a mai is - csak csokorba kötik, és bemutatják a hétköznapi kitartó, sokszor nehéz munkájának termését. Viszont ezek az ünnepi események adnak újabb erőt, hitet ahhoz a munkához, melyet pedagógiának, nevelésnek, tanításnak hívunk.

Az elmúlt évtizedek iskolánkban a szakmai összefogás, megújulás évei voltak. Megőriztünk minden fontos értéket, de új hagyományokat is teremtettünk. Mindenki számára átláthatóbb lett iskolánk működése, pontosabbá váltak követelményeink. Értékrendszerünk letisztult, így a szülők megtalálják benne saját értékeiket is, vágyaikat, elképzeléseiket gyermekük jövőjét illetően.

Az elmúlt 40 év a folyamatos megújulás, megerősödés időszaka volt. A következő évek sikere, de kudarca is ebben rejlik. Ehhez természetesen továbbra is szükség van arra a bizalomra és támogatásra, amelyet a Kedves Szülőktől folyamatosan kapunk.

Büszkén vállaljuk továbbra is azt a Móra Ferenc-i gondolatot, amely iskolánk szellemiségében nap mint nap tükröződik. Iskolánk névadója ezt így fogalmazta meg:

*„Nem vagyok nagy regiszterű orgona, kolompszó vagyok a magyar mezők felett, de fáradt emberek ezt is szeretik hallani néha.
Nem vagyok csillag csak rőzsetűz, de az, amíg ég, meleget tud adni az egyszerű embereknek.”*

Kedves Szülők!

Kedves Vendégeink!

Ünnepeljünk együtt!

Hamarosan kezdődő műsorunkhoz jó szórakozást kívánok!

Köszönöm a figyelmüket!

Dr. Makk Zoltán igazgató

Az úszás egy olyan sportmozgás, amelyet egész életünk során űzhetünk. Hazánkban az úszás számít az egyik legismertebb és leghatékonyabb sporttevékenységnek, ugyanakkor napjainkban a világ egyik legnépszerűbb és egyben a legtöbb ember által űzött sportága mind amatőr, mind professzionista sportolói szinten.

Számos jelentős és tagadhatatlan előnye nagyon sokak által ismert.

A test minden izmát foglalkoztatja és erősíti, az úszómozgás végzése közben egyszerre és alaposan megmozgatja. Jelentősen javítja a testtartást, a rehabilitációs folyamatoknál a legtöbbször ajánlott mozgástevékenység.

Úszás közben az oxigén felvétel és felhasználás egyensúlyban van, ezért javul a tüdő, a szív és a keringési rendszer teljesítőképessége is. A víz ellenállása miatt lényegesen intenzívebb munka végezhető vízben végzett mozgásoknál, mint a szárazföldön. A felhajtóerő csökkenti a testre nehezedő súlyt, ezért megóvjá az ízületeket. Vízben könnyebb a hő leadás és kevesebb az izzadás. . Túlsúlyos illetve mozgássérült személyeknek is javasolt, mert a gerincoszlopra és a csontozatra kisebb terhet rak. A víz ellenállása miatt intenzívebb munka végezhető, mint a szárazföldön.

Fejleszti a kondicionális- és koordinációs képességeket. A legtöbb izomcsoportot egyszerre és alaposan megmozgatja, erőt, állóképességet és rugalmasságot egyaránt biztosít. Fontos szerepe van a testtartás javításában, ezért nemcsak a rekreáció, hanem a rehabilitáció területén is hasznos a vízben való mozgás. Így a csont, ízületi bántalmak, szív- és érrendszeri betegségek, gerinc-deformitások és balesetek, műtétek utáni terápiára is alkalmas. Ismétlődő mozdulatai növelik az izmok rugalmasságát, különösen a váll, a csípőtájék és a térd izmait tartják kiválóan karban. A súlytalan izommunka rendben tartja a gerinc stabil állását is.

A víz felhajtóereje következtében beállt súlycsökkenés tehermentesíti a mozgatórendszert. Úszás közben az ízületek terhelése szinte elhanyagolható, így olyan mozgások is végezhetők fájdalommentesen, amelynek a szárazföldön történő végrehajtása fájdalmat okozna. Nem véletlen, hogy a gyógytorna és gyógytestnevelés kiemelt eszköze. Vízben sokaknak gondot okoz, hogy nem érzik a lábuk alatt a talajt, emiatt begörcsölnek vagy pánikba esnek. Az ebből adódó koordinálatlan kapálózás miatt elsüllyedhetnek, és vízbe fulladhatnak. Ezért nagyon fontos, még gyerekkorban megtanítani mindenkit úszni legalább alap szinten. Mindezen túl, a súlytalan lebegés lelki békénk stabilizálódásához is hozzájárul. Kedvező hatással van az idegrendszerre, stressz-oldásra kiválóan alkalmas, hozzásegíthet a fölösleges energiánk levezetéséhez.

További előnyei: technikáját bármelyik életkorban könnyen elsajátíthatjuk, jótékony hatását mind a fiatalok és az idősebbek is élvezhetik, nemcsak a túlsúlyosak számára ad lehetőséget a kímélő edzésre, hanem akár a várandósoknak is, a sportsérülések elszívódásának esélye is igen alacsony.

A különböző úszásfajták hatásai

Gyorsúszás hatásai: Jótékony hatása van a belső szervekre, fenékre és a vállakra. Eredmény: 206 kalóriát égethatsz el vele 30 perc alatt.

Hátúszás hatásai: A leghatékonyabb edzés az egyenes, és az összetett hasizmokra. Eredmény: 206 kalóriát égethatsz el vele 30 perc alatt, normál tempóval.

Mellúszás hatásai: Látható eredményeket érhetünk el a fenék, a térdnak és a végtagok terén. Eredmény: 295 kalóriát tudsz vele elégetni 30 perc alatt, normál tempó mellett.

Pillangóúszás hatásai: Jó hatással van a belső szervekre, a vállakra és a hátra. Eredmény: 324 kalóriát égethetünk el vele 30 perc alatt, normális tempó mellett.”

Az úszás és a víz az a mozgás és környezet, amit szabadidős elfoglaltságként, sporttevékenységként, vagy egészségügyi célból is lehet úzni. A kondicionális, koordinációs képességeket fejleszti, a ritmusérzék javul általa. A rekreációs rehabilitációs- prevenciós folyamatok egyik legfőbb eszköze az úszás.

Tipikusan az a mozgás, amire tökéletesen illik a híres mondás:

„*Mens sana in corpore sano*” azaz „*Ép testben, ép lélek*”

Ádám Judit tanár

A művészetpedagógia volt az elmúlt század legmeghatározóbb reformpedagógiai irányzata, mely számos későbbi pedagógiai törekvés alapjául szolgált. Előtérbe kerültek a kreativitást, konstruktivitást, alkotást preferáló pedagógiai módszerek, melyek nem csupán a tanulás szolgálatában álltak, de lehetőséget adtak az önkifejezésre, a sajátos képességek kibontakoztatására.

A művészet mindig is része volt az életnek. A képzőművészeti középiskola, majd a tanítóképző főiskola vizuális nevelési szakának elvégzése elegendő elméleti és gyakorlati alapot biztosított ahhoz, hogy a művészet nem csupán irányát mutassa meg pedagógiai munkásságomnak, hanem meghatározza annak lényegét is.

A kreatív tanítási módszerek motiválják a gyerekeket az alkotó, problémamegoldó gondolkodásra, önkifejezésre, melyek nem csupán a művészeti órákon lényegesek.

Az önkifejezés sokoldalú dolog. Lehetséges szóban, írásban, képekkel, jelekkel vagy éppen mindezeknek a hiányával. Van gyermek, akinek ez természetes, vele született adottsága, sokakat azonban „meg kell nyitni“, rá kell vezetni, meg kell tanítani az önkifejezés mikéntjére. Mindennek nem csupán pedagógiai, de pszichológiai és élettani jelentősége is van, hiszen alkotás közben óriási feszültségek szabadulnak fel, mely hatására az agyban endorfin (boldogsághormon) termelődik.

Lehetséges, hogy ez túl tudományosan hangzik, azonban mindez természetesen illeszkedik bele az iskolában töltött mindennapokba. A délelőtti tanórákon, s a délutáni foglalkozások során is számos lehetőségük van a gyermekeknek önmaguk megmutatására.

Művészetpedagógiai elvek érvényesülnek, mikor magyar órán a gyermekek „meseláncot“ fűznek, fogalmazást írnak, amikor rajzórán a gyermeki fantázia alkotta munkákat részesítjük előnyben a mintakövetés helyett.

Az önkifejezés legszemléletesebb módja azonban mindig is a játék lesz.

Fontosnak tartom hangsúlyozni, hogy a művészetpedagógia „szabadsága” nem helyettesíti, hanem kiegészíti a „hagyományos” tanulást, hiszen az alkotás valójában a már elsajátított ismeretek alkotó felhasználása. Ezek az ismeretek magyar órán a nyelvtani szabályok, rajzórán az eszközök használata, a színkeverés, játékban a szabályok, mozgáskoreográfia, ...stb.

Tehát a gyermekek számára a képzőművészet, a zenei nevelés, a tánc, a mozgás, a játék mind-mind az önformálás, önmaguk megismerésének és kifejezésének, valamint a másik ember megismerésének a leghatékonyabb módja és eszköze.

Bálint Virág tanító

Madárfigyelő ÖKO-túra a Fertőzugban

A tavaszi ÖKO-projekthét zárásaként osztályommal madárlestúrát terveztünk a Fertőzugba. Az Ausztriában fekvő Seewinkel Nemzeti Park egységet alkot a magyar Fertő-Hanság Nemzeti Parkkal. Egyfelől földrajzi közelsége, másrészt természeti kincsekben való gazdagsága miatt választottuk úticélul a vidéket. A projekthéten 2. osztályos tanulóim előzetes feladatokat kaptak: felkészültek a környék növény- és állatvilágából, valamint környezetvédelmi szabályaiból. Igazán lelkesen fogadták a kihívást. Környezetismeret órákon épp ekkortájt

ismerkedtünk az élet-közösség, élőhely, élőlény fogalmakkal, így gyakorlati szempontból is hasznosnak ígérkezett a program. A szervezésben nagy segítségemre volt Ispánki Csaba szülő, aki a Pisztrángkör Egyesület képzett túravezetője. Ő vezette be a gyerekeket egy csodálatos világba.

Az indulás reggelét lázas készülődés előzte meg: szinte mindenki szerzett be távcsövet, nagyítót, esőkabátot. Így április 11-én, szombaton egy kiválóan felkészült, kalandvágyó kis csapat szállt fel a kényelmes turistabuszra. Kellemes hangulatú utazásunk alatt számos kérdés várt mielőbbi válaszra: Vajon látunk-e túzok madarat? Felmászhatunk-e a magaslesekre? Fogunk-e majd játszani?

Andaunál léptük át a kishatárt, s buszunk hamarosan a „Menekülés útja” nevet is viselő keskeny úton haladt. Itt megtekintettük az utat kísérő szobrokat, melyek az erőszak és a gyűlölet ellen kiáltanak. Jobbra s balra tekintve gondosan megművelt szántóföldek várták a napsütést, rajtuk mezei nyulakat, őzeket, fácánokat pillanthattak meg a figyelmes kis szempárok. Gyalogosan keltünk át a mosontarcsai fahídon, melynek elődje 1956-ban sok ezer magyar számára az egyetlen menekülés volt.

Közelében egy magyar emlékművet látogattunk meg, mely az osztrák nép segítőkészségét köszöni meg.

Tízórai szünet után verőfényes tavaszi napsütésben túránkat a Fertő szikes tavacskái között folytattuk. Mindannyian elámultunk az osztrák nép környezettudatos magatartásán. Néhány traktortól eltekintve jobbra csak kerékpáron és gyalog közlekedő barátságos emberekkel találkoztunk, eldobott szemetet vagy cigarettacsikket még elvétele sem láttunk, viszont több helyütt sokrészes szelektív hulladékgyűjtő edények sorakoztak. „Ne szedj virágot!”- hangzott a figyelmeztetés, hiszen itt több védett növényfaj is él, ezért mindent az eredeti állapotában kell hagyni.

Túravezetőnkől megtudtuk, hogy e régióban 250 madárfaj él, többségük a tavacskák partján közvetlenül megfigyelhető. Láttunk sekély vízben lépegető gulipánt, gólyatöcsöt, bíbicet, széki lilét. A mélyebb részekben bütykös hattyúk, szárcsák, récefélék úszkáltak. A távolban megszemlélhettünk egy-egy magányos gólyát, gémet, kócsagot illetve vadászó réti héját, egerészölyvet. Dankasirályok kísérték utunkon és barátságos nyári ludak totyogtak felénk a gyönyörűen megművelt szőlőtőkék közül. Közel 14 km-es gyalogtúra után még maradt energiája a gyerekeknek mozgásos játékokra egy pihenőhelyen.

Buszunk az illmitzi látogatóközpontnál várt bennünket. Itt barátságosan fogadták a gyerekeket, magyar nyelvű kiadványt kaptak a Nemzeti Parkról, megtekinthettek egy tűzokpreparátumot is. Mesébe illő vándorutunk itt véget ért, de a kellemes emlékek még ma is élnek a tanulóiban.

A következő héten a projekt zárásaként rövid élménybeszámolót írtunk, melyet élményrajzokkal illusztráltunk. Tanévzáráskor legtöbbjük e kirándulást említette legszebb emlékként a 2. osztályból.

Bánfi Tamásné tanító

Megtanulni olvasni annyi, mint megtanulni, hogyan kell a beszélt nyelv írott változatát megfejteni. Bár ez a feladat a gyerekek többségének nem jelent különösebb nehézséget, kisebb százalékuk olvasási zavarokkal küzd. Az ilyen gyerekek általában nem különböznek sikeresebb társaiktól az általános intelligencia, a motiváció vagy a tapasztalat tekintetében, az olvasás tanulásában mégis korlátaik vannak. Iskolába kerüléskor már az első héten előnyben van az a gyermek, aki megfelelő készségekkel, képességekkel érkezik az első osztályba. Egy osztály tanulói között azonban szélsőségesen nagy különbségek lehetnek, amely megnehezíti mind a pedagógus, mind a gyermek további munkáját, és sorsdöntő a tanuló továbbhaladása szempontjából. Hogy ezeket a különbségeket csökkenteni lehessen, tudatos fejlesztő munkára van szükség.

Fejlesztő pedagógusként feltérképezem az olvasásához szükséges képességek fejlettségi szintjét, ugyanis az olvasás valamennyi pszichés funkció zavartalan működését feltételezi. A vizuális figyelmen (a betű képe) kívül auditív (melyik hanghoz tartozik) és a motoros (beszédmozgás) figyelemre is szükség van, ezáltal megvalósul a három terület összekapcsolása, amely alapja a képességfejlesztésnek. A szerzett információ bevézését, megőrzését, felidézését emlékezeti tevékenység teszi lehetővé. Mint minden tanulási tevékenységhez, az olvasásához is nélkülözhetetlen a gondolkodási tevékenység. A hang és betű megfigyeléséhez, a különböző alak-, forma-, szín-, nagyságállandósághoz csakúgy, mint a betűk megértéséhez, összefüggéslátásra van szükség.

A gondolkodási műveletek (analizálás-szintetizálás, általánosítás-konkretizálás, összehasonlítás-differenciálás,..) megfelelő fejlettségi foka az olvasástanulás egyik feltétele. Az analízáló-szintetizáló képesség segítségével tudja a gyermek a szavakat hangokra bontani, majd a hangokat összeolvasni. A Gestalt látás kialakulásával képes a részeket egészként észlelni, vagyis a betűsört szóként észlelni, értelmezni. A fent említett képességek bármelyikénél elmaradás tapasztalható, elkezdődik a célirányos fejlesztő munka.

A beszédhangok tiszta ejtése, a beszédértés, az összefüggő beszéd életkornak megfelelő fejlettségi szintje szintén meghatározza az olvasástanulás hatékonyságát. Kisgyermeknél nagy figyelmet kell fordítani a szókincs fejlesztésére is. A kommunikációs területen észlelt probléma esetén logopédiai megsegítés válhat szükségessé. Az olvasást meghatározó tényezők közül nem hagyható figyelmen kívül a dominancia. Előnyös az az állapot, ha domináns kéz, láb, szem, fül azonos oldalon helyezkedik el.

A leírtakból is látszik, hogy az olvasástanuláshoz milyen összetett biológiai, pszichológiai és intellektuális összetevők kellenek. Ha bármi részképesség- zavar érzékelünk a legfontosabb a korai segítségnyújtás. Az osztálytanítóval, közös erővel küzdünk azért, hogy az okok megszűnjenek, vagy legalább csökkenjenek. Nekünk, pedagógusoknak a legfontosabb feladatunk, hogy az első osztály küszöbén átlépő csillogó szemekből ne hunyjon ki a kíváncsiság.

Bella Józsefné tanító

A sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, magatartási nehézségekkel, tanulási zavarokkal, illetve részképeség-zavarokkal küzdő gyerekek felzárkóztatására és fejlesztésére nagy hangsúlyt fektetünk. Fontos annak felismerése és a tanulókkal való felismertetése is, hogy átmenetileg vagy tartósan bárki szorulhat speciális segítségre, hogy mindannyian „különbözőek vagyunk”, s ez a sokszínűség nem negatívumot hanem pozitívumot jelent a közösségek és a társadalom számára. Az együttnevelés megvalósításában, a különböző pedagógiai színtereken a rehabilitációs, rehabilitációs szemlélet érvényesül. Fejlesztő nevelő munkánkat a hagyományos pedagógiai elveken túl a sajátos nevelési igényű gyermekek iskolai fejlesztésének irányelvei determinálják. Az iskolai képzés teljes időtartama alatt törekszünk arra, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek személyisége minél harmonikusabbá váljon, képesek legyenek a társadalom által elfogadott normák szerint, saját igényeiket megvalósítva kiegyensúlyozott, boldog életet élni.

A sajátos nevelési igényű gyermekek képzésének során a legfontosabb szempontok: az értelmi, a testi és érzelmi fejlődés folyamatos pozitív változása, a sérült részképeségek folyamatos fejlesztése, egyéni szükségletek és a társadalmi beillesztés.

Mindehhez olyan iskolai légkört kell teremteni, amelyben mind a tanuló, mind a felnőtt jól érzi magát, ahol az emberi és társas kapcsolatok a kölcsönös tiszteleten alapulnak, ahol minden tanuló teljes értékű emberként élheti meg önmagát, a másságot is elfogadva. A követelmények elsajátíttatása a beszéd, nyelvi és egyéb tanulási zavarok kompenzálása és megszüntetése érdekében végzett folyamatos korrekciós, rehabilitációs, rehabilitációs munkával, intervenciós és sérülés-specifikus egyéni és kiscsoportos terápiás programok segítségével történik. Részben saját szakemberrel, részben utazó tanári hálózat segítségével.

Az iskolánkban folyó nevelés-oktatás fő feladatai a sajátos nevelési igényű gyermekek szempontjából:

- az alapidokumentumok által szabályozott ismeretanyag elsajátíttatása az évfolyamok, osztályfokok, tantárgyi sajátosságok, egyéni különbségek figyelembevételével,
- a mentális képességek fejlesztése a megismerő funkciók egyénre szabott terápiás jellegű korrekciójával,
- az ismeretek tartalmának, mélységének mindenkori aktualizálása a tanulócsoporthoz és az egyének kondícióinak megfelelően,
- a tanítás és nevelés szervezeti kereteinek szükség szerinti alakítása,
- a módszerek és tevékenységi formák optimális megválasztása a mindenkori pedagógiai tevékenység kívánalmainak megfelelően
- a fejlesztési szakaszoknak megfelelő szűrő és diagnosztikus eljárások kidolgozása.

A tanító, a szaktanár a tananyag feldolgozásánál figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak – egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző – módosulásait. Szükség esetén a gyógypedagógussal együttműködve egyéni tantárgyi fejlesztési tervet készít, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosít. Az oktatás során individuális módszereket, technikákat (differenciált foglalkoztatás, kooperatív csoport és páros munka, fejlesztő programok, speciális tankönyvek, feladatlapok, eszközök) alkalmaz. A közösségépítés során személyes példájával segíti a sajátos nevelési igényű gyermek osztályközösségbe való befogadását. A kialakulatlan részképesség jellegének megfelelően érvényesíti a méltányos számonkérési, értékelési ill. átmeneti felmentési lehetőségeket minden esetben a gyermek távlati érdekeinek figyelembevételével.

Berebora Attiláné gyógypedagógus

„Ismét jön karácsony,
nap mint nap közeleg,
belopja melegét,
tárd ki a szívedet:
Gondold el mit tehetsz,
hogymást is hevítsen a Jó,
mivel Téged megáldott az Isten... „

*Kovácsnai Kővér János:
Karácsonyi óhaj*

Rendhagyó módon 2014. december 18-án adventi hangversenyt szerveztünk a Mosoni Nepomuki Szent János Plébániatemplomban. Kicsit félve kezdtem-kezdünk bele a műsor készítésébe. Az adventi időszak várakozásához egy kis egészséges izgalom is társult. A próbákat az ügyes, jóhangú gyerekekkel már az őszi szünet utáni első héten megkezdtuk. Először csak heti 1-1 alkalommal, később már kétszer, háromszor is gyakoroltunk. Jó főpróbának bizonyult az Ujhelyi Imre Általános Iskolai fellépésünk, hiszen akkor állt először ennyi idegen ember előtt az énekkar. Ezt követte az „éles” előadás. A gyerekek jóval a megbeszélte időpont előtt, izgatottan gyülekeztek a templom ajtaja előtt. 9 órakor mindenki elfoglalta helyét az oltár előtti területen, légző gyakorlatot tartottunk, beénekelünk és türelmetlenül vártuk meghívott vendégeinket. A megjelentek között volt iskolánk korábbi igazgatónője, a nyugdíjas és jelenlegi kollégák, az 5. és 8. évfolyamosok, valamint a fellépő gyerekek szülei.

Dél előtt 10 órakor végre elkezdődött a műsorunk. Weiszné Sáling Éva, iskolánk egyik hitoktatója törte meg a csendet kedves, szívhez szóló szavaival. Csengőszóra elindultak diákjaink, ki-ki a saját helyére.

A műsorban nemcsak adventi dalokat énekeltünk, hanem Blahovits Márta kolléganőm talpraesett versmondói, Koperecz Bálint, Ludván Attila, Mayer Marcell, szavaltak néhány- a várakozásról, téli hangulatról szóló- verset. Tóth Adél pedig gordonkajátékával színesítette az előadásunkat. Végezetül Márti nénivel és a gyerekekkel közösen előadtuk Leonard Cohen Hallelujah című darabját.

Hatalmas élmény volt ez mind a megjelenteknek, mind a szereplőknek. Talán egy kis időre elfelejtettük a szürke hétköznapiakat. Ismét egy új élménnyel lettünk gazdagabbak.

Besszerné Lakner Ingrid tanár

Sötét. A szövegkönyv lapjainak morzsolgatása. Suttogás. Nagy lélegzetvétel. És gördül a függöny a színházteremben, reflektorfény vakít, felcsendül a nyitány, belép az első szereplő, elhangzik az első megszólalás.

Öt évvel ezelőtt újíto és hagyományteremtő szándékkal indult útjára intézményünkben, hogy végzős diákjaink nem csak a hagyományos ballagáson és tanárbúcsúztató ünnepségen köszönnek el a Móra-iskolától, hanem egy rendhagyó színházi előadással zárják az itt töltött éveket.

2011 januárjában a Theatrum Ad Flexum társulat színjátszói örömmel vették Dr. Makk Zoltán megkeresését és innovatív kezdeményezését, miszerint szerette volna valamilyen közös munkába bevonni és ezzel észrevétlenül, de örök élményben részesíteni a nyolcadikos diákokat. Az ötlet tartalommal és értékkel való feltöltésére egy öt főből álló lelkes kis csoport vállalkozott: Zemplenszkyné Rujder Éva és Bérci Csaba gyermekszínjátszó-rendezők, O. Cser Zita táncpedagógus, Major Tamás színész és Segesvári Zsolt színjátszó személyében. A következő esztendőben kiegészítve az összekötő-szervező szerepet iskola és színház között, jómagam vettem át Éva néni tevékenységét, aki ekkortól más elfoglaltságai miatt nem tudta vállalni a munkát.

Végzős évfolyamunkon 70-80 diákkal ismertetjük meg évek óta a színjátszás szépségeit, a közös alkotás örömét. A minden év januárjában kezdődő foglalkozások, drámajátékok, táncórák, a szövegtanulás, a közös ötletelések, az alkotó munka apró-cseprő gondjai, megoldásra váró problémái különleges összetartó erővel gyúrnak eggyé a három osztály tanulóit. A közös cél és a művészet varázsereje mindenkiben kinyit egy kis kaput, amin keresztül pár hónapig másként látja a világot és önmagát is.

Január és február hónap a puhatolózásé, a bizalom megteremtésének ideje, a játsszók összecsiszolódásáról szól. Azután megérkezik a sajátos szövegkönyv, és indulnak az olvasó- és jelenetpróbák, kicsit később a koreográfiák betanulása, és ahogy a tavasz berobban a májusi napsugarak melegével, majd eljön a nyár első hónapja, június, úgy

forrósodik a hangulat, a készülődés izgalma az addigra már együtt lélegző, közösen gondolkozó, a produkció létrehozására időt és fáradságot nem sajnáló Mórás játszóknban. Ekkor már mindenki megérzi, érti, hogy egy életre szóló élmény teremő részese, amely örök témája lesz az osztálytalálkozóknak. De ennél többről van szó. A színház csodája valamilyen mértékben az összes résztvevőt megéri, és személyiségének rejtett kulisszatitkait tárja fel, érzésvilágának ismeretlen arcvonásait helyezi reflektorfénybe. Ebben az emelkedett hangulatú alkotási folyamatban születhettek meg a Móra-iskola különleges búcsúelőadásai: a Gríz, a szindara(b), a Made in Hangária, a Mentholos Hotel, a Szép nyári nap..., a Csinimóra, avagy ki mit tud babáim.

A darabok kiválasztásakor igyekeztünk könnyed, zenés műveket keresni alapul, azután a gyerekek képességeihez mérten átformálni, és a szórakoztató szempont mellett valami többlettartalommal, mindenki számára érthető mondanivalóval is megtölteni. Fontos része az előadásnak az ének és a tánc. A gyerekek adottságait és a darab lehetőségeit figyelembevéve az adott produkcióhoz koreográfiák készülnek. A stúdiófelvételeket külön énekórák előzik meg. Az egyes jelenetek a játszókn ötletei alapján formálódnak, a díszletek sajátkezűleg

készülnek és az otthoni ruhatár darabjai kisebb-nagyobb átalakítás után színpadképes jelmezekké változnak. Mindehhez az utolsó napokban hozzákapcsolódik a konferáló szöveg, a hang- és fénytechnika.

Azután a pillanat varázsában megszületik az egyszeri és megismételhetetlen nagy mű. Majd jön a taps, az önfeledt öröm, a nagy ölelések, az ünneplés, no és persze a díszletrakodás. Mindez emlékké válik, egy közös titkos élménnyé, amelyet csak azok értenek meg egy-egy mosolyból, egy hálás tekintetből, egy boldog Facebook-bejegyzésből, akik együtt voltak abban a bizonyos öt és fél hónapban. Vannak olyanok is, akiket végérvényesen „megfertőz” a színházi munka, és azt mondják „még-még ebből soha nem elég”. Ők a mai napig tevékeny résztvevői városunk kulturális életének, sőt vannak olyanok is, akik hivatásukká választották a színházi létformát.

Mi is lehetne szebb és nemesebb cél egy gyermekekkel foglalkozó intézményben, mint látni a csillogó diákszemekben a boldogságot, az elégedettséget, a játék örömét, a lélek kitárulkozását, a szeretetet.

Azután sötét. Új szöveggönyvlapok. Nagy lélegzetvétel és gördül a függöny az ÉLET színpadán.

Köszönöm, hogy részese lehetek ennek a közös munkának:

Blahovits Márta (tanár, a Theatrum Ad Flexum alapítótagja)

Már nagyon régen eldöntöttem, hogy munkám során gyerekekkel szeretnék foglalkozni. Gyakorlatilag „belenőttem” a pedagógiába, hiszen édesanyámnak már egészen kicsiként is segítettem nyári táborok lebonyolításában. Gimnazistaként a pszichológiát fontolgattam, de végül úgy döntöttem, gyerekkori hobbimat, a táncot szeretném tanítani.

Gyakorlatilag ovis korom óta táncolok. Kezdetben dzsesszbalettre jártam, majd második koromban elvittek szüleim Szigeti Gábor táncpedagógushoz társastáncra. Neki köszönhetem a mozgás szeretetét, és hogy ma én is oktatok. Kicsiként többféle stílust kipróbáltam: belekóstoltam a néptáncba, a majorette-be, jártam balettre, akrobatikára és a hip-hopra is. Tizenhat éves voltam, mikor az első csoportot megkaptam „Mesteremtől”, majd lassan magam is hirdettem órákat, különböző korcsoportoknak. A legelső csapataim mind a színpadi tánc műfaját képviselték, társas táncos alapokat ötvöztem modern mozdulatokkal.

2009-ben kezdtem az egyetemem, akkor látogattam el Győrben egy jazztánc órára, mely annyira magával ragadott, hogy eldöntöttem: ezzel a stílussal szeretnék foglalkozni. A következő évben kerestem is egy tanfolyamot Budapesten, ahol mélyebben beleáshattam magam az igazi modern tánc világába. Megtanultam, hogy a stílus a balett alapjait egészíti ki a modern technikákkal. Nagyon lelkes voltam, rengetegszer jártam a fővárosba egy-egy táncórára, vagy hétvégére. Nyári kurzusokon most is minden évben részt veszek, ha tehetem többször is, ahol híres külföldi és magyar pedagógusoktól tanulhatok.

Számomra a tánc nem elsősorban testedzést jelent, sokkal inkább testi-lelki kapcsolódást, nyugalmat. Mindig félénk, és visszahúzódo természetű voltam, aki nehezen mondja ki a gondolatait, problémáit. A tánc azonban magabiztosságot, és szabadságérzést adott. Nagyon fontosnak tartom az egészségtudatos életmódot, melyben a fizikai aktivitás központi helyet foglal el. Mozgás közben ugyanis felgyorsul az anyagcserénk, a vérkeringésünk, boldogabbak, felszabadultabbak leszünk. Az iskolának fontos feladata többek között, hogy a gyermekeket már kiskoruktól kezdve a mozgás szeretetére nevelje.

Az egészséges felnőtt személyiséghez nemcsak a fizikai, hanem a lelki tényezők is jelentős mértékben hozzájárulnak. Mai felgyorsult világunkban nagyon sokan küzdenek valamilyen pszichés problémával, melyek gyökerét talán pont a művészetek hiányában kereshetjük. Az átlagember, hogy versenyképes maradjon a munkaerőpiacon, rengeteget dolgozik, túlhajtja magát, nincs ideje kulturális kikapcsolódásra. A képzőművészet, a zene, a tánc pedig segít a mindennapi stressz feldolgozásában, emberibbé, érzelmesebbé teheti világunkat. Sajnos már az általános iskolában megszokjuk, hogy a készségi tárgyak, mint a vizuális nevelés, háttérbe szorulnak a többi tananyag mellett. Nem csoda hát, hogy kevesen keresik felnőtt korukban a művészethez vezető utat.

Az iskolai tánctanítás fontosságát tehát két szemszögből tudnám hangsúlyozni: az egyik a mozgás, az egészségre nevelés kérdésköre, a másik pedig a művészeti oldala. Jó lenne, ha a gyerekeknek módjukban állna megismerni a táncművészetet, akár testnevelésóra keretei között. Sajnos a megvalósítás nem lenne egyszerű, hiszen az ideális létszám 10-15 fő, akikkel szépen, odafigyelve lehetne dolgozni. Ennek a problémának a megoldása még jó ideig várat magára. Ha a fizikai feltételek már biztosítottak, egy jól kidolgozott tanterv segítségével el lehetne érni, hogy az elballagó diákok egy olyan testkultúra birtokában lépjenek az életbe, melynek ha nem is rögtön látják hasznát, de későbbi életük során biztosan.

Csonka Réka Orsolya tanító

*„Ha alkotsz, akkor nem leszel átlagos.
Nem számít, hogy mit, műtárgyat vagy egy pár zoknit.
Csak újat alkotni, ennyi az egész, és az te vagy a nagyvilágban.
Nézheted, hallhatod, vagy olvasva vagy érezve,
de elárul valamit rólad, így több leszel másoknál.”
(idézet a P.S. I Love You c. filmből)*

A pontos idejét sem tudni már, sok tanévvel ezelőtt lehetett, amikor az egyik első iskolai szakkörön egy pár tanulóval tűt és cérnát ragadtunk, és azt a célt tűztük ki, hogy ezeken a foglalkozásokon megtanulunk kézimunkázni: varrni, horgolni, vagy éppen személyes ajándéktárgyakat készíteni. Ami eleinte kellemes időtöltésnek ígérkezett, az mára hagyománnyá vált: évről évre azóta is összejön ezeken az órákon diákoknak egy lelkes csoportja, akik hétről hétre tűt vesznek a kezükbe és varrnak – még akkor is, ha napjainkban a számítógépezés, a „facebookozás” vagy a „shoppingolás” sokkal trendibb időtöltésnek számít. Mi tagadás, régimódi tevékenységet űzünk ezeken a foglalkozásokon: tűvel és cérnával bíbelődünk – nagyrészt modern digitális eszközök nélkül, egyedül az internet segít nekünk új minták keresésében.

A szakkörökön alkotunk. Együtt vagyunk, beszélgetünk, nevetünk, jól érezzük magunkat. Legutóbb egyedi figurákat készítettünk barkácsfilcből. Szabunk és öltünk, varrunk és hímezünk, díszítünk és bábokat készítünk. Joggal merülhet fel az olvasóban a kérdés: „*Nem idejétmúlt foglalatosság ez? Divatosnak számít manapság a kézimunkázás? Nem lehetne ennél hatékonyabban is eltölteni az időt?*” Álljon itt az idei szakkör résztvevőinek válasza, akiket erről kérdeztem:

- Kézimunkázni jó, mert fejlődik a kézügyességünk!
- Mindig ötletes dolgokat készítünk, amelyeket mindenki másképp díszít, és jó látni, hányféle különböző munka van.
- Kézimunkázni jó, mert felnőtt korunkban jól jöhet még a varrótudás!
- Kézimunkázni jó, mert maradandó emlékként fog megmaradni.
- Kézimunkázni jó, mert jó a társaság.
- Kézimunkázni jó, mert összehozza az embereket.
- Kézimunkázni jó, mert jó a hangulat.

- Varrás közben jobban megismerjük a társainkat és segítünk egymásnak.

Úgy tűnik, a kézimunka, a közös varrás, a horgolás, a kötés és a hímzés sokoldalúbb, mint azt elsőre gondolnánk. De pontosan mi is? A közös élmények szervezője? Gyógyír a hétköznapi gondok és aggodalmak feldolgozására? A kreativitásunk kifejezése? Egy hasznos jövőbeli készség? Meditáció? Elmélyülés egy adott feladatban? Vagy mindezek együtt? Akármilyen is legyen a válasz, a szakkörökön az érzés közös: elmerülünk egy olyan szabad alkotómunkában, amelynek során elménk és lelkünk megnyugvásra lelhet, felfrissülhet, és amely alkotómunkának az eredménye végső soron nem más, mint az öröm.

Néha, amikor összefutok „régis tanítványokkal”, egy élményt mindig emlegetünk azokból a régi évekből: a szakkörök meghitt foglalkozásait és az ezeken szerzett közös élményeket. Hogy eljön-e újra az idő, amikor a kézimunkát önálló tantárgyként tanítják, vagy a szakkörök foglalkozása lesz-e a jövőben, nem tudom – de azt igen, hogy sok haszna lehet az iskolában. Nemcsak a készségek, de a lélek és a közösségek fejlődésében is.

Dobó Christina tanár

elhangzott a 15. regionális szavalóverseny megnyitóján

Tisztelt Megjelentek! Kedves Versenyzők!

Mint talán az egyik legfiatalabb mosonmagyaróvári lakos és a mosonmagyaróvári Móra Ferenc Általános Iskola lelkipásztor-hitoktatója, nagy szeretettel köszöntöm mindannyiukat a magyarországi németek 15. regionális szavalóversenyének döntőjén, melyet általános és középiskolai diákok részére rendeznek meg. Öröm számomra, hogy ebbe az iskolába sűrűsödhet ma össze a Dunántúl: Győr-Moson-Sopron, Komárom-Esztergom, Vas, Veszprém és Fejér megyékből és fővárosunk, Budapest német nemzetisége!

Úgy köszöntöm ma Önöket, mint aki ismeri, sőt részese a nemzetiségi létnek! Gyökereim engem a Magyarországon élő horvátságához kötnek, édesanyanyelvem pedig a horvát nyelv egy archaikus változata, melyen belül megjelennek a különböző nyelvjárás-változatok is. Öröm, hogy itt lehetek, mert mint diák, magam is résztvettem hasonló versenyeken, mint felnőtt pedig azon vagyok, hogy őseim kincseit a következő nemzedéknek felajánljam, átadjam!

A mai nap szól a gyökereinkről, azok tiszteletéről, szeretetéről és ápolásáról; szól a versenyről is, de nem egymás minden ároni legyőzéséről, hanem verseny általi lelki megerősödéssel – egymással versenyezve kell bizonyítanunk, hogy anyanyelvünk és kulturánk kincs és ajándék személyes életünkben és nemzetünk számára is!

Kedves Fiatalok! Kívánok mindannyioknak eredményes versenyzést, izgalommentes, békés lelkületet! A Lélek ereje segítsen benneteket!

A tisztelt zsűritagoknak kívánok örömteli perceket ezen ifjak és leányok meghallgatásához, a kedves kísérőktől pedig kérem, hordozzuk ezen fiatalokat szívünkben, hogy megérezzék, mellettük állunk és mint közbenjárók, támogatjuk őket!

Isten áldása kísérje ezt a napot!

Werte Anwesende, Liebe Wettbewerbsteilnehmer,

als vielleicht einer der frischesten Wieselburger Einwohner, als Religionslehrer und Seelenhirte der Móra-Ferenc-Grundschule begrüße ich Sie und Euch sehr herzlich anlässlich des heutigen 15. (fünfzehnten) Regionalentscheides innerhalb des Ungarndeutschen Rezitationswettbewerbes für die Schüler und Schülerinnen der Grund- und Mittelschulen.

Es freut mich, dass am heutigen Tag die deutsche Nationalität Transdanubiens - aus den Bezirken Weißenburg, Eisenburg, Wesprim, Komorn-Gran und Raab-Wieselburg-Ödenburg sowie unserer Hauptstadt Budapests hier zusammengekommen ist.

Ich begrüße Sie und Euch heute als ein Kenner des Nationalitätendaseins, genauer gesagt, als ein Teil davon. Meine Wurzeln habe ich in der in Ungarn lebenden kroatischen Nationalität, meine Muttersprache ist eine archaische Variante der kroatischen Sprache, innerhalb der verschiedene Mundartvarianten auftreten. Ich freue mich, hier sein zu dürfen, denn als Schüler habe ich selbst an ähnlichen Wettbewerben teilnehmen dürfen. Und jetzt als Erwachsener ist es mir eine Herzensangelegenheit, die Schätze meiner Vorfahren an die kommende Generation weiterzureichen, sie dieser zu vermitteln.

Der heutige Tag ist geprägt von unseren Wurzeln - davon, diese Wurzeln in Ehren zu halten, sie zu lieben und zu pflegen. Aber dieser Tag ist auch geprägt vom Wettbewerb, jedoch nicht im Sinne vom Besiegen des Anderen um jeden Preis, sondern um durch den Wettbewerb unseren Geist zu stärken - gemeinsam miteinander im Wettbewerb stehend müssen wir beweisen, dass unsere Muttersprache und unsere Kultur ein Geschenk und Schatz für unser persönliches Leben und auch für unsere Nationalität ist.

Liebe junge Rezipitoren und Rezipitatorinnen,

ich wünsche Euch allen einen erfolgreichen Wettbewerb, eine stressfreie und friedvolle Gesinnung! Die Kraft des Geistes möge Euch eine Hilfe sein!

Den werten Juroren wünsche ich eine angenehme Zeit beim Anhören und Bewerten der Vorträge. Die lieben Gäste, die ihre Kinder und Schüler hierher begleitet haben, möchte ich bitten, diese Kinder und Jugendliche in ihre Herzen zu schließen, damit sie fühlen können, dass wir ihnen zur Seite stehen und sie als Fürsprecher unterstützen.

Gottes Segen möge diesen Tag begleiten!

Mogyorósi Márk lelkipásztor-iskolai hitoktató

A nagycsoportos gyermekek szüleiben gyakran felmerül a kérdés, vajon érdemes-e gyermeküket német nemzetiségi osztályba íratni. Bírni fogja-e a kisiskolás az idegen nyelvvel járó terhelést, hogyan fogja megtanulni a szavakat, ha nem tud írni és olvasni? Kell-e otthon tanulni? Milyen módszereket használ a németet tanító pedagógus? Szeretni fogja-e gyermeke az idegen nyelvet? Mit csinálnak az órán?

Harmincöt éve tanítok alsó tagozatban, ebből húsz éve németet. Szinte minden tanévben vannak elsőseim. Az évek során sok játékot gyűjtöttünk össze a németet tanító kollégákkal, amit az órákon minden témakörhöz fel tudunk használni. Mivel a kicsi gyerekeknek hatalmas a mozgásigényük, elsősorban a zenés-énekes mozgásos játékokat szeretik. A tanév elején előnyben részesítjük a szabadtéri játékokat, mint pl. a „Maus, Maus, komm heraus!” A játék menetét ismerik, hiszen az óvodában játszották „Bent a bárány, kint a farkas” címmel. A bemutatkozást a „Hatschi-Patschi”-val játsszuk, ami tulajdonképpen székfoglaló. A tárgyak nevét mint robotok gyakorolhatják, de a „Bingo”-t is használjuk ismételésre. Az ismeretek elmélyítését szolgálja a „Wer ist der König/Königin?” verseny. A tanteremben „Schwimmwettbewerb”-et, azaz úszóversenyt tartunk. A terem végéről indulnak a versenyzők. Az úszó akkor indulhat, ha mond egy szót németül, és minden egyes szó után előrébb „úszik”. A névelők gyakorlásához „némajátékot” használunk. A névelők színekkel a terem különböző részein találhatók. Mondok egy szót névelő nélkül, a kisgyermek anélkül, hogy kimondaná a névelőt, odamegy a megfelelő színhez. Amikor az 1-es és a 2-es számot matematikaórán megtanulják, totóznak. Az „Állatok” témakör után a kedvenc játék a „Familie Meyer im Zoo”. Egy történetet hallanak a családról és az állatokról. Előzőleg kiosztjuk a szerepeket. Amikor a kisgyermek a saját nevét hallja, fut egy kört. Közkedveltek az utánozós játékok is.

Ha a szülő otthon megkérdezi elsős kisgyerekétől, mit csináltak németórán, legtöbbször azt fogja hallani, hogy játszottunk.

Vargáné Klausz Judit tanító

<http://moraiskola.hu/?tartalom=137>

Megfelelni a nagy kihívásnak – nyelvvizsgát szerezni – gyermekeink számára egyre sürgetőbb feladat. Míg erre a teljesítményre idáig csak a diploma megszerzéséhez volt szükség, a jövőben ez már az egyetemi felvételnek is feltétele lesz. Nem csoda hát, ha a „nagy feladat” gondolata már nagyon korán, szinte az iskolába íratáskor foglalkoztatja a szülőket, nyelvtanárokat, s az évek múltával a gyerekeket is.

A magyar valóság ebben a tekintetben nem megnyugtató - erről árulkodik az úgynevezett „diplomamentő akció” is -, az államvizsgázók 30-40 %-a nem kap diplomát a nyelvvizsga hiánya miatt. Mi lehet az oka az általános nyelvtanulási kudarcnak és mi lehet a magyarázata annak, hogy iskolánk nemzetiségi osztályainak tanulói a 8. év végén reménnyel rugaszkodhatnak neki a nyelvvizsgának?

A nyelvvizsgálóhoz vezető út hosszú – 8 évig tart – és jól kidolgozott. Tanulóink már az első osztálytól kezdve ismerkednek a német nyelvvel, először természetesen csak játékosan, mondókák, dalok, játékok formájában, hiszen még se írni, se olvasni nem tudnak. Itt a cél a nyelv megszerettetése és egy alapszókinccs megteremtése. A napi egy németóra kiscsoportos foglalkozások /10-15 fő/ keretében meghozza az eredményét. Később az írás-olvasás elsajátításával fokozatosan a nyelvtanulás is elkezdődik, s mire a gyerekek a 7. osztály végére érnek, nagyon bő szókinccsel rendelkeznek, s szinte minden olyan nyelvtani szerkezetet ismernek, ami szükséges egy szóbeli nyelvvizsga letételéhez.

A 8. osztály a nyelvvizsgára készülés éve. Tanulóinkat - képességeiktől függően – az Origo nyelvvizsga szóbeli részének alap- ill. középfokára készítjük fel, s az eredményeink büszkeségre adnak okot.

Íme a siker eszközei a teljesség és a fontossági sorrend igénye nélkül:

- mindennapos németoktatás 8 éven keresztül kislétszámú csoportokban
- változatos, egyénre szabott módszerek alkalmazása
- a megtanult tananyag állandó ismétlése
- a tankönyv feladatain túllépve a hétköznapi nyelvhasználat elsajátítása eredeti németnyelvű szövegek feldolgozásának segítségével
- a különböző nyelvi kompetenciák /beszéd- és hallásértés, kommunikáció, szituációs feladatok, képleírás stb./ kialakítása

A felsorolt eszközök tárháza változatos és kimeríthetetlen, de célját csak akkor érheti el, ha eleget tudunk tenni a legnehezebb feladatnak, ha el tudjuk fogadtatni a gyerekekkel a nyelvtudás fontosságát, ha ki tudjuk alakítani bennük a fegyelmezett, rendszeres, precíz munkavégzést, ha megértik, hogy a sikerért tenni kell.

Földes Erzsébet tanár

Iskolánk 2014-ben immár 3. alkalommal nyerte el ez Emberi Erőforrások és a Vidékfejlesztési Minisztérium által adományozott Ökoiskola Címet, ezzel a 9 éves folyamatos környezettudatos tevékenységért Örökös Ökoiskola minősítést szereztünk. Azok a diákok, akik jelenleg iskolánk tanulói a kezdetekkor még nem is jártak a Móra–iskolába.

Az Ökoiskola cím az iskolák megkülönböztető minőségjelzője, a környezettudatos nevelés területén élenjáró iskolák *legmagasabb szintű állami elismerése*.

Ezt a díjat az oktatásért és a környezetvédelemért felelős tárcák 2004-ben hozták létre, melyet 2005 óta minden évben pályázat útján lehet elnyerni. Olyan iskolák kaphatják meg, akik átgondoltan, rendszerszerűen és mindennapi gyakorlatként foglalkoznak a környezettudatossággal, a fenntarthatóságra neveléssel, a környezeti és egészségszűnéveléssel

A legfontosabb kérdés: Mitől Ökoiskola az ökoiskola? Egy ökoiskola abban különbözik egy átlagos iskolától, hogy a tanítás során és az iskolai

élet minden területén nagy hangsúlyt kap a környezeti nevelés, a fenntarthatóság. Nagy hangsúlyt fektetünk a környezettudatos szemléletmód és az egészséges életmód kialakítására. Vonzó iskolakép ez. Törekszünk az energiatakarékosságra, a szelektív hulladékgyűjtésre, igyekszünk csökkenteni a hulladék mennyiségét. Iskolánkban megvalósul az egészséges életmódra nevelés. Törekszünk az iskola környezetének, az iskolaudvarnak az esztétikus kialakítására.

Az Ökoiskolává válás során a következő utat jártuk be:

- Minden évben megrendezésre kerül az egészséghet, ekkor még jobban odafigyelünk az egészségünk megőrzésére.
- Az elemgyűjtés, a szelektív hulladékgyűjtés (minden teremben, folyosórészen színes szeméttárolók vannak a következő feliratokkal: papír, műanyag, már a tanulók is jobban figyelnek arra, hogy a megfelelő tárolóba dobják a szemetet), a hulladék mennyiségének csökkentése, a papírgyűjtés, szintén ismétlődő feladataink közé tartozik.
- A környezetvédelemhez kapcsolódó jeles napokról minden évben megemlékezünk.
- Télen a diákok soha nem feledkeznek meg az éhező madarokról.
- Erdei iskolába is ellátogatnak a tanulók, a 8 év alatt két alkalommal.
- Osztálykirándulások alkalmával is sok szép élményben van részük a diákoknak.
- Egész évben folyamatosan működik az akvárium rendben tartása, a halak etetése.
- 2010-ben közlekedéismereti tanulmányi versenyen vettek részt tanulóink. Vendégeink a Közlekedési Felügyeletről, valamint az Országos Mentőszolgálattól érkeztek.
- Zsugorítottunk műanyag palackokat is.
- A folyosókon, osztálytermekben zöld növényeket helyeztünk el, barátságossá téve közvetlen környezetünket.
- Sok diák és pedagógus is az iskolába járáshoz inkább a tömegközlekedési eszközöket, jó időben a kerékpárt választja az autó helyett.

Földesné Hadarits Eszter tanár

Nem „harap” a matematika!

Ha a matematika szót meghallja valaki, két dolog jut eszébe: én nagyon szeretem! „pfuj”, rettentően nehéz és nem szeretem!

Pedig ha átgondoljuk a matematikatudomány területeit, az teljesen átszővi mindennapjainkat. Nem az integrálszámítás, a fraktálok és a mátrixok témakörére gondolok ilyenkor. Vásárláskor körülbelül kiszámoljuk a fizetendő összeget, a bankban kölcsön- és betéttranzakciónál meggondoljuk, hogy az ajánlott kamatok számunkra kedvezőek-e. Jelenleg az iskolában eluralkodott az a szemlélet, hogy – „én nem értem”- kifejezéssel védve van a tanuló gondolkodásától. Pedig ahhoz, hogy jó szakemberek legyünk, a meglévő problémát gyorsan és ügyesen kell megoldani. Ehhez nem biztos, hogy feltétlenül matematikai tudás kell, hanem logikus gondolkodás, a probléma gyors felismerése.

Bármilyen feladatot kell megoldani, nem megy azonnal, hanem esetenként sokat kell gondolkodni rajta. Kovács Koko István azt nyilatkozta, hogy a bokszeccs előtt fejben mindig lejátszotta az előtte álló mérkőzést. Azonban vannak olyan matematikai tételek, amelyeket előttünk már matematikusok megalkottak, ezeket nekünk kötelező megtanulni, és alkalmazni.

Van egy kedves történet a „matematika fejedelméről”, Gauss-ról /Gauss, Carl Friedrich (1777–1855) német matematikus, csillagász és fizikus/ Egyik alkalommal Gauss tanítójának dolga akadt, ezért azt a feladatot találta ki a gyerekeknek, hogy adják össze a számokat 1-től 100-ig. Ám, mielőtt még a kalapját véve elhagyta volna a termet, a "kis" Gauss jelentkezett, hogy készen van az eredménnyel. A tanító meglepődött, hogy máris elkészült a feladat megoldásával, de ellenőrizve a gondolatsort, abban hibát nem talált. Gauss észrevette, hogy a sor, ellenkező végein lévő számok párokba állításával azonos összegeket kap: $1+100=101$, $2+99=101$, $3+98=101$ stb., ami összesen $50 \cdot 101=5050$ -et eredményez. Nézzünk két típuspéldát. Ha elolvassuk, elsőre nem biztos, hogy tudjuk, mit kezdünk vele. Vegyük alapul, hogy mit mondott Dr. Vekerdy Tamás (pszichológus): „Rajzoljuk le a feladatot! ”

1. Egy alma és egy körte együtt 70 Ft-ba, egy alma és egy barack együtt 80 Ft-ba, egy körte és egy barack együtt 90 Ft-ba kerül. Hány Ft-ba kerül ugyanilyen árak mellett három alma?

$$\text{🍏} + \text{🍏} = 70 \text{ Ft}$$

Kérdés: $\text{🍏} + \text{🍏} + \text{🍏} = ? \text{ Ft}$

$$\text{🍏} + \text{🍏} = 80 \text{ Ft}$$

$$\text{🍏} + \text{🍏} = 90 \text{ Ft}$$

Mit látunk a rajzunkon?

Összesen: $\text{🍏} + \text{🍏} + \text{🍏} + \text{🍏} + \text{🍏} + \text{🍏} = 70 + 80 + 90 = 240 \text{ Ft}$

Ebből következik, hogy : $\text{🍏} + \text{🍏} + \text{🍏} = 120 \text{ Ft}$

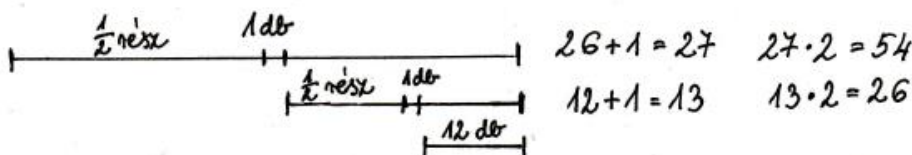
Nézzük a feladat felírásának harmadik sorát: $120 - 90 = 30$ vagyis 1db

🍏 30 Ft

Válasz: 3db $\text{🍏} = 90 \text{ Ft}$

2. Egy ember kiscsibéket árult a piacon. 9 óráig eladta a piacra hozott csibék felét és még egy csibét. Délig eladta a maradék felét és még egy csibét. Délután megvették a megmaradt 12 csibét is. Hány csibét vitt a piacra az ember?

Az ilyen típusú feladatokat hátulról előre haladva érdemes megoldani. Így sokkal könnyebb!

Válasz: 54 db csibét vitt a piacra.

Jó munkát és sok szerencsét kívánok az önálló próbálkozáshoz!

Galgóciné Bálint Márta tanár

Fejlesztőpedagógusként is működve tapasztalom meg nap mint nap ,mekkora fejlesztő hatása van a rajz és vizuális kultúrának, mint tantárgynak- azzal szemben , hogy sokan alábecsülik ennek jelentőségét. Ezért bátorkodtam utána nézni és kommentálni olyan emberektől, akik ezt már rég megállapították, hogy feledésbe ne erüljön, és értékes ismeretekkel gazdagodjunk. Szívből ajánlom kedves kollegáimnak is ezeket az információkat.

A mentális világot, a készségek világát a tárgyakban megtestesülő tudások alakítják, mint már Vigotszkij is hirdette.: ” A vizuális üzenetek tehát tárgyba égetett . kódok, az elszálló szavak és összefüggések képbe írott reprezentációi. A sommás vélemények által a varázslás és mágia fogalmkörébe sorolt képiség valójában az emberi teremtképesség szinte egyetlen, mai eszünkkel is szinte teljességében felfogható ősi mentális teljesítménye. Ilyen értelemben a képi reprezentációk a legkorábbi emberi történelem kezdeteinél megfogalmazták a külső memória szükségességét és lehetőségét...”² „...Természetüket tekintve ezek a háttértárak egyben az írásbeliség felé mutató fejlődés evolúciós fokozatainak is tekinthetők. A bennük megfogalmazódó közös cselekvési attitűd vitathatatlan. Tehát az, amit hordoznak, nem más, mint maga a tradíció.” Edward Shilsre (1958)

A nevelés a művészetek eszközeivel mindig kettős. Egyrészt az érzelmekre épít, másrészt az esztétikai érzéket, az alkotóképesség fejlesztését is magában foglalja. Az érzelmeknek rendkívüli jelentősége van a fejlődés szempontjából. Gyakorlati tapasztalataink alapján az ismeretszerzésben és a pszichikus funkciók fejlődésében (a megismerési folyamatokban) és kiteljesedésében tölt be kulcsfontosságú szerepet.

A tantárgy látni és láttatni tanít. Átfogó szakmai célja a tanulók látáskultúrájának megalapozása. Feladata a vizuális megismerő-, befogadó-, alkotóképesség fejlesztése, a kommunikáció köznapi, művészi, műszaki és tudományos módjainak, a közlés és kifejezés képi formáinak megismertetése. A tantárgy különösen a látvány mélyebb tartalmának, jelentésének, esztétikai üzenetének megértéséhez járul hozzá. Lehetővé teszi a gyermekek számára az eligazodást a látható,

tapintható tárgyi valóságban, a képi világban, és személyes alkotói utak bejárására bátorít. Fejleszti síkbeli, térbeli ábrázoló-, kifejező-, közlő-, alakító-, alkotóképességeiket; a gondolatban és érzelmekben gazdag tevékenységek által a világ érzéki-tapasztalati birtokbavételére nevel, feladata a látás és a kéz intelligenciájának kiművelése. A térszemlélet, a forma -, szín-, dinamikai és szerkezeti érzék, az anyagismeret képességei a tantárgy fejlesztő hatására emelkednek magasabb szintre.

A megsokszorozódott vizuális hatások, technikai információk korában a tantárgy újszerű célja az információk közti szelekció, a kritikus befogadóképesség megalapozása. Az általános nevelési célokhoz a kreativitás, a problémafelismerő és - megoldó képesség, a képzelet, a képi gondolkodás, az ízlés, a nyitottság, az empátia, az érzelmi élet gazdagításával járul hozzá. A művészeti nevelés értékközvetítő, értékteremtő, egyben személyiségformáló szerepet tölt be, segíti a kultúra értékeit becsülő, környezettudatos magatartás formálását.

De mi is a tantárgy célja?

Az 1–4. osztályban a vizuális nevelés célja – az érzelmekkel kísért önkifejezés elmélyültségének megőrzése mellett – az egyre céltudatosabb megismerés ösztönözése. A képi gondolkodás fejlesztése, a vizuális képzetkincs bővítése, az érdeklődés ébrentartása érdekében a tantárgy feladata a tanulók vizuális formakészletének további gazdagítása, megfigyelőképességük, tér- és időérzékük fejlesztése a látvány és a mozgás ábrázolásával, térbeli rendezéssel; szín- forma- és szerkezeti érzékük alakítása rajzolással, festéssel, mintázással, konstruálással. Esztétikai érzékenységük fejlődését a manuális munka, a látványélmények és a bemutatott műalkotások szolgálják. Az alkotó- és befogadó

Gulyás Andrásné tanító

Az iskola és a szülők együttműködése rendkívül fontos. A szülő és a pedagógus is ugyanazért a célért fáradozik. Egészséges, boldog, kiegyensúlyozott, a világban jól eligazodó gyermekeket szeretnénk nevelni. A hétköznapiakban azonban ez az együttnevelés, együttműködés mindkét fél legjobb szándéka ellenére sem egyszerű. Talán kicsivel könnyebb lenne, ha jobban megismernénk egymást, a hivatalos, iskolai közegből kiszakadva is tudnánk egymással időt tölteni. Ez a gondolat hívta életre a családi napot.

Eddigi osztályaimmal olyan szerencsés voltam, hogy a szülők mindig örömmel fogadták a családi nap ötletét. A szervezésben is jelentős terhet vettek le a vállamról, sőt előfordult, hogy ők maguk kezdeményezték és szervezték meg az egész programot. Ez pedig nem kis munkát jelent, hiszen, ha azt szeretnénk, hogy mindenki- a kistestvérektől a nagyszülőkig- jól érezze magát, alaposan fel kell készülni, a helyszínt és a programokat jól át kell gondolni.

Általában olyan játékokat választunk, amiben az egész család részt vehet, együtt játszhat. Az évek során volt már kincskeresés, akadályverseny, sorversenyek, mesevetélkedő, horgászás, lufi hajtogatás, kézműves foglalkozások, foci és kötélhúzás. Ez utóbbi a nagy kedvenc, a gyerekek mindig nagyon várják, hogy összemérhessék erejüket a szülők csapatával.

A családi napon természetesen semmi nem kötelező, mindenki abban a játékban vesz részt, amiben szeretne. Persze a jókedv ragadós és előbb- utóbb az eleinte még vonakodók is beállnak a játékba, és jól érzik magukat. Nagyon jó ilyenkor látni, hogy pár órára mindenki megfeledkezik a gondjairól, kiszakad a hétköznapi „mókuskerekéből”, és önfeledten játszik és szórakozik. A sok futkározásban, játékban kicsit mindenki elfárad és megéhezik, ekkorra - általában néhány szülő közreműködésével - elkészül az ebéd. Evés közben lehet beszélgetni, barátkozni.

Egy-egy ilyen családi napnak nagy szerepe van az osztályközösség építésében, a gyerekek személyiségének formálásában és nagyban hozzájárul, hogy az osztályban egy jól működő, egymást

segítő szülői közösség jöjjön létre. Ha a családok összebarátkoznak, már nem lesz gond, hogy kitől kérdezzék meg a leckét hiányzás esetén. Ha kell, segítenek egymásnak, vigyáznak egymás gyermekére, hozzák-, viszik őket, ha úgy adódik. Osztályfőnökként öröm látni a nap végén a csillogó szemű, lelkes gyerekeket és az egymástól barátként búcsúzó családokat.

Végül egy szülő véleményét szeretném idézni: „Mint szülő három szempontból érzem fontosnak a családi napokat.

Egyrészt megfigyelhetem gyerekeimet az osztálytársaival együtt kötetlen formában, teljesítménykényszer nélkül. Ehhez társul az is, hogy az osztályfőnökkkel való kapcsolatát megismerve láthatom, mennyire figyel a kérésekre, milyen a szabálykövetése.

Másrészt fontosnak tartom, hogy a többi szülővel is jó kapcsolatot ápoljak. Biztonságot ad, hogy ismerem azokat a gyerekeket és családokat, akikkel kisfiam minden nap több órát eltölt. Az esti beszélgetéseknél társuljanak a nevekhez arcok, élmények.

A harmadik, utolsó szempont az, hogy kellemesen és tartalmasan töltsük a szabadidőnket, amelyben benne rejlik a lehetőség új emberek megismerésére. A családi nap remek alkalom arra, hogy lakóhelyünket megismerjük és a tanórai kereteken túl a családdal együtt fedezzük fel a természeti környezetünket. Erre alkalmasak a közös kirándulások, egy-egy tematikus csapatépítő jellegű játékos délután.”

Haászné Rigó Anett tanító

A XX. század nagy magyar írójának, Németh Lászlónak a szavait idézem „Aki hisz a pedagógiában, az csak optimista lehet. A pedagógusi hit, mely inkább a természet, mint nézet dolga, kettőt tételez fel: hogy az emberek (az eddiginél különbbé) nevelhetők, s hogy (az eddiginél többre) taníthatók.” Miért? – ez a kérdés az alapja mindennek. A kicsi gyerekek kíváncsiak, a nagyobbak már érdeklődőek is. Növeljük ezt a „tudásvágyukat”, mutassuk meg nekik, hogy a világ végtelenül színes, érdekes. Éreztessük velük, hogy az iskolát nem túlélni, leélni, hanem megélni kell.

Határtalan bizalom, hit és elhivatottság kell tanárnak, diáknak egyaránt a közös munkához.

A nevelés és oktatás nem választható el egymástól. Mint osztályfőnök, és mint matematikatanár, igyekszem erre figyelni a munkám során. Tisztelni és szeretni kell a gyerekeket, hogy irányíthatóak legyenek. Gyakran tapasztaltam, hogy a kérés sokkal hatásosabb a parancsszónál. Szeretném osztályomat igazi közösséggé formálni úgy, hogy minden tanuló egyéniség lehessen! A feladatok kívánjanak bizonyos erőfeszítést, de a célok legyenek elérhetőek. A sikerélmény szárnyakat ad! Egy közmondás szerint: „Két dolgot adhatunk gyermekeinknek: gyökereket és szárnyakat.”

Legyen iskolánk olyan tápláló gyökér, mely diákjainkat helyes viselkedési normákkal ruházza fel, tudásukat megalapozza és innen kikerülve repíti őket a boldog és sikeres élet felé.

Hiszem, hogy: „Azért vagyok pedagógus, hogy a természetnek nyers gyémántját, szép vigyázattal, csendben csiszoljam kristályba!”
(Németh László)

Hartainé Rédling Mária tanár

Az iskolába kerülő gyerekek szülei gyakran aggodalommal élik meg a kisiskoláskor kezdetét. Féltik gyermekeiket az újtól, a szokatlantól az iskolai követelményektől. Úgy érzik, másként kell megfelelni, mint az óvodában. Jó lenne azonban, ha mindenki merné meglátni a szépet, az örömet ebben az életszakaszban is. Ez valóban kicsit más, de tudni kell, hogy minden alsós tanító néni törekszik az óvodában megkezdett nevelés folytatására. A cél itt is a személyiségfejlesztés. Szeretnénk olyan embert nevelni, aki megleli helyét a világban, ismeri a boldoguláshoz vezető utat, örömet leli a mindennapokban és harmonikus kapcsolatban él embertársaival. Ennek kialakításához az iskolában számtalan lehetőség adódik.

A köztudatban gyakran csak az oktatásról esik szó, a nevelésről ritkábban. „Az én gyermekem már tud olvasni és olyan jól számol, mondják az első osztályba kerülő apróságokról. Az intenzív oktatás mellett az érzelmi egyensúly megteremtése még ennél is fontosabb. Ebben pedagógusok és szülők öszinte együttműködésére van szükség.

Hitem szerint az érzelmi egyensúly kialakításának a leghatékonyabb eszközét a művészetekben találhatjuk meg. A festés, a rajzolás, a tánc és a zene, irodalom régóta része a nevelésnek és a pszichoterápia eszköztárának.

A művészeti nevelés napjainkban is elengedhetetlen, hiszen az egészség mindennél fontosabb, mi pedig egészséges gyermeket akarunk nevelni, egyfajta fizikai, értelmi és érzelmi egyensúlyt létrehozni. E hármas közül az érzelmek a legkevésbé láthatóak, mérni pedig nem lehet. Úgy gondolom mindenható nevelési – oktatási módszer nincs, de mindegyik hatékonyan működhet, ha gyermekközpontú és megtalálja a gyermekek lelki fejlődéséhez vezető utat.

Tanítványaim szeretnek együtt zenélni, ha fáradtak gyakran kérik, hogy furulyázzunk, a tánc is mindennapjaink része, hiszen a mindennapos testnevelés keretében erre időt lehet szakítani. Egy-egy képzőművészeti alkotás is inspiráló hatással van, és belső utakat nyit meg, elindul a fantázia és az alkotás öröme ilyenkor érezni lehet a teremben. Ez történik egy rajzórán, amikor az alkotó gyermek a környezetét formálja, meglátja a csodát, megéli, megtapasztalja és újrateremti. Lehet, hogy az oktatásban nincs pénz drága bútorokra, berendezési tárgyakra, de a gyerekek alkotásainak segítségével harmonikus, szép környezetet lehet létrehozni.

Eszembe sem jut művészeket nevelni, de a megértés kulcsát mindenkinek át szeretném adni. Meglátni a szép, a csúnya, az érdekes, a kellemes, a meglepő, a mulatságos, a furcsa, a rendkívüli, a diszharmonikus minőségeket, amik jelen vannak a mindennapokban. Az esztétikum egy szubjektív minőség, amit mindenki belső útjai révén él meg.

Apró örömszerző, élményt adó pillanatokat szeretnék biztosítani a gyerekek számára. Fontosnak tartom a ráhangolás minőségét, azt

szeretném, hogy egy tanulócsoport életében minden nap legyen valami csoda. Olyan utakat szeretnék találni, ami a szép befogadására, észrevételére készíttet, mert így a tudományos ismeretek mellett az esztétikum is jelen van.

Úgy gondolom a művészetek segítséget, lehetőséget, örömet adnak, utat mutatnak önmagunk megtalálásához. Fontosnak érzem, hogy az iskolába lépő gyermek örömmel élje meg mindennapjait. Ezért mi pedagógusok igyekszünk megkeresni minden kisgyerek „szívéhez” vezető utat, amiben segítségünkre van az irodalom, a zene, a képzőművészetek, és aminek felfedezése az életmód részévé kell, hogy váljon, mert érzelmi, értelmi, és jellemformáló ereje van.

Mindezek segítségével a tudományokat befogadó, tanulni akaró, öntudatos, célba látó, a jó cél eléréséért küzdő, pozitív gondolkodású, véleményüket bátran megfogalmazó, tiszta lelkű gyermekeket szeretnék nevelni.

Hofbauerné Gombosi Katalin tanító

Domonkos atya tárlatvezetése

Séta a Barátlakásokhoz

Elmélkedés, pihenés

Vacsora az apátsági ebédlőben

Készülődés az esti Keresztútra

Déli imaóra a bencés szerzetesekkel

Jeromos atya úti-áldása

Magyar Olvasástársaság és az Életfa Alapítvány 10 éve, szeptember 30-át, Benedek Elek születésnapját, a magyar népmese napjának nyilvánította.

Benedek Elek így jellemezte önmagát e fejfájára kívánt négy sorral:

„Jézus tanítványa voltam,
Gyermekekhez lehajoltam.
A szívemhez fölemeltem,
Szeretetre így neveltem.”

A mese bűvös ereje az egészen apró gyerekeknél már megmutatja hatását. Mondókákkal, höcöggetőkkel, járogatókkal, apró történetekkel mesélhetünk a gyerekeknek 1-2 éves korukban. Majd a 3-4 éves gyerekek számára megfelelő a rövidebb állatmese, csalímese, láncmese, amikben nincs negatív szereplő. Ez azonban rövid időn belül változik. 5 éves korban már szüksége van a gyermeknek a negatív szereplőre, nem szabad megszépíteni a történetet. A gonoszra a jó megélése érdekében van szüksége, rá tudja vetíteni a dühét, az agresszióját úgy, hogy ne legyen bűntudata, szorongása miatta. A mesébe beleélés olyan perspektívaváltást ad, hogy közben fejlődik az érzelmi intelligencia, sőt a mese képei befolyásolják az immunrendszert is. A mesék a jót képviselik, biztatást, türelmet, megoldást nyújtanak: az ember szeretni tanul belőlük.

8-9 éves korra egyre több valós elem kerül a mesébe, a csodás elemek egyre jobban kiszorulnak, fokozatosan elfordulnak a gyerekek a meséktől, a kalandregények, ifjúsági regények ideje köszönt be.

Az óvodából iskolába kerülő gyermekek tovább ismerkednek a mesékkel, az alsó tagozat első 3 éve ad kiváló lehetőséget a mesélésre, a mese játékos hatásainak meg tapasztalására. A magyar népmesék különösen alkalmasak erre, hiszen bennük minden egyensúlyban van, az élet, a mindenség tisztelete, az élők és halottak, a fenn és lenn élménye.

Második osztályban a mesék birodalmába Az égig érő mesefa által jutunk, mely az eget a földdel összeköti, a legkisebb mássza meg, miközben egyre erősebb lesz és elnyeri méltó jutalmát. Csodás jelképe

az ember belső-külső fejlődésének. Úgy hat zaklatott világunkban a gyermeki lélekre, mint az anya simogatása.

Két kellemes tanórát töltöttünk osztályommal a mesék birodalmában. Játékos vetélkedőt szerveztem, melyben változatos feladatok segítségével 5 csapat mérte össze tudását. Sok mesei elem, szereplő, helyszín felidézése történt játékosan, érdekesen. Például apróhirdetéssel kerestük meg, melyik szereplő melyik mesébe tartozhat, puzzlejátékban a mese főhősét, keresztrejtvényben a különféle eszközöket, használatukat pontosítottuk. A versengésből nem maradhatott ki a fizikai ügyesség sem: aranygolyóval (rizslabdával) el kellett találni az ezüsterdő ágait, át kellett ugrani a tátongó mélységet, bele kellett találni az aranytoba. A feladatok nem voltak könnyűek, megmozgatták a csapattagokat, de mindenkinek megérte küzdeni, mert a verseny végén édes jutalom várta a győzteseket. Remélem, hogy a tárgyi jutalom mellett a mesék szeretete is megmarad a kellemes élmények között.

Horváth Gyöngyi tanító

A 2015/16-os tanév szeptemberétől ismét első osztályban tevékenykedtem. A pedagógus pálya egyik legnagyobb kihívásának tartom tele várakozással, a mindennapok küzdelmével, sikerekkel és az esetleges kudarcokkal, melyeken mindig átlendít bennünket a kisgyermekek ragaszkodása, szeretete. A tanító a kisiskolás életében a hétköznapiak főszereplője, gyakran több időt tölt vele, mint a szülők. Nem csoda tehát, ha elvárásokkal bombázzák.

Iskolába lépéskor különösen jellemző (főleg „kezdő szülőként”) aggodással teli várakozással tekintenek az iskolára. Hogy érzi ott magát majd a gyermekük? Meg tud-e felelni az iskola elvárásainak? Lesz-e sikerélménye, ami azt is jelenti, hogy a szülők felkészítették-e őket az élet első kihívására, az írni-olvasni tanulásra? Ebben a helyzetben különösen fontos, kulcsszereplő a tanító. Ebből következik a szülők természetes igénye, hogy legyen a gyermek anyja helyett anyja-legalábbis, amíg ő van vele. Minden szülőnek vannak elvárásai a pedagógussal szemben. Egyrészt azt szeretnék, hogy nevelési stílusa, elvei hasonlóak legyenek az övükéhez, másrészt elvárják azt, ami nekik nem sikerült a tanító tanítsa meg gyermeküknek. Mindezek miatt fontos, hogy a gyermekük személyiségének leginkább megfelelő tanítót válasszák. Ugyanis csemetéjük hangulata, ahogyan iskolába indul nap mint nap, fontos jelzés, hogy jól mennek-e a dolgok.

Minden alkalommal gondoljanak azonban arra, hogy a tanító is ember, jó és rossz napokkal! Mit jelent ez? Mindig nézni kell az eseményeket a pedagógus „szemüvegén” át is. Fogadják megértéssel, ha néha véleménye, döntése különbözik az Önökétől. Ilyen esetekben legyenek nyíltak. Mondják el, ha aggódnak gyermekük miatt, ha szeretnék, ha több figyelmet, vagy türelmet kapna. Azonban ne feledjék el, ha csak az igényeiket fogalmazzák meg és nincs meg a bizalom és elfogadás a tanító iránt, akkor ő azt fogja érteni, hogy kritizálják őt és meg akarják változtatni, anélkül, hogy bíznanak benne. Vagyis lehet állandóan hibáztatni a pedagógust amiért „nem veszi figyelembe” hogy a legtöbb szülőnek az elsős gyermekén kívül még kisebb vagy nagyobb gyermeke

is van, vagy munkahelye. Ugyanakkor megláthatják a lelkesedést is, hogy minél többet akar nyújtani a gyermekeknek. - Bízhatnak szakértelmében és a megértésében is. Mert amit igazán elvárhatnak a pedagógusoktól, hogy együttműködjenek Önökkel a gyermeknevelésben, de ehhez a szülőknek is meg kell tenniük a szükséges lépéseket.

„A gyereknevelés és a tanítás során az a legfontosabb, hogy egy gyerek mindig tudja, akkor is szeretik őt, ha nem tökéletes, és hogy ezen képes javítani. Ez olyan bizalom a felnőtt részéről, amit minden korú gyerek megérez. Hogy hisznek benne. Tévedhet és hibázhat. Nem kell tökéletesnek lennie. A világ sem az.”
(Tari Annamária)

Horváth István Lajosné tanító

A pszichológia és a pedagógia központi fogalomnak tekinti a képességeket. Többféle értelmezés is előfordul annak megfelelően melyik tudomány vizsgálja: tanulási alkalmazkodási, társas, írás és lehetne folytatni a sort a végtelenségig. A képesség valamilyen tevékenység gyakorlása révén alakul ki és a tevékenység kivitelezésében nyilvánul meg. Nem más mint lehetőség az egyén bizonyos mennyiségű gyakorlás után elsajátítson a készségeket vagy jártasságot szerezzen.

A képességek kutatása során felmerül a kérdés: Mi határozza meg az egyéni különbségeket? Miért van az, hogy az egyik ember képes jól számolni, míg a másik teljesen analfabéta. Két tényezőnek fontos szerepe van ezek kialakulása során: *az öröklődésnek és a környezeti hatásoknak (tanulás)*. Az öröklődés révén kapunk olyan külső és belső tulajdonságokat, amelyeket a tanulás révén fejleszthetünk és a hétköznapiakban alkalmazható tudássá válik. Így lehet valakinek jó adottsága a zenéhez, de ha nem gyakorolja, nem fejleszti a képességeit akkor ez nem lesz számára alkalmazható tudás. A képességfejlesztés tehát fejlesztő hatású tevékenység tudatos pedagógiai tervezés és irányítás; ennek eredményeként alakul ki az egyén különböző képességeinek rendszere. Pedagógiai célja a személyiség képességeinek maximális kialakítása, optimális szintre emelése. Mi ezzel a probléma? Tudatos tervezést és irányítást igényel a pedagógustól, akik részben nincsenek felkészülve és felkészítve erre a feladatra. A nagy létszámú osztályok nem teszik lehetővé a "problémás" gyerekekkel való közvetlen foglalkozást. Másrészt a fejlesztés során olyan képességeket igyekszünk a gyerekekben fejleszteni, amelyek problémát okoznak a gyerekeknek. A próbálkozások során a gyerek kudarcokkal találja magát szembe

A *kineziológiai rendszerek* tágabban értelmezik a képességfejlesztést, mint a pedagógia. Tanulási problémának tekint minden olyan helyzetet, amikor képtelennek érezzük magunkat a feladat elvégzésére: legyen az tanulás, ügyintézés, munkavégzés. Ez esetben a *tanulás* is sokkal tágabb fogalom, mint azt általában értelmezik. Tanulásnak tekint minden olyan helyzetet, amely egy gyermek vagy felnőtt készségeinek alkalmazását igényli annak érdekében, hogy az élete során kitűzött céljait elérje. A cél

kapcsolódhat az élet bármely területéhez, hiszen egy adott cél elérésének az érdekében az embernek mozgósítania kell képességeit, készségeit.

Kineziológiai szempontból a tanulási képtelenség oka lehet: energetikai kiegyensúlyozatlanság, két agyfélteke kiegyensúlyozatlan működése, múltbéli minták melyek az egyén életében gátat képeznek és nem az egyén agyi működésének megfelelő tanulási módszer.

A korrekciós gyakorlatok célja: a megbomlott egyensúly vagy rosszul rögzült minta megszüntetése és a két agyfélteke összehangolt működése. Minden korrekciós gyakorlat egyben képességfejlesztő gyakorlat is. Az egyik leggyakrabban használt korrekciós gyakorlat:

Fekvő nyolcas kivitelezése

Kinyújtott karunkkal rajzoljunk nagy fekvő nyolcasokat a levegőbe felfelé kezdve. A fej közben ne mozduljon el, szemünk viszont kövesse a kezünk mozgását. Először egyik majd a másik kézzel végezzük, majd tegyük össze mindkettőt.

Hatása: elősegíti az agy középvonal keresztezését ezáltal az integrált agyműködést biztosít, fejleszti a két szemmel való látást, két füllel való hallást, segíti az olvasást, különösen akkor ha a szemek nehezen mozognak, fejleszti a hosszú távú emlékezetet, fejleszti az egyensúlyt, ellazítja a vállakat, nyakat, szemizmokokat és fejleszti a finommotorikus mozgást.

Sok gyerek de felnőtt is nehezen tudja ezt a gyakorlatot elvégezni. Képtelenek a – mozgáskoordináció hiánya miatt – a levegőbe rajzolni a fekvő nyolcasokat. Ilyenkor lehet segíteni a fejlődést azzal, hogy fektetett A4 lapra rajzolják fel a fekvő nyolcasokat először jobb kézzel, bal kézzel majd mind a két kézzel. egymás után 25-30szor. Amikor ez már stabilan megy át lehet térni a levegőben való rajzolásra.

Kísérlet fekvőnyolcassal:

Írj le 3 mondatot egy lapra, majd végezz el 6-6 fekvő nyolcast a fent ismertetett módon. Ezután egy másik lapra írd újra három mondatot, végül hasonlítsd össze a két írást és figyeld meg a különbséget.

Horváth-Kósa Andrea tanító

Be kell látnunk, hogy a mai gyerekek lényegesen megváltoztak. Ez az átalakulás hirtelen történt elődeinkhez képest. Nem csupán nyelvük, ruházatuk, vagy stílusuk változott meg, ahogyan ez a korábbi generációk között volt tapasztalható, hanem a kommunikációs szokásaik is. A digitális technológiák robbanásszerű megérkezése és elterjedése, a XXI. században annyira megváltoztatja a dolgokat, hogy mind szülőnek, mind pedagógusnak lépést kell tartania e rohamos fejlődéssel.

A mai diákok képviselik az első generációt, akik ebben az új világban nőttek fel. Egész életüket úgy élték le, hogy számítógépek, videojátékok, digitális zenelejátszók, videokamerák, mobiltelefonok és más hasonló „játékszerek”, a digitális kor vívmányai, vették körül őket. A számítógépes játékok, az elektronikus levelezés, a mobiltelefon és az internetes üzenő programok mind életük részévé váltak. A mai diákok alapvetően másképp gondolkoznak, és másképp dolgozzák fel a környezetükből érkező információkat, mint elődeik. Ezek a különbségek sokkal szélesebb körűek és mélyebbre hatóak.

Napjaink diákjait egyesek N (net)- generációnak, mások D (digitális)-generációnak nevezik. Véleményem szerint, a legtalálóbbs kifejezés rájuk a digitális bennszülöttek, hiszen anyanyelvi szinten beszélik a számítógépek, videojátékok és az Internet digitális nyelvét.

Vannak, akik nem születtek bele a digitális világba, de később, életük során valamikor rákényszerültek vagy lenyűgözte őket, elfogadták és elkezdtek használni a digitális világ új vívmányait. Őket a szakirodalom digitális bevándorlóknak hívja.

Sokszor, a mai tanulók nem értik az általuk elavultnak vélt módszerekhez való ragaszkodásunkat, mint például a könyvtárban való személyes kutakodást, könyvek papír alapú olvasását a digitális E-book olvasók helyett. Ezek után ne lepődjünk meg, ha a tanulók sokszor nem értik, amit a tanárok mondanak (például telefonszámot „tárcsázni”).

A digitális bennszülöttek hozzászoktak már ahhoz, hogy rendkívül gyorsan kapnak információt. Szeretik a dolgokat párhuzamosan feldolgozni, egyszerre több mindennel foglalkozni. Jobban kedvelik az ábrákat, képeket, mint a szöveget, és nem fordítva. Hatékonyabbak, ha hálózatban működhetnek. Előnyben részesítik a játékot a "komoly" munkával szemben. A digitális eszközhasználatban a diákok többsége talán előrébb jár, mint mi, sok mindent tanulhatunk tőlük. Nagyon fontos szerintem ezt szem előtt tartanunk, és alkalmazkodnunk a kialakult világhoz. El kell fogadnunk a diákok mai nyelvezetét, és rugalmasan kell azt kezelnünk. A digitális táblán használt játékok, interaktív tananyagok használatával történő tanulás új módszer arra, hogy a mai tanulókat természetes nyelvükön éadjuk el. Bebizonyított tény, hogy ingergazdag környezetben nő az agyi kapacitás is. Pont ezért, a digitális alapú tanítás folyamatosan fejlődik.

Az iskola szoros kapcsolatot épít a virtuális és a való világ között. Mindemellett, a „régí” módszereket sem szabad elfelejtenünk, és a nevelési célok, feladatok szem előtt tartása szerint kell tanítanunk. Mindezt oly módon, hogy azt sem a tanuló, sem a tanár ne érezze tehernek. Tanításunk során megújult módszereket, plusz tartalmakat és új gondolkodásmódot kell kialakítanunk. Megfelelő módszerek használata során, a diákok a felfedezés, az élmény, a megértés és az értelmes cselekvés útján játszva sajátítják el a tananyagokat.

Dr. Horváthné Karácsony Petra tanító

Magyarországon számos utca, tér, intézmény, közöttük az 1990-91-es tanévtől a mi iskolánk is viseli a Móra Ferenc nevét. Azóta minden év februárjában iskolai ünnepélyen emlékezünk rá. Ekkor kerül sor a tiszteletére meghirdetett, immár hagyományos mese-, vers- és novellaíró pályázat ünnepélyes eredményhirdetésére, az író munkásságának emléket állító koszorúzásra és valamelyik ismert meséjének vagy elbeszélésének a bemutatására.

Az előző tanévben a negyedik osztályos tanítványaimmal készültünk erre. Nagyon lelkesen fogadták a hírt, mindnyájan szerepelni akartak, így olyan színdarabot kellett választanom, amiben mindenkinek jutott valamilyen feladat.

Az iskolai tanulmányaik során a tanulók Móra Ferenc több művével is megismerkednek, melyekben az író gyermekévei fontosabb eseményeit örökíti meg. Például: a Kincskereső kisködmön, Mindennapi kenyerünk, A századik könyv, Szeptemberi emlék. Kevesebben ismerik a humorosabb elbeszéléseit, ezért úgy gondoltam, ezek közelebb állnának a gyerekekhez, így inkább egy ilyen színdarabot választottam, melynek a címe: Kótyonfitty király almája.

A mese felolvasása után következett a szereposztás. A legtalpraesettebbek természetesen a főszerepeket választották, de a bátortalanabbaknak is találtunk feladatot.

A próbák jó hangulatban teltek, így hamar színpadképes lett a produkciónk. Az egyes jeleneteket zenei betétekkel kapcsoltam össze, így még hangulatosabb lett a darab.

A szükséges díszleteket és jelmezeket a szülőkkel közösen készítettük el. A bemutató napját nagy izgalommal várták a tanítványaim. A közönség derűsen fogadta a tréfás jeleneteket.

Móra Ferenc rengeteg mondát és mesét írt a gyerekeknek.

Így vallott önmagáról: „Szívemben csak gyermekíró maradok én mindig.”

Egyik kortársa, Szinnyi Ferenc így jellemezte: „Száz ezer betűjéből a legnagyobb melegség árad felénk: a magyar nép szeretetének, a humornak és a családi érzésnek a mélye.”

Nem csoda, ha a gyerekekhez is közel állnak művei.

Horváthné Molnár Éva tanító

Engedj játszani!

„Hacsak lehet, játszik a gyermek. Mert végül a játék komolyodik munkává. Boldog ember, ki a munkájában megtalálja a valamikori játék hangulatát.”
(Sütő András)

Gyermekkorunkból a kellemes emlékek között szerepelnek azok az élmények, amikor a szüleinkkel, osztálytársainkkal, nevelőinkkel játszottunk. Később a felnőtté válással már saját gyermekeinket üzzük ezt a tevékenységet. A játék kapcsán megtanítjuk gyermekeinknek,

tanítványainkat elviselni a kudarcot, örülni a sikernek, együtt érezni a másikkal, biztatni azt, aki nem győzött, megértetni velük, hogy akár győzünk, akár veszítünk, jó játszani, hiszen együtt vagyunk. A résztvevők megtapasztalják, hogy vannak játékszabályok, amiket

mindenkinek be kell tartani. A játék nem csak szórakozást jelent. Ennél lényegesen többről van szó. A kisgyermek legfontosabb tevékenységi formája, nélkülözhetetlen a fejlődésében. Mindannyian szeretünk játszani, de az igazi játék nagymestere a gyermek.

Éppen ezért az oktatás egész folyamatát át kell, hogy szője a játék, a fejlesztés az ismeretszajátítás érdekében. Közben a gyermekben felébred a tudásvágy, örömet érez, átéli az alkotás izgalmát, megtanulja szeretni azt, amit csinál. Fenntartja az érdeklődést, segíti a problémakezelést, fejleszti a kommunikációs készséget, a döntési képességét, mások megértését.

Az iskolában úgy kell beépíteni a játékokat a tanulás folyamatába, hogy azok segítsék a sikert. Az első osztályban az ismerkedő játékok által vésődnek be egymás nevei, a mozgással járó tevékenységek örömforrást jelentenek, a padban ülés feszültségének levezetését szolgálják. A tanórákon használt játékok változatosak, de nevelő tervezése, kivitelezése alatt állnak. Tehát irányított, szervezett formájúak, melyeknek határozott céljuk, feladatuk és végkimenetelük van.

A szabad játék talán egyedüli színtere a napközi. A tanórák utáni pihenőidőben nagyon fontos, hogy engedjük a gyermeket spontán,

szabadon választható, „önmagáért való” tevékenységeket folytatni. Ezek során is van a nevelőnek szerepe, de csak a helyét, körülményeit, eszközeit biztosítja annak. Azt, hogy kivel, kikkel és mit játszik, azt a gyerekekre bízta.

Sok minden történik ezalatt. A résztvevők a szabályokat állandóan alakítják, természetesen megpróbálják ezt a maguk előnyére fordítani. De ez csak pillanatnyi látszat. Ha egy gyermek vagy csoport annyira domináns a játékban, hogy a többieknek nincs benne öröme, akkor ezek a gyerekek kiszállnak és maguk új játékba kezdenek. Sokszor azonban eléri, hogy a szabályokat úgy alakíthassák, hogy mindenkinek legyen esélye, mindenki élvezhesse a tevékenységet. A „bölc” tanító ilyenkor „csak” megfigyel, esetleg átereli a folyamat menetét más irányba. Tudnia kell, hogy mikor avatkozzon közbe, vagy hagyja a dolgok menetét megoldódni esetleges konfliktus során.

A szabad játék a legjobb „iskola” ahhoz, hogy a gyermek a közösségben megtalálja a helyét, kiharcolhassa a jogait; a jogot arra, hogy élvezze az életet, a játékot, a szórakozást és később felnőttként a munkáját.

A felnőtt is játszik, az egész élete egy nagy játszma. Társas- és társasági játékokat. Az ember akkor képes bármilyen területen hatékonyan tevékenykedni, ha sikerül megőriznie gyermekkori játékosságát.

*„Nem azért felejtünk el játszani, mert megöregsünk, hanem azért
öregsünk meg, mert elfelejtünk játszani.”
(George Bernard Shaw)*

Horváthné Virág Judit tanító

**Jó kedvet kívánok minden egyes tanulónak,
aki napközis volt, vagy most az!**

Hogy mitől lesz jó kedv a napköziben?

Szakmai nyelven: a személyiségfejlesztés fontos színtere a napközi otthon. Ehhez a tanulók részére – a lehetőségekhez mérten – otthont kell teremteni, melyet kellemes, szeretetteljes légkör jellemez, ahol az egymás iránti segítőkészség, a tolerancia az uralkodó, s ahol nyugodt körülmények között valósulnak meg a nevelés-oktatás céljai. A napközis foglalkozásoknak, főleg kisiskolás korban van lényeges személyiségalkító, fejlesztő hatása. A jól szervezett programokon állandósul az élményszerűség, a derű, az öröm. A sok játék, mese, rajzolás, „kézműveskedés” fejleszti önkifejezésüket, kreativitásukat, személyiségüket színesebbé alakíthatjuk, kibontakoztathatjuk. Az együtt átélt foglalkozások, séta, kirándulás, közös élmény, az egymáshoz való tartozás érzése, a csoportszellem mind-mind a fentieket szolgálják.

Célunk a tanulók egészséges, edzett, testileg-érzelmileg gazdag gyermekké nevelése. Az örömteli tevékenységek, a széleskörű tapasztalatok, az önmagát sok területen kipróbáló, a képességeit folyamatosan erősítő gyermekből válhat felnőtt korában a nehézségeket elviselő, a változó körülményekhez alkalmazkodni tudó, megújulásra képes, nyitott személyiség. A kisdíjak azt végzik szívesen, amihez kedvük van. Érdeklődésüket úgy tudjuk felkelteni, ha olyan tevékenységeket kínálunk nekik, amit szívesen végeznek. Ezért a napközis munkában a tanulás mellett a fő feladat a szabadidő szervezése. Hosszú távú célunk a szabadidős lehetőségek megismertetése, rövidebb pedig a gyerekek szervezetének pihentetése, regenerálása és a tevékenységek iránti érdeklődés elmélyítése. Fontos a kezdeményezés szabadsága, a kötetlenség, az alternativitás, az önkifejezés, a sikerélmény biztosítása. Kisiskoláskorban a gyerekek még nyitottak, lelkesek, erre kell építeni.

A hétköznapiakban: a magas óraszámok és az egyéb különórák (zeneiskola, edzések ...) miatt amúgy is kevés szabadidőnket próbáljuk úgy szervezni, hogy a gyerekeknek élmény legyen a napközi minden egyes perce.

- „Beszélgetős” időnkben együttérző, támogató, pozitív tanár-diák kapcsolatot igyekszünk kialakítani. Témáink: illemtudó viselkedés, egészséges életmód, tanulás, célok, eredmények, aktuális ünnepek, örömök, problémák, közösség, felelősi feladatok, stb. Ezeken az irányított beszélgetéseken önálló véleményalkotásra, elfogadásra, tolerálásra, felelősségvállalásra, kulturált beszélgetésre nevelünk. Fejlesztjük a segítség, együttérzés, támogatás, az önszabályozás, helyes magatartás, etikus viselkedés képességét, az önismeretet, önbizalmat. Törekszünk a testi-lelki egészség összhangjának felismertetésére, elsajátíttatására. Megismertetjük tanulóinkat a társadalmi együttélés alapvető szabályaival, gyermek és felnőtt példaképekről, vonzó és követendő családmodellekről is beszélgetünk.

- Kulturális foglalkozásainkon színház- és könyvtárlátogatás, gyermekkoncert, kiállítás és ezek élményeinek befogadása, feldolgozása is szerepel. Bemutatunk szépirodalmi, ismeretterjesztő műveket, alkotásokat, foglalkozunk néphagyományokkal, népszokásokkal, azok ápolásával, őrzésével. Az életkornak megfelelően sok a mese- és zenehallgatás, bábozás. Megfigyeltetjük az évszakok változásait, jellemző jegyeit, hatását az emberekre, az állat- és növényvilágra. Bemutatjuk történelmünket az életkort figyelembe véve, az ünnepeinket, illetve közösen ünneplünk. Sétáink során ismerkedünk városunk nevezetességeivel (folyóink, a vár, az egyetem, a belváros ...), hogy minél többet tudjanak gyermekeink a lakóhelyükről.

- Manuális tevékenységekben a kedvvel végzett, kétkézi munka sikerélményének megízleltetése, az egyéni és közös alkotómunka örömeinek meg tapasztaltatása fontos célunk. Megismertetjük tanulóinkkal az alapvető képi kifejezőeszközöket, ábrázolásmódokat, kézműves technikákat, alkalmazzuk ezeket. (Sajnos szűkös, egyre szegényebb alapanyag és eszközkészlet áll rendelkezésünkre, mely kevésbé szolgálja a változatos, sokszínű gyakorlatot.) Fejlesztjük

kézügyességüket, kreativitásukat, alkotó fantáziájukat, esztétikai érzéküket. Neveljük őket a munkafolyamatok alatti helyes testtartásra, takarékosagra, gondosságra, a munkaeszközök helyes, balesetmentes használatára.

- Készítünk ünnepekhez kötődő dekorációkat, ajándékokat, kellékeket; játékokat, használati és dísz tárgyakat. Rajzpályázatokon indulunk és az osztályterem díszítése, gondozása, rendezése is feladataink közé tartozik.

- Játékfoglalkozásokon az időjárásnak megfelelő szabadtéri és tantermi játékokat tervezünk, szervezünk. Célunk az egészséges életmódnak megfelelő, az életkorból adódó nagy játék- és mozgásigény kielégítése, mely biztosítja a testi-lelki regenerálódást.

- A közös játék öröme közösségi szokások kialakítását, erkölcsi, jellembeli és akarati tulajdonságok, önirányítás, önfegyelem fejlesztését szolgálják. A futó-, fogó- eszközös (labda, ugró-, gumikötél, stb.) játékok, ügyességi, mozgáskoordinációs játékok, sor- és váltóversenyek mellett népi játékokat is tanítunk a gyerekeknek. A tanteremben pedig kismozgásos, vagy fejtörő, logikai és társas játékokkal próbálunk lazítani az igen kötött napirendjükön.

- Iskolán kívüli programokat is szervezünk, amely sok más foglalkozáshoz is kapcsolódik, mint pl. kulturális rendezvények látogatása, városunk nevezetességeinek felkeresése, városi rendezvényeken való részvétel. A természeti környezet megfigyelése során gyűjtőmunka, környezetvédelem is a feladatunk. Megtanítjuk tanulóinkat a csoportos közlekedés szabályaira, gyakorlati alkalmazására. Felkeressük a pihenést, regenerálódást, a különböző mozgásos tevékenységet biztosító játszótereket.

A gyerekek nyelvén : azért jó a kedvem, mert sokat lehet játszani és sokat vagyunk kint a játszótéren, szeretek színházba menni és focizni, szeretem a meglepetéseket, mindig bütykölünk valami érdekeset, tudok beszélgetni a barátaimmal és mehetünk könyvtárba is, játszhatunk a teremben, a Mocorgó-bingó nagyon jó és szerelhetünk kisautót, sokat barkácsolunk, vihetek haza ajándékot, jó a hangulat, sokat nevetünk.

Mi, pedagógusok, ezért dolgozunk, hogy a gyermekeknek hasznos, élményteli napjaik legyenek és testileg-lelkileg felkészülten várják életük további állomásait.

Köszönöm megtisztelő figyelmüket és továbbra is jó kedvet kívánok!

*„Ha jó a kedved, tapsolj nagyokat,
Ha köztünk vagy és jó a kedved, másoknak is mutasd ezt meg,
Ha jó a kedved, tapsolj nagyokat!”*

Imréné Veverán Veronika tanító

Irataimat rendezgettem, amikor dolgozatok, gyermekrajzok közül földre esett egy megsárgult újság, ezt olvastam rajta:

1996. május 1. - Moson Megye - A nagyapámról - Levél Móra Ferenc unokájától ...

1996. május 1.

KÖZÉLET

MOSON MEGYE

Levél Móra Ferenc unokájától a Móra iskolába

A nagyapámról...

Kedves pedagógusok, drága gyerekeim!

Ebben az évben ünnepeltek iskolátok fennállásának 20. évfordulóját. Ebből az alkalomból szeretnék néhány szót mondani Nektek iskolátok névadójáról, az én legdrágább kincséről, a papámról.

Magyarországon számos intézmény, szervezet, utca, tér, iskola viseli a költő, újságíró, múzeumigazgató, előadó, régész, karcolat-, novella- és regényíró nagyapám *Móra Ferenc* nevét. Személyében Kiskunfélegyháza díszpolgárát és a szegedi egyetem díszdoktorát tisztelhetjük. Élete és munkássága során maradandót hagyott örökül az utókornak, a gyerekeknek, az ifjúságnak, és a felnőtteknek egyaránt.

Küzdelmes élete során a szegénységben ringott bölcsőből az „Aranykoporsó” szemfedeléig hűséges volt népéhez, fajtájához, akiknek szószólójává szegődött.

Békes előrelátással írta meg 1931-ben az „Angyalok elakadásá” címmel a rendszer bukását, azokkal a fájdalmas momentumokkal, amelyek hullámként csaptak össze a süllyedő hajó felett.

Móra Ferenc akkor írta ezt, amikor elszoruló szívvel kellett a nagyapának az unokák jövőjére gondolni. Mégis az emberiségbe és a társadalomba vetett hitét bizonyítja, amikor azt írja: „...akkorra megint érdemes lesz élni az életet, hiszem, hogy érdemesebb mint valaha volt.” Móra előrelátását a hosszú és nehéz utat a történelem bizonyította.

A gyermekekhez való viszonyából sugárzik az a szeretet, az a melegség, amelyen keresztül utat talált minden gyermek érzés-

világához. Minden írásában érezni lehet a gyermekek féltését, az irántuk megnyilvánuló határtalan szeretetet.

„Szeresd a gyermeket! A lét fénye ő.”

Estellik, hogyha megy, hajnallik, hogyha jó.”

Ütés, verés, szidás nélkül gyermeket nevelni! Ez volt a módszere. Különösen hangzik, de Ő a jóságot alkalmazta még büntetésnek is. A jósággal való büntetés örökre emlékeztetünkben marad. Ezt tartotta nagyapám a leghelyesebb és legemberibb jellemformáló erőnek.

Hosszú lista lenne azoknak a helyeknek a felsorolása, ahol előadásokat tartott. Megjelent az országnak szinte valamennyi városában. Neve közismertté vált, kesernyés, derűs, gúnyos szelleme sugárzott, de rösztyéze melege adott az egyszerű embereknek, kicsinyeknek és nagyoknak egyaránt. „...*Kolompzók vagyok a magyar mezők felett*” írta önmagáról. Ez a kolompzók 1934. február 8-án örökre elnémult.

Életművét nem vagyok hivatott értékelni, ezt már régen megtették a kortársak, a magyar irodalomnak olyan csillagai, mint Juhász Gyula, Móricz Zsigmond és Kosztolányi Dezső. Móra szelleme tovább él, és ma is hallani a kolomp szavát, és érezni azt a meleget, amely a hamvadó rösztyéből fellobbanva az unokák és dédunokák nemzedékének szívéig hat.

A nagyapa nevében, ezért mindenkinek – aki Őt szívéből köszönti – szívével köszön vissza unokája

Mötyő néni

(Kovácsné Vészits Márta)

Szerencsés vagyok, mert találkozhattam Móra Ferenc unokájával, Mötyő nénivel. A Mötyő nevet nagyapjától kapta, amikor először meglátta a bebugyolált kisbabát a pólában.

Ő volt a díszvendég az avatóünnepélyen, pontosan 20 évvel ezelőtt, amikor a 11. számú Általános Iskolából Móra Ferenc Általános Iskola lett.

Miből is áll össze az író sokrétősége? Polihisztor alkat, aki nemcsak író, költő, újságíró, lapszerkesztő volt, hanem könyvtáros, régész, múzeumigazgató és tankönyvíró is egy személyben.

Sorsának meghatározó élményét ismerjük meg a Szeptemberi emlék című elbeszéléséből. Egy csapás éri őket, a jég elveri a szőlőjüket, egyetlen malackájukat. Nem tudják kifizetni a tandíjat, ezért Ferkó, hogy mégis tudjon kortyolni a tudás kútjából, az ajtó előtt hallgatózik. Eyszrich György latintanár az ölében viszi be az osztályba, miután bekiáltotta a lati mondat helyes fordítását. Ettől kezdve nem kellett Móra Márton fiának tandíjat fizetni.

Felnőtt korában gyakran előfordult, hogy azt a bizonyos kígyóbetűt fordítva kanyarította, ilyenkor a könnycseppen keresztül látta” szülém”jóságos arcát és a kezét, ahogy a jégvirágos ablakba karcolja a betűket. Az édesapja tanította írni, olvasni. Amikor a kis Ferkó egymás után falta a könyveket, egyetlen kakasuk úgy vált könyvvé, hogy az árából megvette fiának „Az ezeregy éjszaka legszebb meséi”-t.

A szegény embernek is volt könyvtára, Móra Márton a mestergerendán őrizte könyveit, amit büszkén adott át fiának a kitűnő bizonyítványáért. Kapott egy bőrkötéses könyvet is, ami üres volt. „Okos könyv”ez állt az elején, az első oldalon pedig apja bejegyzése: „Sose kívánj több földet, mint amennyit megbírsz szántani!” Az író szerint írt okos gondolatokat, de ennél bölcsőbbet nem tudott.

Így nevelték gondoskodó szeretettel legkisebbik fiukat. A szűcs és telkes gazda édesapa nagy életbölcsességgel egyengette fia útját a becsületre, tisztességre, munkára. Kirepülve a szülők óvó szárnyai alól Budapesten a bölcsészkar földrajz szakán végzett. Később a Szegedi Napló szerkesztőségében dolgozott, itt jelentek meg első írásai: Az aranyszörű báránycímű verses mese, Rab ember fiai, Csilicsali Csalavári Csalavér, Dióbél királyfi ... Történelmi ihletésű mondái is népszerűek: Beckó vára, A dorozsmai varjú, A kóchuszár, Furfangos Tamádi ...

Legismertebb ifjúsági regénye: A kincskereső kisködmön, mely gyermekkori élményei alapján született. A regény olvasása után meg szoktam kérdezni a gyerekektől:

- Ferkóék nagy szegénységben éltek egyszerű játékaik voltak, csemegének a kertészpecsenye számított, miért voltak mégis boldogok?

Szinte egyszerre kiabálták:

- Szerették egymást! Szeretetten éltek!

Igen, a regény végén az egyszerű mondat:

A szeretet az élet!

Minden írásából ez érződik, ezt mondhatjuk Móra hitvallásának. Vajon mennyire fogják ismerni a mai gyerekek Titulász doktort, Messzi Gyurkát, Mitvisz kutyát, Báró cigányt, a kis Bicebócat, Küsmödit? A választék nagy, a Zengő ABC-től a regényekig. Rajtunk múlik, hogy hogyan bánunk Móra Ferenc gazdag örökségével.

Kerényi Nándorné tanító

avagy lehet másképp is ...

Miért tanulunk történelmet? Mit tanulhatunk a történelemből? Ilyen és ehhez hasonló kérdésekkel szoktam bombázni csillogó szemű, várakozásokkal teli diákjaim, mikor életükben először találkoznak a történelem tantárggyal iskolai keretek között. Szerencsére a válaszok is mindig gyorsan érkeznek, méghozzá nagyon ötletes, változatos válaszok, amelyekben egyre többször bukkan fel a mindennapok történetének gondolata. Az évszámok és fogalmak közt megbúvó ember élete, a korabeli gyermek lehetőségei, a rokonát harcba küldő család problémái.

A történelemtanítás megújításának támogatói is azon fáradoznak, hogy az egykori lelkes diákok felnőttként a történelem szó hallatán ne csak a rég elfeledett évszámokat próbálják visszaidézni, hanem a fejlődéssel lépést tartva olyan módszereket alkalmazzanak a tanórán, amelyek mélyebb, sokrétűbb tudást adhatnak. Ilyen alternatíva lehet a projekt módszer, a dráma, a forráselemzés, a multimédiás óra, a rajz és képalakítás, a kézművesség vagy a médiapedagógia. Mivel az általános iskolában a tanulók még szeretnek alkotni, nemcsak az alkotás örömét, de az általuk létrehozott produktumot is felhasználhatjuk. A képi kifejezésnek a történelemórán is fontos szerepe lehet, hiszen kimondott gondolatainkra a későbbiekben nem biztos, hogy pontosan emlékszünk, alkotásunk, rajzunk, ábrázolásunk viszont az idő múlásával is változatlan marad.

Fontos, hogy szakítsunk időt az érdekességekre, a véleményekre, a vitára, hiszen a múlt tanulmányozása során olyan értékekkel is találkozhatnak a tanulók, amelyek akaratlanul is beléjük ivódva a felnőtt életükben is megjelenhetnek. A diákok, mint a jövő képviselői szempontjából fontos, hogy a történelem tanulása során meglássák az egyéni történeteket, sorsokat, s megértsék a folyamatokban rejlő logikát, a pedagógusok szempontjából pedig fontos, hogy megláttassák a mindennapi ember életében rejlő csodát is. Így a történelem tanítása és tanulása olyan alkalmazkodás lehet tanár és diákja között, amely jó példa arra, hogy lehet másképp is.

Millei-Forgó Diána tanár

„Isten az egész világot ajándékkal teremtette számodra, és te is küldetést kaptál, hogy ajándék légy mások számára.” (N.C)

Boldog, kiegyensúlyozott gyermekeket szeretnék nevelni, akik jó kedvvel és szívesen jönnek iskolájukba. Ehhez a következetes munkához, a szellemi erőfeszítésekhez erkölcsi tartás szükséges. Hosszú távú törekvésem a magvető igyekvő fáradságos munkája és a későbbi aratók öröme. A nevelés minőségét elsősorban az iskolákban oktatók szakmai felkészültsége, hivatástudata és példás erkölcsi magatartása határozza meg. Ez személyiség kérdése. Az viszont vitathatatlan, hogy a példás pedagógusban léteznie kell egy hitnek.

Az erkölcsi nevelést a gyermekek állami iskolákban éppúgy megkaphatják, mint egyházi, felekezeti iskolában. A megfelelő neveléshez igenis szükség van vallásra, hitre. Ez a hittanórák keretein belül vallási hovatartozás szerint lehetővé válik az állami oktatásban is. Az igény – meglátásom szerint – egyre nagyobb, az olyan gyermekközpontú iskolákra, ahol a tanulók nemcsak szellemiekben, hanem lelkiekben is harmonikusan fejlődnek. *„Az iskola értékei akkor őrizhetőek meg, ha az iskola olyan értelmes életre nevel, amely nem az ember lényege ellen való. Mindez csak úgy lehetséges, ha világképet ad a gyermeknek, ha segítséget nyújt abban, hogy elhelyezze önmagát ebben a korlátok közé zárt világban. A tudásközvetítésre törekvő iskolával szemben meg kell jelennie a személytől személyig, lélektől lélelig ható iskolának.”* (Korzenszky Richárd)

A tanár szerepe meghatározó, hiszen a gyerkőcöknek szüksége van arra, hogy valóságos példát lássanak. Mivel az oktatás célja nem csupán az információk átadása, hanem az erkölcsi, szellemi értékekre való nevelés, jellemfejlesztés. A tanároknak segítenie kell abban, hogy a diákok tisztában legyenek azzal, hogy milyen világban élnek, kulturális, szellemi, erkölcsi és vallási szempontból is. Akinek van hite, van önbizalma, van reménye, van jövője.

A keresztény értékrend elsajátítása, megismerése a nevelés folyamatába való bensővé tétele javítja a hozzáállást a tanuláshoz, munkához, a gyermekek viszonyát egymáshoz, szüleikhez. Megismerhetik a Biblia útmutatásait, melyek segítségével védelmet kap a XXI. század sok esetben értéktelen hatásaitól.

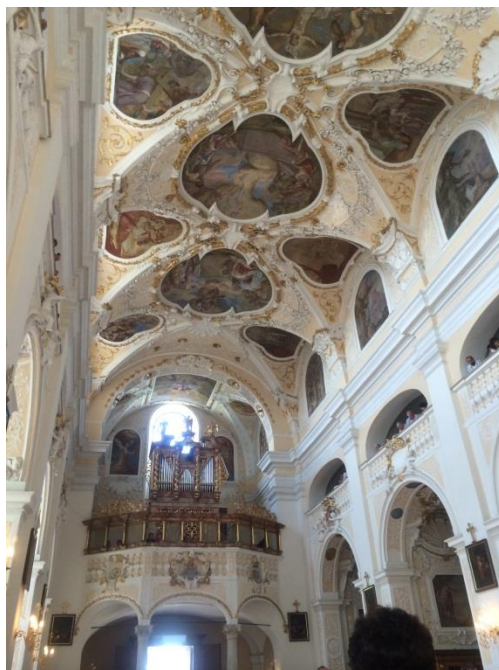
Tudjuk, minden szóbeli útmutatásnál többet mondanak a tettek. A diákok elé csak akkor támaszthatunk követelményeket, ha azt mi is teljesítjük. Én olyan iskolákat képzelek el, melyekben lélek lakik, mert lélek nélkül minden eltorzul. Napi munkám során nagy hangsúlyt fektetek az érzelmi intelligenciára, a kapcsolatteremtésre, a viselkedésre, a megértésre, az egymás megszólítására, az együttérzés képességének kimunkálására.

„A magyar korok mélyeiből nagyapákon, apákon át ideértem, ahol kilátok a csillagokig, csillagokig.”
(Babits Mihály)

Kulcsárné Böröcz Andrea tanító

Nagyboldogasszonyban jártak a Móra-iskolások

Szeptember 8-án, Kisboldogasszony ünnepén az ausztriai Boldogasszonyban (Frauenkirchen) járt a mosonmagyaróvári Móra Ferenc Általános Iskola német nemzetiségi tanulóinak egy csoportja a 7. osztályos etika tantárgy keretén belül. Kapui Jenő mosoni plébános atya biztatása és a földrajzi közelség miatt mindenképpen részt szerettünk volna venni ezen ünnepen. Szent II. János Pál pápa írja egy helyen: „A különböző népek és nemzetek közül azok, amelyek a Földön nemzedékeken át hittel fogadják Krisztusnak, a megtestesült Igének, az Üdvözítőnek titkát, nemcsak hogy tisztelettel fordulnak Máriához, és bizalommal járulnak hozzá mint anyához, hanem az ő hitéből erőt is merítenek saját hitükhöz. És pontosan ez az élő részesedés Mária hitében teszi őt jelenvalóvá az egyháznak, mint Isten új népének zarándokútján, az egész földkerekségen.” (Redemptoris mater, 27.)

A tanév első napjaiban készültünk fel az autóbuszos zarándokútra. Német nemzetiségi népismereti tanulmányaikból már jól tudják a

gyerekek, hogy sok évszázadon keresztül a Moson vármegyei Boldogasszony volt az utolsó állomása a hajdúknak és a lábon vezetett szürke marháknak magyar földön. A település templomában kérték Szűz Mária áldását és védelmét az idegen földre lépés előtt, s azt, hogy a betegség és a rosszakarat elkerülje őket. Itt legelhetett utoljára a magyar gulya Heideboden (Mosoni-síkság) dús legelőin, mielőtt átúsza a Fertő tavat, és elindult a császárváros és Nyugat-Európa felé.

Kellő előzetes információval és ismerettel felvértezve keltünk útra szeptember 8-án, hogy a hit és az őseinktől ránk hagyott tudás szerint éljük meg Mária születésnapját. A szentmisén hittanos és nem hittanos tanulók egyaránt részt vettek. A három országból érkező, négy nyelvű zarándokok rövid idő alatt megtöltötték a mennyezeti freskókban különösen gazdag barokk stílusú bazilikát. A horvát, német és szlovák nyelvű hívők között legtöbben mi, magyarok voltunk, hiszen az egy autóbusznyi Móra-iskolás mellett Lipótról, Kapuvár és Sopron környékéről is sokan érkeztek autóbusszal vagy gyalog.

A szentmisét dr. Ägidius Zsifkovics kismartoni megyéspüspök celebrálta, dr. Pápai Lajos püspök atyát pedig Németh László általános püspöki helynök képviselte. Örömmel láttuk a misézö papság soraiban lelkipásztorainkat, Kapui Jenö plébános atyát és káplánját, Mogyorösi

Márk atyát, aki iskolánk hitoktatója. A négy nyelvű mise liturgiájában időnként latin nyelvű miseszöveget is hallottunk. Senki ne gondolja, hogy a soknyelvűség bármiféle nyelvi zűrzavart okozott volna! Ellenkezőleg, mindenki mindig értette miről van szó, bármely nyelven is hangzott el. Így élhettük meg azt az egykori csodát, mely Péter apostol pünkösdi beszéde alkalmával történt: „Amikor ez a zúgás támadt, nagy tömeg verődött össze. Nagy volt a megdöbbenés, mert mindenki a saját nyelvén hallotta, amint beszéltek.” (ApCsel 2,6)

Zsifkovics püspök atya prédikációjában az Istenanya nagyságát említve hangsúlyozta, hogy Szűz Mária kivételes ajándékokat kapott Istentől: a szeplőtelen fogantatást, az istenanyaságot, a szűzi anyaságot, a büntelen életet és a mennybevételt. Ő az Egyház anyja. Ami Szűz Mária közbenjárását illeti, emlékeztetett arra az alapvető katolikus dogmára, hogy a boldogságos Szűz értünk Istennél közbenjár, és ebben a minőségében mérhetetlenül felülmúlja az összes szenteket. Fontos tudnunk, hogy az Ő közbenjárása teljesen általános, vagyis minden egyes kegyelemre kivétel nélkül kiterjed. Püspök atya prédikációjában azt is hangsúlyozta, hogy mennyire fontos napjainkban az anyai szerepről beszélni, hiszen az édesanya az, akihez örömeiben-bánatában mindig bizalommal fordulhat a gyermek. Bátran állíthatjuk, hogy a szülők, különösen az édesanyák többsége továbbra is a lehető legtöbbet teszik gyermekeikért. Tévútra vezetheti a szülőket az, hogy napjainkban szinte minden megvásárolható. Gyakran ez az oka annak, hogy amit természetes módon is meg tudnának adni gyermeküknek, azt megvásárolják vagy egyszerűen vitaminok formájában pótolják. De soha ne feledjük, hogy a testen kívül a lelkünknek, szellemiségünknek is folyamatos táplálásra van szüksége! Az anyák felelőssége az is, hogy soha ne feledkezzenek meg gyermekük vallásos neveléséről. A „G”-vitamint (G = Gott) természetesen nem lehet gyógyszer formájában adagolni. Csak a vallásos családban felnövekvő gyermekek tudják az anyatejjel együtt magukba szívni a hitet, a reményt és a szeretetet. Mária anyasága arra biztat bennünket, hogy gyermeki bizalommal forduljunk hozzá. Ő mindig kész arra, hogy anyai szeretettel meghallgassa kéréseinket, és közbenjárásával segítsen rajtunk. Ezért köszöntjük a litániában a szomorúak vigasztalójaként, a betegek gyógyítójaként és a bűnösök menedékeként, hogy bánatunkban vigaszt, a betegségben enyhülést, a bűn szolgaságából pedig szabadulást kérjünk tőle.

A szentmise után a hetedikesekkel megtekintettük a bazilika melletti kálváriát is. Hazafelé boldogan meséltek tanulóink miseélményeikről, mindenki számára volt egy-egy emlékezetes pillanat. Fontosnak tartom, hogy német nemzetiségi tanulóink megtapasztalhatták azt a határ mentére jellemző többnyelvűséget, amely körül vesz bennünket, átérezhették azt is, hogy a hit ereje hogyan köti össze a különböző nyelveken beszélő népeket. A legfontosabb nevelési eredménye ennek a napnak kétségkívül az volt, hogy a Móra iskolások olyan lelki élménnyel, többlettel tértek haza, amely lényegesen befolyásolhatja további elköteleződésüket vallásunk iránt. Ehhez kérjük Szűz Mária közbenjárását: Fényeskedjék és világítson nekünk mindannyiunk édesanyja, Magyarország örökös koronázott Királynéja, Mária, Jézusunk szülőanyja!

Dr. Makk Zoltán igazgató

Január 6-án, vízkereszt ünnepén izgatottan gyülekeztek a Mosonmagyaróvári Móra Ferenc Általános Iskola német nemzetiségi alsó tagozatos diákjai az intézmény aulájában, ahol az iskola igazgatója és hitoktatója és egy rövid zenés-irodalmi összeállítás fogadta őket.

Az igazgató a vízkereszt történetiségéről mesélt, az ahhoz kapcsolódó magyar és német nemzetiségi hagyományokból említett néhányat a gyerekeknek. A keleti egyház e napon Krisztus születését ünnepelte, nyugaton a napkeleti bölcsekről, vagyis a három királyokról, Jézus megkereszteléséről és első csodatételéről való megemlékezés került előtérbe. A római egyház szertartásai szerint ezen a napon vizet és tömjént szenteltek. A víz megszentelésének, azaz megkeresztelésének szertartásából ered a magyar vízkereszt elnevezés is. A templomban

megszentelt vízből, amelynek a nép különös hatást tulajdonított, minden család vitt haza. A víz és a tömjén szenteléséből alakult ki a házszentelés, amelyre már Mátyás idejéből van emlékünks. A plébános ezen a napon kezdte meg hívei látogatását, beszentelte a házat, számba vette a házbelieket, beszedte a lélekpénzt. A német nemzetiségi családok a sót, fokhagymát és a kenyeret is megszenteltették. A megszentelt fokhagymát félretették betegségek idejére, a sót a konyhában használták fel, de az állatok eleségébe is belekeverték.

Az Úr megjelenésének ünnepe alkalmából szervezett alsó tagozatos programon Mogyorósi Márk atya mosoni káplán, az iskola hitoktatója mesélt a gyerekeknek a szenteltvíz jelentéséről, elmagyarázta a tanulóknak a házszentelés módját. Ezt követően 360 alsós tanuló jelenlétében az iskola bejáratánál bemutatta a házszentelés liturgiáját. Megszentelte az iskola bejáratát, és azt a hagyományoknak megfelelően Christus Mansionem Benedicat felirattal látta el.

A szentleckét követő egyetemes könyörgésben Isten oltalmába ajánlottuk iskolánk tanulóit, nevelőit és dolgozóit. Azt kértük, hogy a Móra-iskola minden tanulója, nevelője és dolgozója az Istentől tanult szeretet megvalósítója legyen, munkájuk és tanulásuk által a világban mindenütt Isten szeretetéről tegyenek tanúságot.

Köszönjük Mogyorósi Márk mosoni káplán vízkereszti iskolaszentelését, mely által iskolánk hívő gyermek- és felnőtt közössége kétséggkívül tovább erősödött. Abban is bizonyosak lehetünk, hogy a még nem hívő gyermekeket is megérintette Márk atya lelkes beszéde, a gyermekekhez szóló kedves szavak mélyén rejlő tanítása, hitébresztése. Hálásak is vagyunk érte!

Dr. Makk Zoltán igazgató

+ Az Atya, a Fiú, és a Szentlélek nevében. Ámen.

Békesség e háznak! És minden lakójának!

Látogasd meg, kérünk, Istenünk, ezt a hajlékot, és az ellenség minden cselvetését messze űzd tőle! Szent angyalaid lakjanak benne, akik minket békében őriznek; és áldásod legyen mindig rajtunk. Krisztus, a mi Urunk által.

**Szentlecke Szent Pál apostolnak a Kolosszeiekhez írott leveléből
(3,12-21)**

"Mint Isten szent és kedves választottjai, öltsetek magatokra szívbeli irgalmat, jóságot, alázatosságot, szelídséget és türelmet. Viseljétek el egymást és bocsássatok meg egymásnak, ha valakinek panasza van a másik ellen. Amint az Úr megbocsátott nektek, ti is úgy tegyetek! Mindezen felül pedig szeressétek egymást, mert ez a tökéletesség köteléke. S Krisztus békéje uralkodjék szívetekben, hiszen erre vagytok hivatva egy testben. Legyetek hálásak. Éljen bennetek elevenen Krisztus igéje. Tanítsatok és intsetek egymást nagy bölcsességgel. Énekeljétek hálás szívvel zsoltárt, himnuszt és szent dalokat az Istennek. Bármit szóltok és tesztek, mindent az Úr Jézus nevében tegyetek s adjatok hálát általa Istennek, az Atyának."

Ez az Isten igéje! Istennek legyen hála!

Könyörögjünk!

Mindenható Urunk, Istenünk! Áldd meg + ezt a hajlékot. Lakjék benne egészség, tisztaság, és Lélek legyőzhetetlen ereje; töltse el alázat, jóság és szelídség, engedelmesség hálaadás az Atyának, a Fiúnak, és a Szentléleknek. Kérünk maradjon meg szent áldásod ezen a lakáson és minden lakóján, Krisztus, a mi Urunk által.

Ámen.

Most forduljunk mennyei Atyánkhoz azzal az imádsággal, amit az Úr Jézustól tanultunk:

Mi Atyánk...

Kérjük, testvéreim, a mennyei Atyát, hogy küldje áldását erre az iskolai közösségre:

- Oltalmazd bennünket, hogy hűségesek maradjunk Hozzád, és semmi baj vagy megpróbáltatás ne szakítson el minket egymástól és Tőled!
- Add meg, hogy iskolánkba lépő vendégeinket a tőled tanult szeretettel tudjuk fogadni!
- Munkánk és tanulásunk által alakíts bennünket, hogy a világban mindenütt a te szeretetedről tegyünk tanúságot!
- Tedd eredményessé munkánkat, szenteld meg örömeinket; a szomorúság óráiban pedig vigaszunkat találjuk meg Tebenned!
- Add, Urunk, hogy elhunyt nevelőink és diáktársaink elnyerjék szeretetük jutalmát, a színről színre látás örök boldogságát!

Mindenható, örök Isten, te példaképül adtad nekünk a Szent Családot, amelyben isteni Fiad földi életében felnövekedett. Add, hogy iskolánk közösségének élete, mint a családi élet szent legyen, és így elnyerhessük a földi és az örök boldogságot, Krisztus, a mi Urunk által. Ámen.

(Szenteltvíz hintés)

+ Az Atya, a Fiú, és a Szentlélek nevében. Ámen.

C+M+B= Christus mansionem benedicat!

Tirolban jártunk

Osztályommal, 2015. szeptember második hetében tiroli nyelvyakorlason vettünk részt. Kedvezményes áron utazhattunk, mivel a JEKA Hungária Utazási Iroda által kiírt „Nyelvyakorlás Tirolban” című országos pályázaton a szakmai zsűri döntése alapján pályamunkánkkal 4. helyezést értünk el.

A kirándulás elsődleges célja a német nyelv gyakorlása, valamint Tirol tartomány és a Lech völgy földrajzának, kultúrájának, hagyományainak, látnivalóinak megismerése volt. A sok előkészítő munka után nagy örömmel indultunk a hosszú útra. Első állomásunkon, Salzburgban a történelmi belvárost és Mozart szülőházát látogattuk meg. Itt betekintést nyerhettünk a híres zeneszerző életébe, láthattuk használati tárgyait, műveinek eredeti kottáit.

Szálláshelyünk, a Lech folyó völgyében található festői Bach falucskában volt. A hét folyamán a környék természeti szépségeit, látnivalóit kerestük fel. Megtekintettük a gyönyörű simmsi vízesést, átkeltünk a 200 m hosszú, lenyűgöző függőhídon, mely a Höhenbach szurdok felett vezet, és látogatást tettünk a steegi sajtüzembe, ahol a tulajdonos beavatott bennünket a helyi sajtkészítés titkaiba. Meglátogattuk II. Lajos bajor király meseszép neuschwansteini kastélyát is. Ezen a helyszínen történelmi ismereteinket gazdagíthattuk. Túráztunk a 2000 m magasságban található tanösvényen, ahol az Alpok állat- és növényvilágát fedeztük fel. A Jöchelspitzére libegővel utaztunk, amely a legtöbb gyermek számára hatalmas élményt jelentett. A túra végpontja a Lackenknopf kilátó volt, ahonnan csodálatos panoráma nyílik az egész folyóvölgyre. A közeli Elbigenalpban megtekintettük a XII. században épült St. Nikolaus templomot, a „Wunderkammert”, azaz „Csodaszobát”, mely a Lech völgyének történelmét és kultúráját mutatja be, valamint felkerestük a fafaragók iskoláját, ahol közelről szemlélhettük meg a gyönyörű alkotások keletkezésének folyamatát. A programok során sok lehetőség adódott arra, hogy a tanulók a német nyelvet gyakorolják. Megkóstolhattuk a tiroli finomságokat is, hiszen naponta a helyi és környékbeli termelőktől származó élelmiszerek kerültek asztalukra: tejtermékek, pékáruk, felvágottak, gyümölcsök, édességek, hideg és meleg ételek. A hét végén rengeteg élménnyel gazdagodva tértünk haza.

Köszönet Dobó Christina és Némethné Horváth Piroska kolléganőknek az egy hét folyamán nyújtott sok segítségért.

Úgy vélem, hogy mind a pályázati anyag összeállításával, mind az utazás megvalósításával nagy mennyiségű ismeretanyaghoz jutottak a tanulók és kivételes élményben volt részük. A kirándulás során még jobban sikerült megismerni tanítványaimat, sok időt töltöttünk együtt, a közös élmények pedig nagyon jól összekovácsolták a közösséget.

Lendvainé Siska Judit tanár

(Egy kisgyerek gondolatai a kezdetekről)

Szeptember óta iskolás vagyok. Boldog és büszke iskolás. Nem is értettem apát és anyát. Minden este arról beszélgettek mi lesz, ha iskolás lesz belőlem. Anya szerint teljesen megváltozik az életünk. Ilyenkor mindig könnybe lábadt a szeme. Apa szerint ez a gyerek már megérett az iskolára. Nem tudom, miért izgultak ennyire, hiszen már rég kipotyogott a két első fogam is, sokáig tudok figyelni az óvó nénire, szeretek rajzolni és nagyjából számolni is tudok.

Tudom, hány éves vagyok, hol lakom, melyik a bal és a jobb kezem, ismerem a testrészeimet és egészen jól lerajzolom a családomat. Még a mamám is csodálkozik, milyen szépen fogom a ceruzát. Persze nem tudom, hogy lehet csúnyán fogni. Hát, még azért meg kellett tanulnom néhány dolgot, amire szükségem van iskolásként. Ilyen például a cipőfűzőm megkötése, vagy éppen a rendrakás a szobámban, padomban. De már megtanultam mindegyiket: kaptam egy saját íróasztalt, egy lámpát, aminek, mivel jobbkezes vagyok, balról kell világítania.

Áprilisban a Móra iskola „Ovi-sulijában” jártunk. Nagyon szerettem, hogy kipróbálhattam, milyen az iskolában együtt játszani, énekelni, rajzolni, versenyezni a tanító nénikkel. Igazi elsősöket is meglátogattunk egy igazi órán. Megmutatták, hogy tudnak olvasni, milyen szépen írnak és egy érdekes táblánál is dolgozhattunk velük együtt. Akkor azt hittem, hogy ettől kezdve iskolás leszek, de anyukám szerint nem szabad az időt siettetni. Májusban szülői értekezletre mentek anyukámék, ahol a tanító nénik mindent elmeséltek, mi vár ránk az iskolában, kaptunk egy papírt is, amin szép rendben betűk sorakoztak. - Ez a tanszerlista- magyarázta anyukám. Kiderült, hogy ez a lista tartalmazza azt a sok szép írószert, füzetet, táskát, tolltartót, amit a tesóm is kapott, amikor iskolás lett. Alig vártam, hogy beszerezzük ezt a „listát”. Megbeszéltük, mit, hova kell majd az íróasztalomra elhelyezni. Minden este odaültem a székre, ami pont nekem való: támlás, keményebb ülőkéjű. Apa szerint, olyan magasra kell állítani, hogy a kisgyerek mindkét könyökét kényelmesen alátámaszthassa. Az iskolatáskámat is én választhattam ki, rögtön a hátamra vettem és még a mamáékhoz is azzal mentem.

Eltelt a nyár, sokat játszottam nyaraltam és a szobámba lépve mindig a tanulósarokra tévedt a tekintetem: mikor lesz már ősz? Nem vettem észre, mikor lett ősz, mert forróság volt, amikor a tankönyveket megkaptuk. A tanító néniktől és a saját termünkben! Boldog voltam! Kipróbálhattam, milyen egy igazi padban ülni, sok-sok kis asztal és székek vettek körül. Szerettem volna még maradni, de indulnunk kellett a Duna-partra, családi napra. Először kicsit megijedtem, amikor a sok ismeretlen felnőttet és gyereket megláttam.

- Ezek a gyerekek lesznek az osztálytársaim?- kérdeztem kicsit megszeppenve. De hamar megtaláltam ovis társaimat, akikkel kacsákat etettünk, kavicsokat dobáltunk a vízbe és a tanító nénikkel: Zsuzsa nénivel és Zsóka nénivel sétálgattunk a parton. Anyáék is megismerték a többi gyerek szüleit.

Hétfőn, az évnyitón már sok ismerős arcot láttunk. Az évnyitó egy igazi ünnepély volt, ahol sok néni és bácsi, gyerekek nézték a másodikok műsorát. Az is kiderült, hogy egy iskolának is lehet születésnapja: 40 éves lett, mint apukám. Egy szemüveges bácsi beszélt, megnyitotta a tanévet és külön köszöntött bennünket, az új kis elsősöket.

- Ő az igazgató bácsi!- súgta anyukám.

Egy szép színes süveget is kaptunk ajándékba, amit rögtön szerettem volna kinyitni, mert úgy láttam, sok titkot rejt. A műsor után felmentünk a termünkbe, ami most sokkal igazibbnak tűnt, mint nyáron. Itt már láttam, hogy jön az ősz, mert a tanító néni őszi levelekkel, szőlőfürtökkel díszítették fel a falakat. Kaptunk képes órarendet, egy manós nyakláncot, amelyen nevünk és osztályunk szerepelt.

- Nehogy elvesszenek ebben a nagy épületben!- mondta félhangosan egy nagymama.

Másnap is mentünk iskolába. És harmadnap is. És azóta már egyedül megyünk fel a terem elé, ahol már néha sorakozni is sikerül. Sokat játszunk az órákon, énekelve tanuljuk még a számokat is. A tanító néni sokat mesélnek nekünk. Nem is tudom, mikor tanultuk meg a hangok összeolvasását, a betűelemek írását, olyan észrevétlenül történt. Mivel sokat mozgunk, nevetünk, játszunk és tanulunk, gyorsan eltelik egy nap.

Már németül is sok szót megtanultunk. A tanító néniktől sok dicséretet kapunk, piros pontot, zöld pontot, nyomdát. Már nem idegen az iskola épülete, különösen, hogy olyan helyeken is járhattunk, ahova később nem mehetünk. (igazgatói iroda, nevelői szoba)

Nagyon szeretnék mindent tudni: olvasni, írni, számolni, mint a többi nagy iskolás. Örülök, hogy iskolás lehetek. És itt a Mórában!

Medgyesiné Balázs Zsuzsanna tanító

Harmonikacsoport

Ha valaki német zenét hall, akkor biztosan a fűvós zene, vagy a harmonikaszó jut az eszébe. Iskolánk fontosnak tartja a magyarországi németek hagyományainak ápolását, ezért Igazgató Úr kezdeményezésére egy harmonika szakkört indítottunk.

Hat évvel ezelőtt a német nemzetiségi bál bevételét erre a célra fordítottuk. Így vettük meg az első harmonikákat azoktól az idős emberektől, akiknek már nem volt szüksége rá. A következő évben már felléptünk a nemzetiségi bálon, ezzel köszönve meg az adakozók segítségét.

Eleinte sok gyerek jelentkezett, alig volt elég a 9 harmonika, amelyet az iskola biztosított a tanulóknak. Aztán sokaknak elege lett a cipekedésből, és a gyakorlásból, hiszen egy hangszert csak úgy lehet megtanulni, ha sokat gyakoroljuk. Minden évben szívesen látjuk azokat, akik kedvet éreznek a hangszer iránt. Ebben az évben is három taggal bővült zenekarunk. Most hét tanuló alkotja a Móra Iskola harmonika együttesét.

A harmonika csoportot Herczog Endre, majd Fazekas Ágoston vezette. Jelenleg Holczinger Lajos zenetanár van segítségünkre.

Felléptünk a városi nyugdíjas napon, a Magyar utcai karácsonyon, a Német Nemzetiségi Önkormányzat karácsonyi ünnepségein, a Heideröslein német kórus születésnapi hangversenyén. Évszakonként egy –egy dalcsokkal lepjük meg az iskolába érkező gyerekeket, amely alkalmakra az énekkar is társult hozzánk.

Dr. Nagy Istvánné tanító

A magyarországi német nemzetiség számára a nyelv és a kultúra az identitás fenntartásának és megerősödésének alapvető feltétele. A nyelv magas szintű birtoklása, a szokások ápolása, a történelem és a jelen ismerete – mindezek az identitás nélkülözhetetlen részét képezik. A német nemzetiségi nevelésben és oktatásban résztvevő tanulók a német nyelv biztos tudása mellett megismerkednek a Magyarországon élő német kisebbség történelmével, hagyományaival, kultúrájával, szokásaival.

A német nemzetiség népismeret oktatása iskolánkban korábban más tantárgyakba, főként természetesen a német nemzetiségi nyelv és irodalom tantárgyba integráltan történt. A 2013/2014. tanévtől azonban mindez felmenő rendszerben heti egy órás tantárgy keretében valósul meg. Az önálló oktatási formának számos előnye van. Jobban szolgálja a kitűzött célokat, az elvárások jobban körvonalazódnak, az elvárt követelmények jobban teljesíthetők és a tantárgy sem veszít önálló óraként a jelentőségéből.

Kiemelt célunk az ismeretközvetítés, hagyományörzés, más kultúrák tiszteletére nevelés és ezen keresztül a nemzetiségi öntudat erősítése. Fontos, hogy a tanulók érdeklődését felkeltsük a nemzetiségi témák iránt, hogy a témák, az anyagok és módszerek kiválasztásánál figyelembe vegyük az életkori sajátosságait. Arra törekszünk, hogy a

tanulók először élményszerű helyzetekben, játékosan találkozzanak a legfontosabb hagyományokkal, az életmóddal, a nemzetiség kultúrájával. Ezekre az élményekre építve cselekvésközpontú oktatási formákban, a fokozatosság elve alapján szerezzenek ismereteket a nemzetiség történelméről, néprajzáról, irodalmáról és a médiáról.

Melyek azok az ismeretek, amelyekkel diákjaink a 8. év során találkoznak? Megismerkednek többek között a magyarországi németiség történetével, a különböző családi és egyházi hagyományokkal, az iskolai élettel valamint a falusi élet mindennapjaival, az étkezési szokásokkal, a régi hagyományos foglalkozásokkal, a népi gyógyászattal, a népviseletekkel, de emellett zenével, dalokkal, mondókákkal és versekkel is színesednek a tanítási órák.

S hogy miért tartjuk fontosnak a német népismeret tanítását? Mert az a tapasztalatunk, hogy a diákok szívesen és aktívan vesznek részt ezeken az órákon, s hogy igen nagy százalékuk otthonról már nagyon kevés ismereteket szerez saját nemzetiségéről, továbbá azért is, mert a régi hagyományok és a szokások felelevenítésének hatalmas közösségformáló ereje is van.

Célunk mindezekkel az, hogy diákjaink a későbbiek során eljussanak arra a szintre, hogy tudatosan vállalják hovatartozásukat illetve, hogy toleránsak és nyitottak legyenek más nemzetiségekkel szemben.

Sándor Gabriella tanár

A síelés egy csodálatos sport. Nincs jobb, mint a téli természet részeként suhanni a havas lejtőkön, dacolva az időjárás szeszélyeivel. Végtelenül megnyugtató és felejthetetlen élmény, amikor a felvonóból kiszállva, a hegy tetején lenézek a havas, fagyos tájra. Mindig hagyok egy nyugodt, önfeledt percet, hogy befogadjam a látványt, hogy belém égjen, fel tudjam idézni magamban bármikor, ha behunyom a szemem. Aztán indulok csak...

2015 májusában, a tavaszi Präbichl-be szerveztünk négy napos kirándulást. Ott sétáltunk, ismerkedtünk a hely növény-és állatvilágával, ahol pár hónappal korábban sílécen karcoltuk a havat. Szinte eltévedtünk azon a terepen, amelyet télen úgy ismerek, mint a tenyeremet. Más volt a táj, teljesen más. Pezsgett az élet. A növények virágoztak, illatoztak, zöldelltek és előbújtak a télen menedékbe húzódó állatok is. A síszezon alatt a hóágyúkat tápláló hegyi tavat, eddig csak befagyva láttuk, most épp búvárok gyakorlatoztak benne. Megborzongtunk a gondolatra, hogy mi merüljünk bele a 8 fokos vízbe.

Ezt követően ellátogattunk Eisenerz-be, a szállásunktól 3 km-re fekvő kisvárosba, ahol a természetvédelmi területen tettünk egy kiadós sétát. Egy hegyekkel körülvett hatalmas, néhol 30 méter mély tó látványa csalogatja ide a látogatókat. Ez a vízgyűjtő, a környező hegyekből lezúduló hóolvadékot fogadja magába. Sétánk során túravezetőnkkel úgy beszéltem meg, hogy ne áruljuk el a gyerekeknek, hogy híd is vezet át az 1-2 méteres kis patakokon és majd az előbukkanó természetes akadályokat átvágva küzdjük le. Ez a gondolat egészen addig működött, amíg egy 4 méteres megáradt részhez nem értünk. Vezetőnk nyugodt lassúsággal levette a cipőjét, zokniját és belegázolt a jéghideg vízbe, közben azt ecsetelte nekünk, hogy ezért az élményért komoly pénzeket fizetnek a wellness szálloda vendégei. Ez a hasonlat az első megdöbbenés után mosolyt csalt az arcunkra és hamarosan szinte az egész csapat önfeledten, mezítláb kelt át a megáradt patakon. Vicces volt látni a kevésbé „bevallalások” ábrázatára kiülő tanácsstalanságot... ez a valóság és nincs más útvonal. De aztán sikerült az összes résztvevőt kimozdítani a komfortzónájából és mindenki mókának, kalandnak fogta fel az átkelést. Tanultunk mindannyian a hegyi patakokról, vízgyűjtőkről, de látni, átélni, megélni a könyvből megismerteket, egész másféle tudást, másfajta élményt nyújtott.

Hasonlót éreztem másnap a mormotalesen is. Úgy gondoltam, hogy ha negyvenen megjelenünk ezeknek az állatoknak a természetes élőhelyén, fejvesztve menekül minden, ami él és mozog. Szerencsére nem így történt, hiszen igyekeztünk tekintettel lenni az élővilágra és csendben a kijelölt útvonalon közlekedni. A mormoták füttyögve figyelmeztették egymást a jelenlétünkre, de tisztes távolságból engedték magukat megcsodálni és fényképezni. Talán játszottak is velünk. Elbújtak, majd egy másik üregnél előjöttek, két lábra állva ők meg bennünket figyeltek. Épp csak nem fényképeztek. Érdekes volt, így látni ezeket az állatokat, szabadon a saját kis világukban és nem az állatkertben, bezárva.

A kirándulás talán legnagyobb élménye az volt, amikor a harmadik nap ellátogattunk a Wasserlochklamm vízeséshez. Lélegzetelállító volt a mélység, festői a táj színvilága. Néhány gyereknek meg kellett küzdenie a tériszonnal, de aztán mindenkinek sikerült átkelni a kissé ingatag függőhídon. Két kemény óra alatt küzdöttük le a 300 méteres szintkülönbséget a kanyargós túraútvonalon, amely amennyit kivett belőlünk fizikailag, legalább ugyanannyit adott számunkra lelkiekben és

élményekben. Megtapasztaltuk milyen egy 30 méteres vízesés lábánál a vízpermetben állni, friss forrásvizet inni, segítséget nyújtani egymásnak egy-egy nehezebb terepen, megcsinálni valami embert próbálót. Felérve a kilátóba, a táj lélegzetelállító szépsége feledtette velünk a felfelé vezető út viszontagságait.

Azért persze jó volt kicsit lerogyni...

A kiránduláson bebarangoltuk, meghódítottuk a hegyet és völgyet, de rengeteg hely megismerése, felfedezése várna még ránk a környéken. Úgy tervezzük, hogy nem maradunk ez ügyben adósok és június végén újra buszra ülünk és a vállalkozó kedvű mórásokkal visszatérünk erre a csodálatos vidékre.

Németh E. Zsolt tanár

Iskolánk hagyományai közé tartozik, hogy minden év adventjén elvisszük a negyedik osztályos tanulókat a varázslatos bécsi karácsonyi vásárba a „Christkindlmarkt”-ra. Ez a kirándulás a gyerekek számára ingyenes, csak a barkácsműhely belépődíját kell fizetniük.

A nagy várakozással teli utazást különböző szervezési feladatok előzik meg, pl. utazási okmányok beszerzése, buszrendelés, helyfoglalás a „Werkstatt”-ba. Előzetesen szóban, képek illetve filmek segítségével ismerkedünk az osztrák fővárossal, annak nevezetességeivel. A tanulókkal németül ismételjük a köszönési, udvariassági formulákat, vásárlásokat játszunk el, így is rögzítjük a vásárlási szófordulatokat. A kitűzött időpontban busszal indulunk Bécsbe.

Utunk a városban a „Ringstrasse”-n vezet minisztériumok, hotelek, az Opera, múzeumok, a „Hofburg” a Parlament, a Városháza, a Városi Színház gyönyörű épületei mentén. Első utunk a Természettudományi Múzeumba vezet. Itt az élő és élettelen természet csodáiban gyönyörködhetünk. Megcsodálhatjuk a világhírű „Willendorfi Venusz” 11 cm-es szobrát, melyet a világ leghíresebb régészeti leletei között tartanak számon.

A legnagyobb élményt az élethűnek ható, félelmetesen ordító, mozgó dinoszaurusz jelenti a gyerekek számára. A mai kor követelményeinek megfelelően interaktív attrakciók is kipróbálhatók a múzeumban. Ezt követően indulunk a nap csúcspontját jelentő „Christkindlmarkt”-ra, hisz a gyerekek elsősorban magára a vásári forgatagra kíváncsiak. A helyszínhez közeledve lufikkal, színes égőkkel feldíszített fák mentén sétálhatunk.

Az adventi hetek egyik fénypontja a város szívében, a városháza (Rathaus) előtti téren megrendezett karácsonyi vásár, melynek a hagyománya és a számtalan újdonság kavalkádja tesz igazán különlegessé. A színes vásári bódékban karácsonyi ajándékokat, díszeket, ruhaneműket, édességeket, gyerekeknek való csecsebecséket lehet vásárolni. A gyerekek megkóstolhatják a finom sült gesztenyét, a cukorba mártott almát, ihatnak „Kinderpunsch”-ot.

A Városháza, előcsarnokában egyedülálló barkácsműhelyek várják a gyerekeket, ez az ún. " Kis Jézus műhelye". Itt – szakmai segítség mellett – különböző technikákkal készíthetnek ajándéktárgyakat. Pl.: karácsonyi díszeket, gyertyatartót, karkötőt, képkeretet, ajándékdobozt stb. A vásári hangulat után még elsétálunk – a karácsonyi égőkkel gyönyörűen feldíszített utcákon – a város jelképéhez a „Stephansdom”-hoz.

Ennek megtekintése után – kicsit elfáradva a sok élménytől – visszasétálunk a buszhoz és elindulunk hazafelé.

Szeretnénk ezt a hagyományt továbbra is megtartani, látni a gyerekek örömteli arcát, hallgatni még napokkal, hetekkel később is az itt szerzett élményeikből a beszámolóikat.

Némethné Horváth Piroska tanító

A síelés a klasszikus téli sportok egyik jellegzetes példája. Méltán nevezhető természeti sportnak, mivel a lejtők és az emelkedő havas tájak legalább olyan fontos szerepet játszanak az élményszerzésben, mint a gyorsaság és a siklás öröme.

A síelés kedvezően hat az egész szervezetre, sőt a lélekre is. Igazi kikapcsolódást nyújt, élményt szerez, közelebb hoz a természethez, egyszóval a szellemi, lelki, testi felfrissülést, rekreációt szolgálja. Még az alkalmankénti síelés is hozzájárul a boldogsághoz, illetve javítja az egészségi állapotot. A síelésnek sajátos, különleges fejlesztő hatása van, mégpedig mentális, koordinációs képességekre hatóan is. Olyan szimmetrikus mozgást biztosít, mely harmonizálja, serkenti mindkét agyfélteke együttes működését. Ez konkrétan segíti, megemeli az értelmi fejlődés színvonalát, a mozgáskoordináció magas szintű működését. A hideg magaslati oxigéndús levegő a légzőrendszert a mozgás pedig a váz és izomrendszer fejlődését biztosítja. Testünk megfelelő működésének elengedhetetlen feltétele a megfelelő mennyiségű oxigén bejuttatása. A tiszta levegőn ez a helyes légzéssel és testmozgással könnyen megoldható. Egy jó nagy sóhajtás a friss levegőn nem csak a mindennapi stressz levezetésére alkalmas, hanem jótékony hatással van sejtjeinkre is.

Csakúgy, mint a legtöbb sportág esetében valószínűleg sokkal jobban tud hatni a gyermekekre egy idegen az oktatás során, mint maga a szülő. Ami pedig a legfontosabb : ha a szakembertől tanul valaki síelni, akkor biztos alapjai lesznek , későbbiekben haladóbb technikákat is könnyebben el tud majd sajátítani, biztonságosan fog a pályán síelni, a jelzéseket, szabályokat is megtanulja. Ezenkívül könnyen előfordulhat, hogy a szülő maga rosszul síel, azt adja át a gyermeknek, így pedig valamilyen rossz mozgás idegződik be, amit a későbbiekben sokkal nehezebb átalakítani.

A síelés az egész testet megmozgatja, önfegyelemre, mértékletességre, bajtársiasságra nevel. Személyes példákat tudok hozni, amikor a gyermekek velünk tanultak meg síelni, majd rávették a szüleiket is a sportolásra és azóta rendszeresen járnak családi körben síelni.

Azt hiszem testnevelő tanárként ennél többet, hasznosabbat nem tehetünk a társadalom egészségének megőrzése érdekében. A síelés „örök szerelem” marad, akit „megfertőzött” egész életében ki fogja használni a lehetőségeket, pénzt, időt nem kímélve vesz részt az egészsége megőrzésében jelentős téli sportolásban.

Iskolánk szerencsés helyzetben van, a testnevelő tanárok közül többen elvégezték azokat a módszertani, a síelés legmodernebb technikáival foglalkozó továbbképzést, ami egyértelmű biztosítéka annak, hogy a fent írtak megvalósulhassanak az általános iskolai képzés keretein belül.

Nyéki András tanár

Szól a gyermekdal... de a veteményeskertet iskolánk udvarában nem én, hanem MI kertettük. Szülők, nagyszülők, gyerekek, Judit néni, Vera néni és jómagam. Megható módon történt a megvalósulás, fogott össze önzetlenül, aktívan minden résztvevő.

A kert elkészítésének tervét régóta dédelgettem magamban. Gondolkodtam hol, hogyan lehetne elkeríteni iskolánk udvarán legalább egy kicsinyke darab földet, melyet a gyerekek maguk gondoznak majd, melynek gyümölcsét' ők szüretelik le.

Jött a tavasz, vele a természet ébredése és a cselekvés. Már az első pillanatban csatlakozott hozzánk Takácsné Horvát Judit tanító néni, vele együtt újabb lelkes szülők és gyerekek.

Szülők, nagyszülők adták a faanyagot az emelt ágyásokhoz, apukák ásták az alapot, hordták a földet és a kavicsot, a festékek árát az iskola biztosította, anyukák és a gyerekek festették a kereteket, gyűjtögették, vásárolták a palántákat, az elültetésre váró magokat.

Közben számíthattunk mások segítségére is. Olyan emberekére, akik csupán jó szándékból adományoztak nekünk. A boltban kicsit több anyagot adtak, mint amennyit a keretünkből vásárolni tudtunk volna, mások tenyérnyi virágos kertünkhöz maguk szállítottak téglát kérés nélkül, csak úgy, meglepetésként.

Két hét sem telt el az ötlet felvetésétől és elkészültünk. A gyerekek birtokukba vették az ágyásokat. Mindenkinek jutott legalább egy növény, amit ő ültethetett el. Jó volt látni lelkesedésüket, örömeiket. Közben észrevétlenül tanulták a kerti munkálatokat, a fűszernövények neveit, hogy néz ki a paradicsom- vagy épp a paprikapalánta. A közelben lakó kertész bácsi saláta- és zellerpalántáival ajándékozott meg minket. Kedvességét apró, a gyerekek által készített ajándékokkal köszöntük meg. A bácsitól is tanultak valamit, az önzetlenséget.

A következő napoktól kezdve, a gyerekek maguk szervezték meg szünetekben a növények öntözését, soha nem kellett emlékeztetni senkit erre a feladatra sem. Kertünkben gaz nem nőhetett, mert azonnal kigyomlálták azokat. Talán a legmeglepőbb az volt, amikor azt vettem észre, hogy simogatják a földet, hogy a benne levő magok, dughagymák szépen fejlődjenek. Óvták a kertet, mint király a várát. Labda nem röpülhetett a növények közelébe, de még a legyeket is elkergették volna, ha ez lehetséges.

Az első szüretre nem kellett sokat várni. Szép nagyra nőttek a salátáink, újhagymáink, melyekből zöldségsalátát készítettünk. A szülők nagy ámulatára a rukkolát is megették még azok is, akik eddig megkóstolni sem voltak hajlandóak. Persze, hogy megették, hiszen az ők kezük nyomán fejlődtek az egészséges, tavaszi zöldségek.

A lelkesedés nem hagyott alább. Szünetekben, egész tanév során, első útjuk mindig a kiskerthez vezetett. Figyelték a növények fejlődését, kóstolgatták a zeller, lestyán levelét. Kedvenc rágcsálnivalójuk a sóska, a rebarbara és a metélőhagyma lett. Nem finnyáskodott senki, egymást kínálgatták „Ez nagyon finom! Olyan savanyú, mint a durranós cukorka!”

Tanév végén, munkánk elismeréseként ajándékban és oklevélben részesültünk, melyet az ÖKO-program zárónapján vehettünk át, aztán megvendégeltük a nagyszülőket, szülőket. Készítettünk bodzaszörpöt, amit frissen szedett citromfűvel ízesítettünk és zsíros kenyeret - felbecsülhetetlen értékűt - hiszen saját metélőhagymával díszítettük. Készülődés közben gyakorolták a szorzást, mikor kiszámították, hogy hány darab szalvétára lesz szükségünk, a liter, deciliter fogalmát a szörp készítésekor, a kilogramm és a dekagramm átváltását a kenyér vásárlása közben.

Mini biogazdaságunkat egy közelben lakó nagyszülő és mi, tanító nénik gondoztuk a nyári szünidőben. Az új tanévben, szeptemberben, már várták a tanulókat az érett paradicsomok, paprikák, a zellergumók. Készülhetett az újabb vitaminbomba. Ismét elfogyott minden az utolsó falatig. Tavasz közeledtével, már mi magunk fogjuk nevelni a palántákat a tanteremben.

A történetnek nincs vége, a munka nem áll meg, a tapasztalati úton való tanulás, a közös élmények folytatódnak.....reméljük, még sok-sok éven át!

Tudjátok, hogy a természet mitől oly csodás? Mitől színes, élő, csupa-csupa gyémántragyogás? Ki szorgoskodik szüntelen? Van kedved kilesni? Mindez a tündérek műve, az ő apró kezük munkája.

Pálné Bocz Júlia tanító

Iskolánk életében mindig meghatározó szerepet töltött be a sport, az egészséges életmódra nevelés. Ezt bizonyítja az a tény is, hogy az egykori 11. sz. Általános Iskola, amelyik ebben a tanévben ünnepli 40. születésnapját, már alapításakor testnevelés tagozatos osztályokkal kezdte meg működését. Iskolánkknak kicsi az udvara, ezért már a kezdeti években tanulóink a Károly úti négyemeletes panelépület mögötti szabadidő pályát használták.

Amíg a pálya működött, megyei elődöntőket rendeztünk kézilabdában és a városi kispályás labdarúgó bajnokság egyik helyszíne volt. 2007 őszén a város önkormányzata visszaadta a sportpálya használati jogát iskolánkknak. A 2008-2009-es tanévtől az egykori sportos jelleget erősítve, felmenő rendszerben emelt szintű tagozatos osztályt indítottunk.

2008 őszén rendeztük meg először a Móra sportversenyt. Azóta minden tanév elején a mindenkori 5-6. osztályos gyerekek mérik össze tudásukat az atlétikai jellegű eseményen. A város mindegyik iskoláját meghívjuk a rendezvényre, amelyet a szabadidő pályán bonyolítunk le. Rajtunk kívül a Bolyai, Haller, Ujhelyi és a Fekete iskola szokott részt venni a viadalon.

Ez az őszi verseny újabb lehetőséget nyújt a gyerekek megmérettetésére és egy vidám délelőttöt töltenek el együtt sok-sok mozgással. A versenyen különféle számokban mérik össze tudásukat: távolugrás, ingafutás, helyből távolugrás, labdavezetés kézzel-lábbal, rönkhajítás. Nagyon látványos, a gyerekeknek mindig tetszik a különböző akadályokból felállított körváltó és a svédváltó.

Az egyes versenyszámok helyezettei érmet kapnak, de minden résztvevő élményekkel gazdagabban várja a következő megmérettetést.

Molnárné Rézmann Mária tanár

Az ének-zene tanításának célja az éneklés megszerettetése. Az emberi hang is egy „hangszer”, amely mindenki számára hozzáférhető és a zenei élménynyújtásnak és ismeretszerzésnek is az eszköze. Az ének-zenei nevelés kapcsolatban van a többi nevelési feladattal is, de elsősorban az esztétikai nevelés körébe tartozik. A gyermek első nevelője az anyja és apja, a szülői ház. A csecsemő gondozásába beépült a zene az altatódalok és az ölbeli játékok formájában, s ez minden kultúrának része. Az énekelgető anyuka és nagymama mutat példát és a kisgyermek dúdolgat velük. Aztán az óvodában mondókákat, énekes játékokat és a magyar népzenei sajátosságokra épülő komponált gyermekdalokat sajátít el.

Az iskolai zenei nevelés nagy eltéréseket mutat országonként. Néhány példát említek: az Egyesült Államokban az iskolák szabad kezet kapnak, nincs meghatározott tanterv és nincs meghatározott tananyag. Hollandiában a közoktatásnak nem is része a zenei nevelés. Vannak országok, ahol egy-egy zenepedagógiai módszer kizárólagos alkalmazása jellemző: a német nyelvterületen Orff módszere, míg Magyarországon a Kodály-módszer.

A magyar ének-zene tanításakor az órák nagyobb részét az élményt adó szép éneklésnek kell szánni. Alsó tagozaton a dalanyag nagy része népi gyermekdalokból és magyar népdalokból áll. Ezt kiegészítik még az alkalmi dalok és főleg 3.osztályban néhány más népek gyermekdalaiból adott válogatás.

A dalok többségét hallás után tanulják a tanulók. Néhány esetben tanulnak kézjelről, betűkottáról, később hangjegy után, kottáról is. A dal tanítását megelőzi a hangulati előkészítés, majd a szöveg értelmezése, szómagyarázat. A gyermekjátékdalt a játékaival együtt tanulják a gyermekek. Kiszámolókkal, kiolvasókkal választhatják ki a szereplőket.

A gyermekjátékok gazdag anyagával ismerkednek meg: sokféle sorvonulást, bújó-vonuló játékot, kapus-hidas játékot, párválasztót, leánykérő más néven várkörjátékot, kifordulós körjátékot, seprútancot, ludasjátékot, nevettetőt, zálogost tanulnak. A párbeszédese körjátékok társadalmi szokásokat elevenítenek fel. Természetesen a tanító néni

mindig ügyel arra, hogy mindenki sorra kerüljön és átélhesse az énekes játék önfeledt örömét és varázsát.

A nyugati kultúra komolyzenéje nem művelhető kotta ismerete nélkül, ezért kell jártasságot szerezni a kottaolvasásban és ezért kell fejleszteni a zenei írás képességét, természetesen lépésről lépésre. 1.osztályban csak ritmusjeleket írnak a tanulók. 2.osztályban kezdik meg a dallamhangokat elhelyezni a kottakirakón, végül lejegyzik az ötvonalas rendszerben. 3.osztályban már magasabb szinten gyakorolják a hangjegyírást. Aki nem tud kifogástalanul énekelni, az írásbeli munkákban sikerélményhez juthat.

Énekórán a tanulók megismerkednek a játékhangszerekkel és a ritmushangszerekkel: triangulummal, réztányérral, dobbal, csörgődobbal, metallofonnal, xilofonnal, furulyával. Ki is próbálják őket. A zenehallgatás az értelemre és az érzelmre egyaránt hat és segít kialakítani a tanuló értékrendjét. A zenei ízlés formálása, a zenei ítélőképesség fejlesztése az iskolában kiemelkedően fontos, hiszen sok gyermeknek otthon nincs erre lehetősége. A családok többsége kizárólagosan a közízlést kielégítő könnyűzenét hallgatja. Az értékes művek felismerése, a kritikai képesség kialakulása csak úgy jöhet létre, ha igényes zeneművekkel ismerkedik meg a tanuló. A nemzeti identitás

megőrzésében pedig a magyar népzene ismerete fontos. Tantárgyközi kapcsolata az ének-zenének az irodalommal és a környezetismerettel, vizuális kultúrával van, hiszen a zenében átélt élményeket rajzban is kifejezhetik a tanulók. Az ének-zene oktatásán keresztül a pedagógus nemcsak zenei adottságokat fejleszt, hanem általános értelemben vett adottságot, készséget, képességet: figyelmet, koncentrációt, kreativitást, empátiát, koordinálja a mozgást, közben bővül a tanulók szókincse, fejlődik memóriájuk. A közös játékok a közösségi életre nevelnek.

A zenei tehetség már korai életkorban azonosítható. Az éneket tanító pedagógus felelőssége, hogy a muzikális hajlamú gyermek szüleinek javasolja a zeneiskolai taníttatást.

Kodály Zoltán szavaiból érthetjük meg a zene lényegét: „A zene lelki táplálék és semmi mással nem pótolható. Aki nem él vele: lelki vérszegénységben él és hal. Teljes lelki élet zene nélkül nincs. Vannak a léleknek régiói, melyekbe csak a zene világít be. A zene rendeltetése: belső világunk jobb megismerése, felvirágozása és kiteljesedése. S ahol az emberi megismerés határait érjük, ott a zene még túlmutat rajtuk, olyan világba, melyet megismerni nem, csak sejteni lehet.”

Pávayné Dombos Edit tanító

Mórások az Öveges-laborban

„A természettudományos oktatás megújítása” program keretei közt, 2013-tól lehetővé vált évente két alkalommal a 7. és 8. osztályosok számára a Kossuth Lajos Gimnáziumban található Öveges-labor látogatása. Célja az általános iskolai korosztály természettudományos oktatásának megújítása, a fizika, kémia, biológia, földrajz tantárgyak megszerettetése a modern eszközök, kísérletezés, tapasztalás alapján, utat nyitva a hatékony tanulás felé.

Az Öveges-labor 2015. október 14-én a Móra iskola 7. osztályos tanulói előtt tárta ki kapuit és adott lehetőséget egy kihelyezett fizika és kémiaóra megtartására, mely a gyerekek számára rengeteg új élményt nyújtott, ismereteiket bővítette.

Fizikából a változó mozgást vizsgálták számítógép és fénykapu segítségével.

Az új ismeretek elsajátításának szintjét, szavazógép használatával mérték.

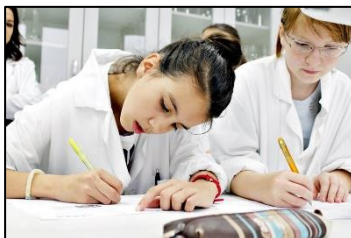

Kémiából forgószínpadszerűen kísérleteztek hét helyszínen.

Megtapasztalták a jód gőzzé válását. Megértették a szublimáció fogalmát.

1. Alkotóelemeire bontották a cukrot.
2. Szén-dioxidot, oxigént fejlesztettek. Megfigyelték tulajdonságaikat.

3. Megfigyelhették, milyen módon ég a vaspor és az alumíniumpor a lángban.

4. A következő helyszínen a fémek lángfestését vizsgálhatták, közben magyarázatot kaptak arra, hogy miért színes a tűzijáték.

5. Hidrogént fejlesztettek, tapasztalták a durranógáz tulajdonságát

6. Robbanó szappanbuborékot készítettek.

*„A KÉMIATANÍTÁS KÍSÉRLET NÉLKÜL OLYAN, MINT A
KENYÉR SÓ NÉLKÜL: FOGYASZTHATÓ, DE
ÉLVEZHETETLEN!” (RÓZSAHEGYI MÁRTA)*

Az Öveges-labor, a tanulókísérletekkel lehetőséget nyújtott a hetedikesek számára a kémia, fizika izgalmainak, szépségeinek felfedezésére, ismereteik bővítésére. A gyerekek örömmel és tevékenyen vettek részt az órákon. Várják a folytatást!

Reschné Kozinczki Márta tanár

Napjainkban a színház egy méltatlanul elhanyagolt formája a kikapcsolódásnak. Nekünk, pedagógusoknak az is a feladatunk, hogy felkínáljuk a lehetőséget annak, hogy diákjaink értelmesen töltsék el a szabadidejüket.

21 éve tanítok. Szinte azóta szervezem diákjaink számára a színházlátogatásokat. Szerencsésnek tartom magam, hiszen olyan feladat ez számomra, ami élményt nyújt, mert magam is szívesen megyek színházba. Örülök, ha sikerül a diákokat elmozdítani a technikai kütyüktől.

Általában 3-4 előadás fér bele a bérletbe egy tanév során. A cikk írása közben jutott eszembe, hogy szinte mindegyik olyan művet láttuk színházi feldolgozásban, amivel a tanórákon foglalkozunk. Nagy segítség ez a munkánkhoz és ahhoz, hogy a tanítványinkhoz közelebb hozzuk a néhol nehezebben érthető, nyelvezetében a maitól eltérő alkotásokat.

A színházlátogatás elsődleges célja: a műveltség növelése. Azt is fontosnak tartom, hogy megtanulják, hogyan viselkedjenek színházi környezetben, ugyanis kevés gyereknek van családi példa.

Ehhez kínáljuk nekik a mosonmagyaróvári, győri és időnként budapesti színházi előadásokat. Nagyon jó, hogy városunkban működik a *Theatrum Ad Flexum*. Minden darabjukat nagy létszámmal néztük meg és ebbe bevontuk a szülőket is. Nem szeretnék kiemelni egy előadást sem, de a gyerekekkel való megbeszélés után kiderült, hogy a három legnépszerűbb előadásuk *A dzsungel könyve*, *Az Isten pénze* és a *Kölyök* című darab volt. A pesti színházi programjaink közül az Operaházban látott *János vitéz* és a tavalyi tanév során a Madách Színházban megtekintett *Vuk* c. musicalt emelném ki.

Szeretném elérni, hogy a „Mórás” tanulók értő színházi befogadóvá váljanak és az Y generáció is szerezzon más élményt a tömegkommunikációs eszközökön túl.

Sallainé Félix Alexandra tanár

„Az öröm képessége – az életrevalóság nagy képessége.” (Tatiosz)

Sok ember életében a sport a test esztétikai formálásának egyik módszereként kerül napirendre, pedig nem csak a testi, hanem a lelki és a szellemi egészség kialakításában is kulcsfontosságú. A mindennapos testnevelés sokat segíthet ezeknek a képességeknek a kialakításában. A testnevelés órákon az életkori sajátosságokat figyelembe véve egy fokozatosan egymásra épülő folyamat segítségével alakul ki a tanulók megfelelő mozgáskultúrája.

Gyermekeink mozgásfejlődésének egy különösen intenzív szakasza zajlik születéstől 10-12 éves korig, amikor nem csak a mozgásuk, de általa szerveik, szervrendszereik és pszichés funkcióik is fejlődnek. Ebben az időszakban elvégzett igényes fejlesztés adja az alapját a bonyolultabb sportmozgásoknak. Az általános iskolára hárul tehát a sportágak előkészítésének, megalapozásának feladata. A testnevelés órákon és a délutáni sportfoglalkozásokon, sikerélményhez kell juttatni a gyerekeket, azért hogy a mozgás szeretete egész életükben elkísérje őket. A testnevelő feladata az, hogy a megfelelő pozitív környezetet kialakítsa, és tanulói szívesen végezzék a feladatokat.

Az élménydús, mozgalmas és érdekes tanórai feladatokkal, játékokkal nemcsak a tanulók ügyessége, jó közérzete, önismerete, személyisége, társas kapcsolatai fejlődnek, hanem tanulási teljesítményeik is javulnak. Nő az önbecsülésük azáltal, hogy a feladatokat sikeresen végre tudják hajtani. Felfigyelnek olyan szervi történésekre is, amit egyébként alig vennének észre. Jobban érzékelik az izmaik feszülését, lazulását, szívük dobbanását, vagy éppen az orrukba, tüdejükbe áramló levegőt.

Ezek a gondolatok indították el iskolánkban a már negyedik alkalommal megrendezésre került „Lurkó Olimpiát”, a 6-8 éves tanulók játékos ügyességi versenyét, a városi és városkörnyéki iskolák részvételével. Fontosnak tartottam, hogy egy jó hangulatú délután keretében ez a korosztály is megmutathassa, hogy a mozgásfejlődésben hol tart, mennyire tudja az életkorának megfelelő természetes mozgásokat és a manipulatív természetes mozgásokat alkalmazni versenyhelyzetben is.

Minden évben nagy érdeklődéssel várták az iskolák a verseny feladatait, amit előzetesen a rendezvény előtt egy hónappal ismertek meg.

A megmértetésre olyan feladatokat állítottam össze, ahol, változatos érdekes, különleges szerekekkel kellett mozogni (pl.: fitball labdával,

teniszütővel, 20 m-es kifeszített gumiszalagon, stb.) és összetett ügyességi feladatokat kellett végrehajtani (várépítést, összekötözött lábbal történő akadályfutást, mászást, kincsvadászatot stb.). A feladatoknál előtérbe került a pontos teljesítés, figyelem és az együttműködés. Minden évben jól felkészült diákok szoros versenyét láthattuk.

Nyugodt szívvel állíthatom, hogy azok a tanulók, akik szeretik a mozgást és egyre inkább a mindennapjaik részévé válik, sokkal kiegyensúlyozottabb, magabiztosabb, boldogabb felnőttekké fognak válni.

Simon Lajosné tanár

Méltatlanul a napközi nem élvez egyenlőséget a délelőtti tanítással, pedig egyre nagyobb szükség lenne rá. Napjainkban a szülők nagy részének nagyon kevés ideje marad gyermekével foglalkozni. A napközi a nevelőmunkát kiegészíti, többoldalú lehetőséget teremt a személyiség formálására.

A legtöbb szülő azt várja a napközitől, hogy gyermekére vigyázzanak míg ő dolgozik, kapjon megfelelő ellátást, tanulja meg a másnapi leckét, legyen a szabad levegőn. Legfőképpen pedig azt, hogy gyermeke szeressen a napközibe járni és a nevelő is szeresse az ő csemetéjét.

A napközi otthoni tevékenység ezerarcú. A legfontosabbakat szeretném kiemelni. A foglalkozásokat úgy szervezzük meg, hogy eleget tudjunk tenni az iskolai felkészítéssel és a gyermek napközbeni ellátásával összefüggő feladatoknak. Minden napközis nevelő számára a tanulás irányítása a legjelentősebb és legnehezebb feladat. Nemcsak az a célunk, hogy valamennyi gyermek a képességeinek megfelelően készítse el házi feladatait, hanem az is, hogy a felkészülés során megtanítsuk tanulóinkat értelmesen tanulni. Tudatosság helyett rossz szokások jellemzik gyermekeink tanulását. Felmérésekből kiderült, hogy mindössze 25% képes az önálló tanulásra. Hibásan először az írásbeli feladatokat oldják meg, aztán a szóbeli leckék jönnek sorra. Nem használják az óravázlatot és az önellenőrzés módszereit. Ezért a napközis nevelőre hárul a feladat, hogy tudatosítsa és megtanítsa a tanulóknak a tanulás legfontosabb mozzanatait.

A tanuláshoz megfelelő környezet kialakítása szükséges. Az iskolák lehetőségeikhez mérten igyekeznek az objektív feltételeket biztosítani. Azonban szubjektív feltételekkel is számolnunk kell. Nevezetesen, hogy a tanulók kipihenten, szívesen végezzék tanulási tevékenységüket, ebben egyre önállóbbá váljanak. Gyakran előfordul, hogy a kudarcok miatt rossz a beállítottságuk, vagy hiányoznak az otthoni biztatások. Ezért nagyon fontos a napköziben a motiválás. Negyedik osztályra ki kell alakulnia tanulóinkban, hogy a motivációk között egyre inkább jelenjen meg a tudás megszerzésének vágya.

A délelőtti órák megemelkedett számával sajnos csökkent a napköziben folyó szabadidős munka. Pedig fontos ez a terület, hiszen a szabadidő helyes eltöltése visszahat a gyermekekre, alakítja személyiségüket, fejleszti azokat a készségeket, melyek önálló ismeretszerzésre teszik képessé őket. Kiemelkedő fontosságú a napköziben eltöltött idő a szociális képességek fejlődése terén. A gyerekek lehetőséget kapnak az együttlétre, az együttes munkára. A manuális foglalkozásokon az egymás segítése, a munkadarabok közös elkészítése, a szabad véleményalkotás fejleszti a kommunikációs képességet, a helyes irányú szocializációt. A játékfoglalkozásokon a szabálytudat kialakulása, a konfliktuskezelési stratégiák tanulása, gyakorlása jut szerephez. Az ünnepkörök, hagyományok köré szervezett foglalkozások erősítik identitásukat.

Alkotni öröm- az öröm átélése energiával feltöltő és pihentető- és ez a tanórán kívüli foglalkozások elsődleges célja és feladata. Mindezekon pedig munkálkodni oly módon, hogy tanítványaink játékra és alkotásra kész, eredeti személyiségét megőrizzük, mellettük állva hitünkkel, tudásunkkal, empátiánkkal—ez nekünk, napközis nevelőknek a legfontosabb feladatunk.

Szabóné Kiss Judit tanító

Mancika a kert végében állt. Sudár termetével kitűnt társai közül. Egy kellemes éghajlatú faluból érkezett ide, a nagyvárosba. Viszonylag hamar megszokta az itteni viszonyokat, pedig ezen a vidéken szinte mindig fújt a szél; kevesebbet sütött a nap, mint másutt, és bizony, sokáig kétséges volt, vajon gyökeret tud-e verni a huzatos, nem éppen mediterrán jellegű tájon...

Mancika ugyanis facsemete volt. A férfi - magas, büszke tartású, de szomorú szemű ember - egy októberi napon ásta meg neki a gödröt; gondosan eligazgatta a mélyedésbe tett érett trágát, mielőtt a kis fát behelyezte. Óvatosan megitatta, mintha emberrel bálna. Talán még beszélt is hozzá valamit a bajsza alatt. Azelőtt is állt már itt fa: igénytelen, bőven termő meggy, de egyik nyáron hirtelen betegség támadta meg, kipusztult. A férfi nem nagyon bánta, s már akkor tudta, hogy csakis kajszit ültethet a helyére. Lekvárnak való, ízes-zamatos, igazi magyaros sárgabarackot!

Összefutott a szájában a nyál, ahogy az emlékezés sorra hívta elő a gyerekkor kedves, soha nem feledhető falusi ízeit - a nyers gyümölcsét először, aztán a fortyogó lekvárét, amibe titokban annyiszor belekóstolt befőzés idején... Több mint harminc évvel ment vissza gondolatban az időben. Tizennégy évesnek látta magát egy pillanatra...

Tisztán érezte a sárgabaracklekvár csalogató illatát, látta maga előtt anyja finom kezét, ahogy óvatosan adagolja meritőkanállal a makulátlanul ragyogó üvegekbe az édes csemegét... Egy másodpercre valószínűtlenül élesen felvillant előtte a drága arc is, a széles járomcsontú, mosolygós szemű asszonyé, amint a gondosan kisimítgatott celofánra ügyesen rábujtatja a színes gumigyűrűt, aztán szépen felcímkézi az üveg oldalát: "Kajszi,1970." Gyöngybetűkkel, amilyeneket csak azok tudnak, akik nagyon sokat írtak életükben... Az asszony tanítónő volt, negyvenes létszámú osztályokban tanította a betűvetést. Nemesen nehéz feladat. A falu tisztelte, szerette; több százan

siratták temetésén, amikor váratlanul - orvosi műhiba miatt - meghalt. Negyvenkét éves volt...

A férfi újra átélte gondolatban azt a pillanatot, amikor a kollégium igazgatója egy őszi délutánon hívatta, és szokatlanul gyengéd hangon közölte vele a fölfoghatatlan hírt: anyja halott... Az elárvult kamasz - még a tizenötöt sem töltötte be - a temetés után sokáig üldögélt udvarukon az öreg díófa alatt, és fájdalomtól meggyötört hangon ezt kérdezte nagyanyjától: "Ugye, Nagymama... másokkal is történt már ilyen?!..."

A kajszi gyökeret vert; az első tavaszon már hozott néhány halvány rózsaszínű virágot, aztán - a mostoha klíma dacára - a következő években termőre fordult! A férfi a kertben járva meg-megsimogatta az egyre erősödő törzset; közben önkéntelenül is mindig anyja jutott eszébe: felhőtlen nevetése, miközben mohón beleharap a sokadik érett barackba...kedvenc gyümölcsébe...

Egy kora nyári délután lélekszakadva rohant be a felesége a kertből: "Édesem!...Mancikán rengeteg barack van!..." A nő - maga sem tudta, milyen titkos erő lökte nyelvére a szavakat - ezennel nevet adott a szívósan kapaszkodó fának... Az anyósa nevét, akit csak családi legendákból ismert; akinek a falu által adományozott dísz-sírhelyét gyakran látogatta párjával, és akinek az emlékével csendben próbálta felvenni a versenyt fiatalasszony kora óta...

Az első szem érett barackot elfelezték. Lassan ízlelgették. Nem szóltak, nem hiányoztak a szavak. Három évtizedes boldog házasságukat Mancika vigyázta.

Szalai Péterné tanár

„Az az ember, aki vak a természet szépségeire, az élet örömeinek csak a feléből részesül. „ (Robert Baden-Powell)

A környezetünk értékeinek befogadása, problémáinak megértése aligha nélkülözheti a tantermen kívüli tanulást. Nem elegendő, ha a valóságot, mint tananyagot bevisszük a tanterembe. Tanításunk színterét kell olykor-olykor áthelyezni a környezet valóságába. A "szabad-ég iskolában" azonban hamar megtapasztalhatjuk, hogy mind tanítványaink, mind magunk kilépünk hagyományos iskolai szerepeinkből. Mássá válik az ismeret- és értékátadáshoz fűződő viszonyunk, megváltoznak a tanítási-tanulási helyzetek. Nem állítom, hogy könnyebben kezelhetővé válnának, ám kétségkívül izgalmasabb pedagógiai lehetőségek teremthetnek, mint az interaktív tábla és iskolapadok világában. Az erdei iskolai élet - legyen bár a tanítás tárgya a természet, a néprajzi, történelmi környezet vagy akár az emberek életmódja - mindig lehetőséget ad a tanulók környezethez fűződő értékrendjének, magatartásának alakítására.

Az erdei iskola, természetesebbé, életszerűbbé teszi mind a tanulók, mind a pedagógusok tanításhoz, tanuláshoz való viszonyát. A

hagyományos tanóráktól nemcsak helyszínében, de tananyagában is eltér ez a fajta oktatás. A tananyag és a módszer szorosan kapcsolódik a helyszínhez, hiszen tananyag lehet mindaz, ami ott valóságban, közvetlenül megfigyelhető, megvizsgálható, felfedezhető.

Ugyanakkor a közösség szempontjából is fontos nevelési feladata, hogy a tanulók a problémák, konfliktusok megoldása, szabadidejük megszervezése során jobban, több oldalról ismerhetik meg egymást - és ezzel együtt önmaguk képességeit is. Az erdei iskola tehát a környezeti nevelés, közösségformálás kiváló terepe. "Égre nyíló tantermekbe" hívja a gyerekeket.

2015 tavaszán, én is egy ilyen erdei iskolában jártam osztályommal. A gyerekekkel lázasan készülődtünk már szeptember óta, s mivel a lurkók nagy része először szakadt ki a családi környezet biztonságából, ez még jobban fokozta az izgalmat.

A Balaton-felvidéki Erdészeti Erdei Iskola volt a helyszín, nem messze Nagyvázsonytól, a „Csicsói erdészház” szomszédságában, az erdő közepén. A vonzó programok, a csodálatos helyszín azt erősítették bennünk, hogy fantasztikus öt nap vár ránk. Az erdei iskola vezetőjével közösen összeállított „órarend” garantálta, hogy nem fogunk unatkozni. Az Öreg Bükk tanösvényen erdész szakvezetővel, felfedezhettük az erdő növény- és állatvilágát. Szürkületkor izgalmas vadlesen vettünk részt, ahol őzeket, fácánt, rókát láttunk.

Megismerkedtünk régi mesterségekkel, a fazekasok, kovácsok, pékek munkájával. Megtanulhattunk munkafolyamatokat, aztán agyagtálat készítettünk, vaskampót kovácsoltunk, kenyeret sütöttünk. Az univerzum galaxisairól, a csillagokról, és a bolygókról, hallgattunk izgalmas előadást, majd a csillagos égbolton a Jupitert és holdjait figyeltük meg hatalmas csillagászati távcsővel.

Egész napos kirándulás keretében jártunk a nagyvázsonyi várban, ahol egy kicsit elidőztünk a lovagkorban. Odafele 7,5 kilométert gyalogoltunk, visszafelé pedig kipróbáltuk milyen lovaskocsin utazni. Négy „lóerő” kellett a 30 gyerek hazaszállításához. Az estét játékos vetélkedő, számháború, tábortűz színesítette, de talán a legizgalmasabb az a „rókavadászat”- játék volt, mert a tábor területén találkoztunk egy igazi rókával is, aki - velünk mit sem törődve - kergette a háziak

macskáját. Ijedten és sikítva rohant mindenki a főépület ebédlőjébe, ahol nagyon nehéz volt megnyugtatni az izgatott gyermekszíveket.

Észre sem vettük úgy elröpült, az életre szóló élményekkel és hasznos ismeretszerzéssel teli öt nap, de azóta is gyakran gondolunk vissza erre az izgalmas hétre, s ha tehetjük, örömmel nézegetjük az ott készült fényképeket.

Takácsné Horváth Judit tanító

Az iskolánkban működő diákönkormányzat éves munkája csúcspontjának tekinthetjük a nyári táborozást Dunaszigeten. A hosszú évek alatt összeszokott táboroztató nevelők célja a számtalan közös élménnyel gazdagodó diákok jól együttműködő közösséggé kovácsolása. A DÖK felső tagozatos segítő pedagógusaként hiszem és vallom, hogy ez az iskolán kívüli nyári program rendkívül fontos szerepet tölt be a különböző életkorú gyerekek Mórás-diákká válásában. S hogy mindezt hogyan sikerül megvalósítanunk, arról Tóth Luca, iskolánk 2015-ben elballagott DÖK vezetőjének visszaemlékezése tanúskodhat.

„Minden évben megrendezésre kerül az iskola által szervezett szigeti tábor. A jelentkezési lapokat már hónapokkal előtte kiosztják, de így sincs túl sok gondolkodási idő, a helyek nagyon gyorsan betelnek. A táborba való jelentkezés feltétele többek között legalább négyes magatartás és az osztályfőnök beleegyezésével. Éppen ezért egy válogatott társasággal utazunk. A kísérő tanáraink a táboroztatás ideje alatt sokkal felszabadultabbak, mint az iskola épületében, szívesen vesznek részt velünk a programokon és nagy odafigyeléssel fordulnak felénk. Hihetetlen sokféle kézműves foglalkozásra, sportversenyre, még süti-sütésre is van lehetőség. Szerintem akár egy harmadikos, akár egy nyolcadikos is könnyen talál kedvére valót. Nagyon szimpatikus az is, hogy a programok nem kötelezőek. Minden diák arra jelentkezik, amelyikre kedve szottyán. A legtöbb érdeklődőt a vidám vetélkedő vonzza, melyen kisebbek és nagyobbak ugyanakkora lelkesedéssel vesznek részt. Ezek mellett bármikor lehetőségünk nyílik röplabdázni és focizni a tábor területén található pályákon. Ha az időjárás is kedvez nekünk, akár minden nap kijárunk a közeli strandra. Hagyományos program a tábortűz gyújtása, ami felettébb hangulatos egy kis éneklés és mályvacukor-sütögetés mellett. Ilyenkor leszel jóban olyan emberekkel, akiket eddig nem ismertél vagy csak nem annyira. A táborosok várva-várt programja a diszkó, melyet egy divatbemutató előz meg. Fergeteges hangulat kerekedik és itt már tényleg eggyé válik a társaság. Esélyünk sincs arra, hogy unatkozzunk, mert a többi estén közös filmvetítés vagy egyéb más program zajlik. Az esti rendezvények akár éjszakába is nyúlhatnak, ezért reggel olykor-olykor nehéz a felkelés, de szerencsére tanáraink nem hagyják, hogy bármiről is lemaradjunk, vízipisztollyal

járják reggel a faházakat, és így térítik észhez az álomszuszék táborlakókat. Tehát már reggeltől fogva vidám a hangulat. Napközben a tábor területén elhelyezett hangszórókból zene szól, aminek én külön örülök, jó alaphangulatot ad. A társaság miatt megyek minden évben a táborba. Itt közelebb kerülhetünk társainkhoz és tanárainkhoz is. Rengeteg élménnyel, valamint néhány általunk készített kis ajándékkal és nagyon vidáman térünk haza. Azzal a tudattal búcsúzunk el, hogy jövőre itt ezekkel az emberekkel biztosan találkozunk.” (Tóth Luca)

Túróczy Ágnes tanár

Mindig nagy élmény egy erdei iskolai programon való részvétel. Ez így volt 2015 tavaszán is. Együtt utaztunk, a 6.b és c osztály. Célunk Nova volt, a Csicsergő Szabadidőközpont Zala megyében, Göcsej szívében.

Az utazást természetesen izgatott készülődés előzte meg. A gyerekeknek is lehetőségük nyílt a szervezési feladatokba „bepillantani”, illetve azokban segíteni. A buszt megrendelni, az utazás időpontját kiválasztani, szobabeosztást készíteni és még sok mindent. Összeállítottuk a szükséges dolgok listáját is a csomagoláshoz. Sokan megpróbáltak egyedül bepakolni az útra, de természetesen jól jött anyu segítsége is otthon.

Végre elérkezett a hétfő, az indulás napja. Mindenfelé örömteli kiáltásokat hallottunk: „Gabi néni, Piroska néni, Zsuzsa néni, Erzsébet néni nézzék a bőröndömet!” A buszon helyesen beszélgettek, udvariasan kínálgatták egymást az édesanyák által készített finomságokkal.

Érkezésünk pillanatában egy szép épületet pillantottunk meg, körülötte óriási parkkal és egy gyönyörű csónakázótóval. A regisztráció után elfoglalhattuk a jól felszerelt szobákat. Segítettek egymásnak az ágynemű felhúzásában és a kikapcsolásban is. Esténként jó néhányan összegyűltek a társalgóban, a többiek pedig a szobákban nézték a focimérkőzéseket.

Az étkezések alkalmával mindenki bőségesen belakmározhatott a szépen tálalt ételekből. Ezeket az alkalmakat ragadtuk meg mindig osztályfőnökként, hogy elmondjuk a következő programot, megbeszéljük annak részleteit. A gyerekek megkapták első nap az egész heti programtervezetet, minden este ennek segítségével rajzokkal színesített élménybeszámolót kellett írniuk a füzetükbe.

A gyönyörű táj, a nyugodt környezet, a jó levegő biztosították a tökéletes helyszínt a tábori programok lebonyolítására. Vacsora után, sötétedéskor elsétáltunk egy erdei vadleshez. Láttunk vaddisznódagonyát és csodálatos erdei növényeket. Csendben lenni nem teljesen sikerült, így nem sok állatot figyelhettünk meg. A lemenő napban fürdő táj látványa kárpótolt bennünket, sok szép fotó született. A kirándulást az erdész

izgalmas történetei tették még érdekesebbé. A göcseji kenyérlángost is megkóstolhattuk egy program során, ahol a kemence működésével és sok helyi szokással is megismerkedhettünk. Készítettünk bőrékszereket is. A gyerekek szüleiknek, illetve testvérüknek alkottak valamit. Az időjárás végig kedvezett nekünk, csak a parkban megrendezett kincskeresés előtti eső feláztatta a területet. A gyerekek ekkor is feltalálták magukat.

Sok szabadidős tevékenységre is volt időnk. A gyerekek fociztak, standröplabdáztak, kosaraztak, illetve a tavon csónakáztak. Az erdei tornapályát is többen kipróbálták.

A faluban is sétáltunk, az eladók a másodszori találkozásnál már ismerősként köszöntöttek bennünket. Utolsó este a tó partján szalonnát sütöttünk. Elérkezett a péntek reggel és szomorúan vettünk búcsút a kedves személyzettől.

Utunkon még elkísért minket egy darabig a festői göcseji táj szépsége. Mindenki szép emlékekkel térhetett haza, sok mindent megtudtunk egymásról is. Úgy érzem, még jobb közösséggé lettünk, még inkább elfogadjuk egymást. Jó volt így együtt.

Wachtlerné Stiglitz Erzsébet tanár

Mellékletek

2003-2011

A

Osztályfőnökök:
Medgyesiné Balázs
Zsuzsanna
Havasmezőiné Tóth
Adél

Bardocz Tamás
Békési Tamás
Bíró Martin
Bodai Barbara
Burecs Anikó
Dobos Dávid
Erdős Bálint
Fehérvári Éva
Horváth Dalma
Fekete Krisztina
Kiss Erika
Köllő Jessica
Kiss Roland
Laposa Bence
Levéli Karoli
Liziczai Márk
Muskát Mária
Neuberger Hanna
Pausits Szilárd
Pintér Kata Zsófia
Schilcher Patrick
Sipos Karola Anna
Steiner Petra
Terbák Fanni
Tóth Bence
Weisz Gabriella
Világi Bence
Vargyas Fanni

B

Osztályfőnökök:
Horváthné Molnár
Éva
Nyéki András

Csáki Dávid
Földi Dóra
Fülöp Tamara
Szabina
Gyökeres Dalma
Házi Gábor Manó
Hegyi Bence
Horváth Andrea
Korner Erik
Kovács Péter
Madarász Dorina
Nagy Márk
Nagy Patrik
Neuzer Tícia
Pállai Bianka
Sallai Eszter
Simon Bálint Kristóf
Smuk Ádám
Steininger Dóra
Szabó Zsófia Judit
Tóth Ádám
Vályi-Nagy Vivien
Varga Christian
Walke Nikol

C

Osztályfőnökök:
Radics Viktória
Lendvainé Siska Judit

Balogh Bettina
Bódi Roland
Bojicic Anabell
Böröczk Evelin
Csécs Péter
Fazekas Ádám
Fülöp Dávid
Horváth Dorina
Kelemen Kamilla
L. Nagy Attila
Miksó Renátó
Nagy Dóra
Nagy Petra
Pakucs Gergely
Rigó Dániel
Roth Attila
Sarkadi Dávid
Sáling Áron
Simon Márta
Slezák Bálint
Stipkovits Bence
Student Tamás
Susovits Kitty
Szilágyi Adrienn
Tóth Rebeka
Zsidek Róbert

2004-2012

A

Osztályfőnökök:
Majthényi Imréné

Simon Lajosné

Balogh Ramóna
Burda Christián
Cziczvár Brigitta Rozália
Farkas Benjamin
Fekete Barbara
Fülöp Tamás
Gráczol Bianka
Hadarits László
Halas Vivien
Horváth Kriszta
Kajtár Kristóf
Kardos Evelin
Kovacsics Dóra
Kovács Tamás
Laposa Miklós
Lévai Gábor Krisztián
Mészáros Nikolett
Mezei István
Neiss Richárd
Németh Tamás
Palatinus Dániel
Pozsgai Emese
Steiner Nikolett
Szalóki Rebeka
Szemenyei Roland
Tokai András
Tóth Anna Zsófia
Tóth Vanessza
Varga Alexandra

B

Osztályfőnökök:
Győri Tiborné

Túróczy Ágnes

Amtmann Petra
Bognár Kitti
Gyimóti Krisztina
Gyopár Balázs
Gyűrű Vendel
Hargitai Ramóna
Horváth Márton
Kovács Péter
Kovalszki Márk
Machek Patrik
Mike Rebeka
Mosoni Dalma
Muzsai Klaudia
Óri Laura
Pállai Barbara
Raffai Dzszenifer Lidia
Sárközy Gergely
Savanyu Viktória
Schlitt Martin
Szakál Dávid
Szakál Fanni
Sztányi Réka
Tukovits Balázs
Vaczula Sándor

C

Osztályfőnökök:
Hofbauerné Gombosi Katalin
Vasenszky Zoltán
Kovács Anita

Bárdosi Lili
Baróti Gábor
Bordák Máté
Czina Miklós
Csapó Ágnes
Gál Viktória
Gazdag István
Hogya Rebeka
Kelemen Áron
Kenese Dávid
Kiss Dóra
Kopka Bianka
Kovács Bettina
Kovács Karolina
Kovács Nikolett
Kulitsán Kitti
Meszler Júlia Nóra
Novák Petra
Oláh Dávid Zsolt
Pál Gergely
Szakál Romána
Viktória
Szombath Kitti
Szűr Cintia
Urvald József
Vadász Kata
Vass Júlia Eszter

2005-2013

A

Osztályfőnökök:

Pap Józsefné

**WachtlernéStiglitz
Erzsébet**

Baradits Bianka
Dér Szilvia
Feller Ádám Gyula
Gattyán Nikolett
Győri Gabriella
Hajas Edina
Hofbauer Krisztián
Kaló Krisztián Tamás
Kéri Laura Katalin
Klauser Tamara Patrícia
Kránitz Máté
Málik Bernadett
Máté Adrienn
Mezei Norbert
Pozsgai Dolóresz
Stefán Emil Artúr
Szabó Kata
Tóth Emese
Tóth Vince
Vajas Martin

B

Osztályfőnökök:

Borka Györgyné

Blahovits Márta

Babos Petra
Bacsi Áron
Bárany Veronika
Bertalan Petra
Burányi Rebeka
FengJiaYun Bálint
Fülöp Bence
Heller Barnabás
Kettinger Dóra
Kótai Máté
Kovács Alina Petra
Kovács Szilvia
Kustán Rebeka Katalin
Lakner Richárd
Luttenberger Zoltán
Máté Zsolt
Meixner Kevin
Mezsey Enikő
Mórász Hanna Ágnes
Muzsai Enikő
Rongits Dominik
Stefán Eszmeralda
Süli Norbert Kevin
Szalay Dóra
Szemes Dániel Alex
Téglás Vivien
Varga Márk
Vecsei Vivien Dzsesszika

C

Osztályfőnökök:

Józsáné Márkus Adél

**Nagné Sándor
Gabriella**

Bári Alexa
Boros Olivér Gábor
Fazekas Flóra
Géczi Alexandra
Gyopár Rebeka
Horváth Ramóna
Horváth Rozália
Kiss Mátyás Tibor
Klement Péter
Koperecz Gergő
Kovács Kíra
LunaYunda Ricardo
Nagy Balázs Martin
Németh Zsófia
Németh Zsolt
Pinke Bálint
Restum Ali
Rőczey Barnabás
Szilágyi Gábor
Tóth Barnabás
Ujvári Ádám
Varga Bettina

2006-2014

A

Osztályfőnökök:
Kerényi Nándorné

Simon Lajosné

Baán Laura Melinda
Csíkos Vanessza
Csontos Bence
Haász Bence
Hegyi Boglárka
Hencz Ákos Vince
Járdán Zsolt
Kiss Máté
Lázár Martina
Losonczi Mercédesz
Malek Attila
Módos Réka
Molnár Barnabás
Németh Márk
Nyilas Róbert
Richárd
Prokaj Márk
Sápi Bence
Steiner Zoltán
Szalai Liza Nóra
Szörényi Márk
Tóth Attila János
Vajas Zsanett
Wildhoffer Dávid

B

Osztályfőnökök:
Haászné Rigó Anett

**Kocsisné Balassa
Gyöngyi**

Baranyai Kristóf
Baróti Emma
Baumgartner Dániel
Dervaderics Kitty
Dudás Dávid Géza
Erdős Dávid Bence
Fazekas Réka
Fehérvári Gergő
Fülöp Dzszenifer
Galambos Nikolett
Gupcsu Gréta
Gyimóti Cintia
Halász Erik
Meszler Mátyás
Péter
Nagy Dénes
Pakucs Dóra
Pap Martin Felicián
Simon Dóra Izabella
Wally Fanni

C

Osztályfőnökök:
Bella Józsefné

Dobó Christina

Babos Dominika
Bognár Laura
Boros Lili
Cziniel Regina
Fertőffy Márk
Haász Anna
Horváth Koppány
Keszi Regina
Kovács Bálint
Molnár Gergő
Muráncsik Patrik
Nagy Vivien
Paluscsák Miklós
Simon Dániel Bence
Sipos Rebeka
Slezák Csaba
Szócs Veronika
Szűr Dániel
Tóth Liliána Laura
Tóth Tamás

2007-2015

A

Osztályfőnökök:
**Horváthné Molnár
Éva**

Blahovits Márta

Árvai Regina
Baranyai Axel
Csóka Bálint
Dombi Milán
Elek Martin
Fábrók János Balázs
Farkas Dániel
Hatos Kristóf
Horváth Szabina
Kovács Marcell
János
Kovács Róbert
Kucskár Dániel
Nemesi Erik
Papp Norbert
Pataki Viktória
Vivien
Süle Viktória
Tóth Luca
Vályi-Nagy Dávid
Zoltán
Varga Kristóf
Varga Mónika Klára

B

Osztályfőnökök:
Radics Viktória

Lendvainé Siska Judit

Bors Marcell
Candotti Simone
Csiba Brenda
Djordjevic Vladimir
Patrik
Dukai Jácint
Fülöp Ákos
Gábor Annamária
Gágó Erik
Horváth Ádám
Ilias Alexandra
Kaposvári Kíra
Antónia
Karácsony Kevin
Kiss Martin
Kótai Sára
Kovács Marianna
Kutasy Kristóf
Mészáros Márk
Muzsai István
László
Oláh Evelin
Petőcz Anna
Rácz Dávid
Rongits Dorina
Uhlárik Rebeka
Vass Dániel Attila
Zátori Pál Dávid

C

Osztályfőnökök:
**Medgyesiné Balázs
Zsuzsanna**

**Sallainé Félix
Alexandra**

Amtmann Kristóf
Angyal Bendegúz
Balogh Bence
Bodai Bettina
Csutora Olivér
Erdős Fanni Júlia
Fazekas Fanni
Györkei Patrik
Hajgató Dominika
Horváth Balázs
Horváth Kristóf
Jakab Boglárka
Anna
Kovács Kata Klára
Kulacs Petra Anna
Kulacs Réka
Lengyel Balázs
Pakucs Áron
Régaizs Péter
Rézműves Bianka
Roth Levente Tamás
Stefán Maja
Szalai Bence Bálint
Szalay Ádám László
Tercz Erik Balázs

**A 40 éves intézmény vezetői időrendi sorrendben
1976-2016 között**

Wasztl Anna	igazgató	1976-1993
Lados Mihályné	igazgatóhelyettes	1976-1990
Varga Józsefné	igazgatóhelyettes	1976-1984
Popielek Éva	igazgatóhelyettes	1984-1992
Makk Zoltán	igazgatóhelyettes	1990-1993
Kovács Zoltánné	igazgatóhelyettes	1992-1993

Dr. Makk Zoltán	igazgató	1993-
Kovács Zoltánné	igazgatóhelyettes	1993-2007
Dr. Sántha Tamásné	igazgatóhelyettes	1993-2008
Németh Endre Zsolt	igazgatóhelyettes	2007-
Földesné Hadarits Eszter	igazgatóhelyettes	2008-

**Móra iskola nevelőtestületének tagjai a
2015/2016-os tanévben**

Dr. Makk Zoltán

igazgató, tanár

szakképzettség:

általános iskolai tanító
német nyelvoktató tanító
általános iskolai tanár (orosz)
középiskolai tanár (francia-pedagógia)
közoktatási vezető

1981 óta tanít iskolánkban

Földesné Hadarits Eszter

igazgatóhelyettes, tanár

szakképzettség:

általános iskolai tanár
(matematika-technika-számítástechnika)
közoktatási vezető
középiskolai tanár (pedagógia)

2004 óta tanít iskolánkban

Németh Endre Zsolt

igazgatóhelyettes, tanár

szakképzettség:

általános iskolai tanár (testnevelés-
népművelés)
középiskolai tanár (testnevelés)
közoktatási vezető

1993 óta tanít iskolánkban

Ádám Judit

tanár

szakképzettség:

középiskolai tanár (testnevelés)

2013 óta tanít iskolánkban

Bálint Virág

napközis tanító

szakképzettség:

általános iskolai tanító

2013 óta tanít iskolánkban

Bánfi Tamásné

tanító

szakképzettség:

általános iskolai tanító

1998 óta tanít iskolánkban

Bella Józsefné
tanító, fejlesztőpedagógus

szakképzettség:

általános iskolai tanító
fejlesztőpedagógus

1994 óta tanít iskolánkban

Berebora Attiláné
gyógypedagógus

szakképzettség:

művelődésszervező
gyógypedagógus

2010 óta tanít iskolánkban

Besszerné Lakner Ingrid
tanár

szakképzettség

általános iskolai tanító
általános iskolai tanár (ének)

2001 óta tanít iskolánkban

Blahovits Márta

tanár

szakképzettség:

általános iskolai tanító

általános iskolai tanár (magyar)

2000 óta tanít iskolánkban

Borka Györgyné

tanító

szakképzettség:

általános iskolai tanító

1986 óta tanít iskolánkban

Csonka Réka Orsolya

napközis tanító

szakképzettség:

általános iskolai tanító

2015 óta tanít iskolánkban

Dobó Christina

tanár

szakképzettség:

általános iskolai tanár (német)

középiskolai tanár (német)

1993 óta tanít iskolánkban

Földes Erzsébet

tanár

szakképzettség:

általános iskolai tanár (magyar-német
nemzetiségi nyelv)

1982 óta tanít iskolánkban

Galgócziné Bálint Márta

tanár

szakképzettség:

általános iskolai tanár (matematika-
testnevelés)

1984 óta tanít iskolánkban

Gulyás Andrásné
napközis tanító

szakképzettség:
általános iskolai tanító
fejlesztőpedagógus
2014 óta tanít iskolánkban

Győri Tiborné
napközis tanító

szakképzettség:
általános iskolai tanító
német nyelvoktató tanító
1998 óta tanít iskolánkban

Haászné Rigó Anett
tanító

szakképzettség
általános iskolai tanító
angol nyelvoktató tanító
1997 óta tanít iskolánkban

Hartainé Rédling Mária

tanár

szakképzettség:

általános iskolai tanár (matematika-
népművelés)

2006 óta tanít iskolánkban

Hellebrandt Éva

tanár

szakképzettség:

általános iskolai tanár (történelem-
szabadidő szervező)
középiskolai tanár (történelem)

2004 óta tanít iskolánkban

Hofbauerné Gombosi Katalin

tanító

szakképzettség:

általános iskolai tanító
német nyelvoktató tanító

1981 óta tanít iskolánkban

Horváth Gyöngyi
tanító

szakképzettség:
általános iskolai tanító

2014 óta tanít iskolánkban

Horváth-Kósa Andrea
napközis tanító

szakképzettség:
általános iskolai tanító

2013 óta tanít iskolánkban

Horváthné István Lajosné
napközis tanító

szakképzettség:
általános iskolai tanító

2011 óta tanít iskolánkban

Dr. Horváthné Karácsony Petra
napközis tanító

szakképzettség:
általános iskolai tanító
gyógypedagógus

2007 óta tanít iskolánkban

Horváthné Molnár Éva
tanító

szakképzettség:
általános iskolai tanító

1981 óta tanít iskolánkban

Horváthné Virág Judit
napközis tanító

szakképzettség:
általános iskolai tanító

1994 óta tanít iskolánkban

Imréné Veverán Veronika
napközis tanító

szakképzettség:
általános iskolai tanító

1999 óta tanít iskolánkban

Józsáné Márkus Adél
tanító

szakképzettség:
általános iskolai tanító

1981 óta tanít iskolánkban

Kerényi Nándorné
tanító

szakképzettség:
általános iskolai tanító

1978 óta tanít iskolánkban

Kocsisné Balassa Gyöngyi
tanár

szakképzettség:
általános iskolai tanító
német nyelvoktató tanító
középiskolai tanár (német)

1977 óta tanít iskolánkban

Kovács Anita
tanár

szakképzettség:
középiskolai tanár (biológia-informatika)

2011 óta tanít iskolánkban

Kulcsárné Böröcz Andrea
tanító

szakképzettség:
általános iskolai tanító
közoktatási vezető

2007 óta tanít iskolánkban

Lendvainé Siska Judit
tanár

szakképzettség:
általános iskolai tanító
német nyelvoktató tanító
középiskolai tanár (német)

1994 óta tanít iskolánkban

Medgyesiné Balázs Zsuzsanna
tanító

szakképzettség:
általános iskolai tanító
német nyelvoktató tanító

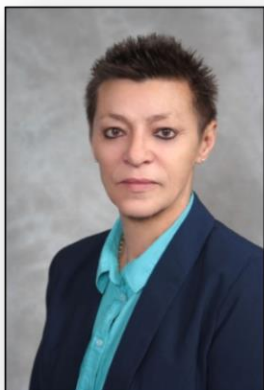
1994 óta tanít iskolánkban

Millei-Forgó Diána
tanár

szakképzettség:
történelem szakos tanár

2014 óta tanít iskolánkban

Molnárné Rézmann Mária
tanár

szakképzettség:
középiskolai tanár (testnevelés)

1982 óta tanít iskolánkban

Dr. Nagy Istvánné
tanító

szakképzettség:
német nemzetiségi óvónő
általános iskolai tanító
német nyelvoktató tanító
német nemzetiségi tanító

1999 óta tanít iskolánkban

Sándor Gabriella
tanító

szakképzettség:
általános iskolai tanító
német nyelvoktató tanító
német nemzetiségi tanító

1997 óta tanít iskolánkban

Németné Horváth Piroska
tanító

szakképzettség:

általános iskolai tanító

német nyelvoktató tanító

német nemzetiségi tanító

2000 óta tanít iskolánkban

Nyéki András

tanár

szakképzettség:

általános iskolai tanár (biológia-testnevelés)

1993 óta tanít iskolánkban

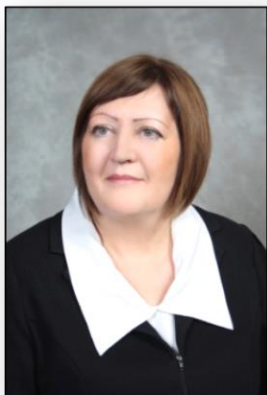
Pálné Bocz Júlia

tanító

szakképzettség:

általános iskolai tanító

2000 óta tanít iskolánkban

Pávayné Dombos Edit
napközis tanító

szakképzettség:

általános iskolai tanító

2013 óta tanít iskolánkban

Radics Viktória
tanító

szakképzettség:

általános iskolai tanító

1989 óta tanít iskolánkban

Reschné Kozinczki Márta
tanár

szakképzettség:

általános iskolai tanár (matematika-kémia)

2015 óta tanít iskolánkban

Sallainé Félix Alexandra

tanár

szakképzettség:

általános iskolai tanár (magyar-orsz)

1994 óta tanít iskolánkban

Simon Lajosné

tanár

szakképzettség:

általános iskolai tanár (földrajz-testnevelés)

középiskolai tanár (testnevelés)

1992 óta tanít iskolánkban

Szabón Kiss Judit

napközis tanító

szakképzettség:

általános iskolai tanító

2011 óta tanít iskolánkban

Szalai Péterné

tanár

szakképzettség:

általános iskolai tanár (magyar-orosz)

1980 óta tanít iskolánkban

Szűcsné Schmuck Zsuzsanna

tanár

szakképzettség:

általános iskolai tanár(földrajz-rajz)

1990 óta tanít iskolánkban

Takácsné Horváth Judit

tanító

szakképzettség:

általános iskolai tanító

1999 óta tanít iskolánkban

Tonomár Róbert

tanár

szakképzettség:

műszaki tanár

1984 óta tanít iskolánkban

Túróczy Ágnes

tanár

szakképzettség:

általános iskolai tanító

angol nyelvoktató tanító

általános iskolai tanár (angol)

1995 óta tanít iskolánkban

Vargáné Klausz Judit

tanító

szakképzettség:

általános iskolai tanító

német nyelvoktató tanító

német nemzetiségi tanító

1997 óta tanít iskolánkban

Wachtlerné Stiglitz Erzsébet
tanár

szakképzettség:
általános iskolai tanár (magyar-német)

1998 óta tanít iskolánkban

Pedagógiai munkát segítő kollégák

Vörös Miklósné, Kácsor Ferencné, Horváth Bence, Galgóczi Emma

**A Móra iskola szülői munkaközössége a
2015/2016-os tanévben**

1. a	Blaskóné Nagy Nikolett, Galazka Szabina, Hegedűsné Rédling Bernadett
1. b	Sallai Paméla, Vitéz Eszter
1. c	Bárkányiné Hornig Olívia, Hauber Mónika
2. a	Balogné Orosz Adél, Gyémánt Evelin
2. b	Laki Ildikó, Némethné Kerényi Rita
2. c	Milkovits Ildikó, Nusser Miklósné
3. a	Makay Linda, Szakács Judit
3. b	Németh Gabriella, Tóth Krisztina
3. c	Jankóné Bálint Melinda, Keszi Ildikó
3. d	Burányi Bernadett, Schwannerné Fücsök Viktória
4. a	Dr. Jakabházyiné Németh Dóra, Kunné Preiner Szilvia
4. b	Hegedűsné Rédling Bernadett, Virág Dorina
4. c	Hohner Barbara, Horváth Csaba
5. a	Börzseiné Tóth Katalin, Faragó Andrea
5. b	Feketéné Matus Lilla, Lukácsy Gabriella
5. c	Bognár Csaba, Umathumné Naszvetter Zsuzsanna
6. a	Bögi Éva, Fertőffy Edit
6. b	Boldizsár Magda, Mihalovitsné Szűcs Klára
6. c	Fertőffyné Török Zsuzsanna, Nusser Zsófia
7. a	Fazekas Szilvia, Radek Ildikó
7. b	Meszlényiné Boros Mónika, Szűcs Márta
7. c	Kunné Preiner Szilvia, Tenkné Prikler Kinga
8. a	Henczné Baranyai Eszter
8. b	Dusnoki Katalin, Smukné Kovács Andrea,
8. c	dr. Keresztély Rita, Kovalszkiné Szekretár Erika

1. a osztály

Osztályfőnök Horváthné Molnár Éva
Napközis nevelő Horváth-Kósa Andrea

Andorka Lara
Balogh Krisztián
Benczinger Dávid
Bialkó-Hermán Emma Kiara
Blaskó Bernadett Nikoletta
Czinanó Zoltán
Csapó Viktória
Farkas Hanna
Hegedűs Bence
Imre Zalán Dorián
Jakab Jázmin
Joó Gréta Hanna
Kardos Szimonetta

Kilhoff Dorina
Kiss Attila Gábor
Knoll Dominik
Levéli Péter
Mihalik Virág
Puxbaum Csenge Málna
Scheider Ottó Kristóf
Szajkó Dzsenifer Alexa
Szítás Dávid
Takács Milán Márk
Vadon Bálint Róbert
Wilhelm Gergő Nándor

1. b osztály

Osztályfőnök Radics Viktória

Napközis nevelő Csonka Réka Orsolya

Barkóczi Benjámin

Baróti Boglárka

Bolacsek Walter

Csizmazia Dóra

Csonka Ákos László

Csorba Laura

Farkas Rebeka Henrietta

Fortner András Manuel

Gyűrű-Gehrig Luca

HajosZora

Halász Botond Loránd

Heim Áron

Jakab Levente József

Katona Dávid

Kovács Raul

Kovalszki Máté

Lakatos Botond

Laki Zalán Botond

Lugosi Adrienn

Menyhárt Zsolt

Mogyorósi Csenge

Németh Kristóf

Pollreisz Anna

Serfőző Zoltán

Szigetközi-Brabin Viktória

Szítás Szabina

Sztranyovszky Virág

Takács Réka

Tóth Kiara Sztell

1. c osztály

Osztályfőnök Medgyesiné Balázs Zsuzsanna
Napközis nevelő Horváth István Lajosné

Bárkányi Benedek
Bodó Botond
Denk Dominik
Demkó Janka
Edelmayer Gréta
Egri Trisztán
Fekete Anna Sára
Gläser Olivér
Horváth Nóra
Kósa Zalán
László Hanna
Lengyel Laura
Leszkovich Áron
Lukács Áron
Major Kitti
Méhes Maja

Menyhárt Máté
Nagy Jázmin
Nagy Nóra Anna
Nagy Rebeka
Papp Ádám Márk
Preussberger Áron
Stammel Dániel
Szabó Virág
Tamás Kristóf
Tomor Lili Anna
Umathum Ramóna
Varga Virág
Zajcev Vaszilij

2. a osztály

Osztályfőnök Horváth Gyöngyi
Napközis nevelő Dr. Horváthné Karácsony Petra

Árvay Kristóf
 Balog László
 Buda Patrícia
 Csutora Petra
 Czinanó Marcell
 Forró Bálint
 Füredi Roland
 Gulyás Rebeka
 Gyémánt Péter
 Kiss Viktória
 Kovács Léda Viktória
 Kovács Liliána
 Kovács Soma László
 Málik Anasztázia
 MarczinkóLilien
 Máthé Péter

Nagy Laura
 Pollreisz Olivér
 Sarkady Klaudia
 Süle Joachim
 Széphelyi Balázs
 Tihanyi Eszter
 Tilai Máté László
 Tóth Bálint
 Varga Kiara Imola
 Vass Gergő

2. b osztály

Osztályfőnök Haászné Rigó Anett
Napközis nevelő Pávayné Dombos Edit

Bánlaki Adél
Borková Viktória
Családi Kristóf
Eichinger Balázs
Farkas Mira
Hanaszek Máté
Hatt Barnabás
Hevesi Adrián
Hittl Kristóf
Hollaus Laura Mira
Koltai Márton Balázs
Kozelka Márk
Kökény Luca Sára
Kudoba Zsófi
Laczi-Kiss Milton
Lepis Bruno

Murai Máté
Németh Levente Ferenc
Orbán Boglárka Klára
Polácsék Petra
Ruzsa Dávid
Strausz Bianka
Szakál Johanna Lucia
Tóth Bálint
Varga Panna
Vuckovic Anna
Zömbik Jázmin

2. c osztály

Osztályfőnök Bella Józsefné

Napközis nevelő Bálint Virág

Bányai Tibor

Boldizsár Eman

Boldizsár Oliver

Budavári Zsombor

Donner Bátony

Gyidik Szonja

Kiss Tiara

Klement Patrik

Kovács-Weinacht Lora

Mészáros Bálint

Mollner Eszter

Nagy Zille Panka

Németh Lili

Nusser Ádám

Nyári Levente Hunor

Pall Hanna Astrid

Pandur Tamás

Papp Dóra

Perián Milán Marcell

Rémai Diána

Sárközy Dorina

Stammel Fábán

Strausz Levente

Tóth Hanna Sára

Zeller Ádám

ZhangZixi Viktória

Zierhut Tibor Ákos

3. a osztály

Osztályfőnök Bánfi Tamásné

Andrási Noel
 Ábrahám Ábel
 Csépe Odetta
 Dékán Brendon
 Erdős István
 Hortobágyi Daniella Réka
 Ispánki Ádám
 Kardos Bence
 Kelemen Patrik
 Krajcsirik Kitty
 Lakatos Bálint
 Lauer Dániel
 Lauer Tímea
 Makay Lia
 Maklári Gergő

Mogyorósi Bence
 Olasz Bence
 Pollreisz Laura
 Rác Florentina Kata
 Sági Bálint
 Sisak Levente
 Stróbli László Richárd
 Szépvölgyi Zétény
 Taródi Dániel
 Tóth Barbara Bíborka
 Tóth Levente
 Varga Dóra Viktória
 Weisz Bence

3. b osztály

Osztályfőnök Borka Györgyné
Napközis nevelő Szabóné Kiss Judit

Demkó Mátyás
Erdős Dávid
Gál Gergő
Goda Kristóf
Horváth-Kránicz Gvendolin
Joó Dávid
Kaczor Fruzsina
Kersztesi Fanni
Király Ábris
Kis Erik László
Lévai Noémi
MadlMira Emma
Major Ferenc
Molnár Dina
Molnár Regina

Németh Csenge
Niczki Balázs
Pinczés Barna
Pingiczer Anikó
Radits Dominik
Rigó Hanna Virág
Rubint Levente
Simon Hanna Lilla
Schuttovits Kamilla
Szabó Edina
Szendi Klaudia
Szeredi Kevin
Varga Levente Ádám

3. c osztály

Osztályfőnök Józsné Márkus Adél
Napközis nevelő Horváthné Virág Judit

Bablonkay Kornél
Bálint Szilárd
Faragó Fanni
Gágó Aramisz
Gyarmati Vivien
Gyulai Szintia Tamara
Herczeg Hildegard
Hoffmann Melánia
Jankó Donát
Keszi Hanna
Kiss Mirella
Liziczai Gergő Donát
Molnár Dóra
Németh Kira Adrienn
Papp Bettina Margit
Piller Hannah

Pleier Cintia
Rosta Balázs
Szabó Botond
Szőke Bálint
Takács Bence Miklós
Tóth Keve
Varga Bianka Kíra
Varga Jázmin Anna
Varga Tifani

3. d osztály

Osztályfőnök Pálné Bocz Júlia

Napközis nevelő Imréné Veverán Veronika

Ábrahám Benjamin

Balog Gergő

Baranyai Jázmin Adrienn

Bárkányi Jázmin

Buglyó Roland

Csorba Zsolt

Frey Alexandra Mária

Gábor Rubina

Gläser Szófia

Görömbölyi Erik

Gyürü-GehrigRebecca

Gyürü-GehrigSaskia

Hagymásy Balázs

Jakabházy Júlia Dóra

Joó Emese

Kedves Luca

Kerényi Szabolcs

Kluiber Ajna

Laki Milán Csaba

Meidlinger Emese

Meszlényi Lilien

Schwanner Zsófi

Szücs Jázmin

Tibold Benjamin Szilárd

Timár Eszter

Váradi Dominik Martin

Vedrődi Tamás

Vuckovic Milán

4. a osztály

Osztályfőnök Takácsné Horváth Judit

Napközis nevelő Győri Tiborné

Baróti Benedek
 Baumgartner Evelin
 Bogár Fanni
 Farkas Bence
 Fehér Dominik János
 Hevesi Annabella
 Jakabházy Anna Luca
 Kiss Adrián
 Kocsis Fiona
 Kovács Bendegúz Krisztián
 Kovács Benedek
 Kun Zóra
 Lugosi Iara
 Machek Gergő
 Majlinger Dávid

Marchese Roberto Adriano
 Módos Kristóf Károly
 Nagy Alexia Kiara
 Nagy Bence
 Németh Máté Tamás
 Pápai András Máté
 Rajki Márk
 Schwartz Lara
 Semperger Dorina
 Szabó Balázs Ábris
 Szalai Dániel Attila
 Szekretár Anna
 Wisztercill Richárd Zoltán
 Zölderdő Maja

4. b osztály

Osztályfőnök Kulcsárné Böröcz Andrea
Napközis nevelő Gulyás Andrásné

Báder Péter
Bagi Nikolett
Bekő Regina
Besszer Péter Koppány
Boczor Zoltán András
Brunner Kevin
Csatári Kevin Sebastian
Geyer Emese
Gráczol Kristóf
György Máté
Halász Zsolt Noé
Hegedüs Ádám
Hegyi Klaudia Ildikó
Káldi Mátvás
Kálmán Róbert

Katona Gréta
Kiss Virág Dorina
Kurucz Viktor
Mészáros Bernadett
Pécsi-Palotás Rebeka
Pollreisz Petra
Pósa Timót
Süle Milán Imre
Szajkó Virág Szabina
Táncos Ábel
Tarján Flóra
Tóth Eszter
Tóth Gyöngyvér
Weisz Milán

4. c osztály

Osztályfőnök Hofbauerné Gombosi Katalin

Napközis nevelő Győri Tiborné

Babos Kristóf Máté
 Biró Armand Csörsz
 Blahovits Szonja
 Bognár-Benedek Panka
 Drescher Dóra
 Gál Barnabás
 Gyidik András
 Hatt Julianna
 Horváth Kata
 Horváth Laura
 Jurácsik Regina
 Kelemen Áron
 Király Ruben
 Makkos Fanni Bianka
 Méhes Barnabás

Nagy Dávid Bulcsú
 Nagy Elena Szófia
 Nusser Lotti
 Paár Vivien
 Rausch Petra
 RauschVanessa
 Rozgonyi Réka
 Schnitzer Zoé
 Szabó Zita
 Szalai Dániel
 Szenderák Szabolcs
 Szeredi Anna Lili
 Sztányi Anna Lili
 Vincze Zsófia
 Zeller Anna

5. a osztály

Osztályfőnök Simon Lajosné

Baranyai Brigitta

Baranyai Liza

Baranyai Nikolett

Börzsei Bence

Burecs Attila

Farkas Máté Csaba

Herdits Barbara

Kajtár Máté

Kelemen Máté

Kertész Laura Kornélia

Kiss Alexandra

Kökény Panna Boglárka

Lengyel László

May Bence

Németh Martin Kristóf

Papp Dorina

Pavlik Vanessza Leila

Picher Attila

Pocsai Dávid Csaba

Pollreisz Vivien

Rémai Péter

Sági Gergely

Stinner Ákos

Szabó Barnabás

Szajkó Viktória Zsuzsanna

Szörényi Dominik

Tálosi Mónika

Timár Gergely

Tóth Krisztofer Rudolf

Varga Patrícia Vivien

5. b osztály

Osztályfőnök Blahovits Márta

Bertalan Dominik
Bodó Réka Anna
Boros Noé
Csiszár Noémi
Domschitz Sándor
Erdős Bálint Kristóf
Fekete Botond
Gágó Regina Zsuzsanna
Hajas Ákos
Hegyi Dorka
Horváth Amanda
Jankó Doroti
Jankó Olivér
Kaszás Luca
Káldi Bendegúz

Kiss Levente
Kovács Laura
Kovács Máté
Luttenberger Réka
Makay Kornél
Maklári Dorina
Nagy Noel
Németh Csilla
Pinczés Péter
Sallai Gergő László
Strausz Karolin
Szabó Rozi
Takács Jácint
Thuróczy Attila
Zömbik Csongor

5. c osztály

Osztályfőnök Lendvainé Siska Judit

Balogh Levente

Bognár Bálint

Bolacsek Viktória

Brunner Amina

Denk Ramóna

Gaál-Horváth Kristóf

Hermans Tamara Cecília

Jakab Csenge Elizabet

Kósa Korina

Koszorús Dominik

Kránitz Gergely

Kulacs Kristóf

Kuller Tibor Márk

Lengyel Lilla

Liziczai Máté Áron

MarekkerMátér

Mörthl Jázmin Rubina

Nagy Miléna

Pintér Áron

Preussberger Nóra

Salamon Indira Kendra

Schiller Martin Benjamin

Szakács Napsugár Réka

SzittnerRubina

Sztranyovszky Laura Jázmin

Tóth Soma

Umathum Réka

Vámos Eszter

Vargyas Áron

Wachtler Roberta

Walke Gábor

Zöld Patrik

6. a osztály

Osztályfőnök Hartainé Rédling Mária

Adrigán István Levente

Árvai Zsófia

Buglyó Bálint

Csépe Máté Norbert

Csiba Erik

Horváth Dániel

Jakabházy Tamás

Kertész Ádám

Kovács Arnold Bence

Májer Milán

Mitring Bálint

Nagy Evelin

Németh Dávid

Németh Zsófia

Onódi Benjamin

Rongits Ferenc

Szabó László

Szilágyi Imre Márton

Szóke Dávid

Varga Dominik

Venesz Fanni Rebeka

Vigh Milán

Zimmerer Károly Dávid

Zölderdő Tamás

Zölderdő Zétény

Zsuppán Balázs

6. b osztály

Osztályfőnök Besszerné Lakner Ingrid

Boldizsárová Laura

Dienes Ádám

Fábrók Roland Tamás

Földes Natália, Barbara

Györkei Réka

Gyulai Renáta

Joó Bence

Kiss Dóra

Kovács Amarillisz

Kovács Kinga

Kozelka Dominik

Kulacs Máté

Merkel Patrícia

Meszlényi Kevin

Mihalovits Nóra

Molnár Viktória

Rigó Imre Adrián

Tarján Luca

Tóth Tibor

Varga Balázs Ádám

Váradai Bianka Ilona

Veszeli Cintia

6. c osztály

Osztályfőnök Kocsisné Balassa Gyöngyi

Ábrahám Daniella

Ádám Dóra

Baranyai Bálint

Fazekas Bálint

Fertőffy Réka

Haász Péter

Horváth Réka Natália

Ihász Gábor

Jug Dániel László

Kelemen Máté

Kovács Gellért János

Maász Imola Zsófia

Meidlinger Levente

Mezei Roland

Musitz Krisztofer

Nagy Dzszenifer

Nusser Máté

Nusser Zénó

Radits Dávid

Szalay Anna

Szalontai Lara

Takács Panna

Tukovits Attila

Vincze Szabolcs

7. a osztály

Osztályfőnök Galgócziné Bálint Márta

Baumgartner Vivien
 Botrágyi Benedek
 Bekő Levente
 Csicsai Lilla
 Csóka Rebeka
 Fazekas Virág
 Hegyi Esztella
 Kanka Róbert
 Karácsony Réka Lili
 Kopf Ervin

Kovács Dávid
 Kökényesi Vivien
 Levéli Norbert
 Mulató Kornél Ruben
 Pohl Kitty
 Szabados Renáta
 Vajas Zsóka
 Varga Dorka
 Világi Karolin
 Wisztercill Petra Kiara

7. b osztály

Osztályfőnök WachtlernéStiglitz Erzsébet

Báder Anna
Csiszár Fanni
Dienes Tamás
Erdős István Szilárd
Fülöp Nóra Dorina
Gläser-Simonyi Szabolcs
Hevesi András Richárd
Josziv-Szolga Szabina
Kaczor Martin
Kocsis Kevin

Kovács Klaudia
Meszlényi Kamilla
Németh Dávid
Péterfi Regina Izabella
Pintér Zsolt
Radics Richárd
Semperger Klaudia Ramóna
Tóth Adél Márta
Závorai Patrik

7. c osztály

Osztályfőnök Nagyné Sándor Gabriella

Böröndi Laura
Czollner Roland László
Faragó Kinga
Farkas László Ezékiel
Forró Napsugár
Gál József Krisztofer
Hittl Dóra
Horváth Jázmin
Huszár Attila
Jakubovics Krisztián
Koperecz Bálint
Kránitz Zsigmond
Kun Olivér
Ludván Attila
Mayer Marcell
Megyeri Hanna
Nagy Gréta
Nagy Ramóna

Pocsai Martin László
PozoNikita
Tenk Laura
TerczRubina
Tóth Nikolett

8. a osztály

Osztályfőnök Molnárné Rézmann Mária

Bertalan Dominika

Varga Virág

Bodó Márk Béla

Hencz Tamás

Hortobágyi Nikol Mirtill

Hortobágyi Viktória Bernadett

Kanka Fruzsina

Kiss Lilla Fruzsina

Kolarovszki Balázs

Lázár Jázmin

Papp Laura

Schreindler Márk

Schuttovits Milán

Széles Erik János

Szücs Vivien

Tóth Laura Loretta

Újvári Márkó

Varga Ferenc Imre

8. b osztály

Osztályfőnök Millei-Forgó Diána

Baranyai Patrik
Borbély Dorina Vivien
Faragó Dóra
Farkas Márk
Földi Olivér
Gágó Gitta
Hegy Barbara Tünde
Horváth Vanessza
Huber Manuela Beatrix
Koczor Dominik
Lehoczki Dániel
Lehoczki Nikolett
Májer Norina
Mihályi Alex
Mitring Dávid Attila
Nagy Bianka
Németh Bálint
Pandur Gergő

Platzer Nikolasz
Smuk Barbara
Stégmayer Olivér
Stipkovits Vivien
Szabó Mercédesz Melinda
Telkes Kinga
Tóth Zalán
Trapli Gergő
Zömbik Trisztán

8. c osztály

Osztályfőnök Túróczy Ágnes

Báder Eszter

Bazsó Petra

Benedek Ádám

Berta Marcell

Bertalan Gergő

Bódi Vanessza

Farkas Anna Róza

Frank Marcell

Giffinger Rebeka

Hérics Viktória

Hermans Veronika

Horváth Dominika

Horváth Vivien

Kaczor Daniella

Kovalszki Eszter

Kránitz Bálint Dániel

Kulitsán Eszter Flóra

Maász Marcell

Marczinkó Márk Zsolt

Mezei Gergő

Modény Fanni

Mörth Hanna Írisz

Pinke Dominik

Prikler Mirtill

Tekler Anita

Vargyas Dávid

Wandraschek Kristóf Erik

Zsuppán Viola